

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

3

**SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ
KOMİSYONU**

TUTANAK DERGİSİ

31 Ocak 2013 *Perşembe*

**SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ
KOMİSYONU**

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

31 Ocak 2013 Perşembe

----0----

K O N U

Sayfa

Elektrik Piyasası Kanunu Tasarısı (1/724) (Devam)

1:56

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

BİRİNCİ OTURUM

1:18

Madde 7

1:2

Metin KÜLÜNK	(İstanbul)	2
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	2, 3
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		3
Muharrem ÖZTÜRK (OKMAN Enerji A.Ş. Temsilcisi)		3
Mustafa ÖZTÜRK	(Bursa)	3
Zeki ERİŞ (TÜSİAD Temsilcisi)		4
Yasin EKMEK (TOBB Temsilcisi)		4
Elektrik Üreticileri Derneği Temsilcisi		4:5
Nihat ÖZDEMİR (ELDER Yönetim Kurulu Üyesi)		5
Önerge		5
Osman AYDIN	(Aydın)	5:6
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	6, 6:7
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		6, 7
Önerge		7
Mustafa ÖZTÜRK	(Bursa)	7
Ünal KACIR	(İstanbul)	7:8, 9
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	8, 9
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		8:9
Alim IŞIK	(Kütahya)	9
Önergeler		9
Ümit ÖZGÜMÜŞ	(Adana)	10, 11, 12:13
Alim IŞIK	(Kütahya)	10:11, 15
Ünal KACIR	(İstanbul)	11

Ahmet Erdal FERLAN	(Nevşehir)	11
Ömer SELVİ	(Niğde)	11
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	11:12, 12, 13
Orhan KARA SAYAR	(Hatay)	12
Mustafa ÖZTÜRK	(Bursa)	13
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		13:14, 14
Osman AYDIN	(Aydın)	14
Prof. Dr. Ersan ASLAN (Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Müsteşarı)		14
Önergeler		15
Alim IŞIK	(Kütahya)	15
Prof. Dr. Ersan ASLAN (Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Müsteşarı)		15, 16
Önerge		15:16
Osman AYDIN	(Aydın)	16
Prof. Dr. Ersan ASLAN (Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Müsteşarı)		16
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	16
Önerge		17
Prof. Dr. Ersan ASLAN (Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Müsteşarı)		17
Gerekçe		17
Prof. Dr. Ersan ASLAN (Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Müsteşarı)		17
Önerge		17
Gerekçe		17
Prof. Dr. Ersan ASLAN (Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Müsteşarı)		17:18
Kemal DEĞİRMENDERİLİ	(Edirne)	18
Osman KAPTAN	(Antalya)	18
İKİNCİ OTURUM		19:56
Madde 8		19:20
Önerge		20
Ümit ÖZGÜMÜŞ	(Adana)	20
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		21
Ünal KACIR	(İstanbul)	21
Önerge		21
Emin Haluk AYHAN	(Denizli)	21:22, 22
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		22:23
Ünal KACIR	(İstanbul)	22:23
Önerge		23
Mustafa ÖZTÜRK	(Bursa)	23
Gerekçe		23
Ünal KACIR	(İstanbul)	24:25, 25, 26
Mustafa ÖZTÜRK	(Bursa)	24
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	24
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		24, 26
Ercüment ÖZDEMİRCİ (TEİAŞ APK Dairesi Şube Müdürü)		24:25

Ahmet OCAK (EPDK Elektrik Piyasası Daire Başkanı)	25:26
Önerge	26
Emin Haluk AYHAN (Denizli)	26:27
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)	27
Madde 9	27:28
Mehmet Ali SUSAM (İzmir)	28, 29:30
Muharrem ÖZTÜRK (OKMAN Enerji A.Ş. Temsilcisi)	28, 29
Ünal KACIR (İstanbul)	28, 30, 31
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)	28:29, 30, 31
Emin Haluk AYHAN (Denizli)	29
Ümit ÖZGÜMÜŞ (Adana)	29, 30, 31
Obahan OBAOĞLU (Elektrik Üreticileri Derneği Müdürü)	30:31
Önerge	32
Emin Haluk AYHAN (Denizli)	32
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)	32
Mustafa ÖZTÜRK (Bursa)	32
Önerge	33
Alim IŞIK (Kütahya)	33
Ünal KACIR (İstanbul)	33, 33:34, 35, 37:38
Haşim KEKLİK (TEDAŞ Genel Müdürü)	33, 34
Mehmet Ali SUSAM (İzmir)	33, 34, 36
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)	34, 35, 36, 37, 38
Zafer DEMİRCAN (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Enerji İşleri Genel Müdürü)	34, 35
Kemal DEĞİRMENDERELİ (Edirne)	35
Emin Haluk AYHAN (Denizli)	35, 36, 37
Uğur YÜKSEL (ELDER Genel Sekreteri)	35:36
Mustafa ÖZTÜRK (Bursa)	35, 37
Önerge	38
Gerekçe	38
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)	38, 40
Alim IŞIK (Kütahya)	38:39
Mehmet Ali SUSAM (İzmir)	39
Ünal KACIR (İstanbul)	39, 40
Emin Haluk AYHAN (Denizli)	40
Önerge	40
Alim IŞIK (Kütahya)	40
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)	40
Önerge	40:41
Mustafa ÖZTÜRK (Bursa)	41
Gerekçe	41:42
Mehmet Ali SUSAM (İzmir)	42, 43, 44, 45, 48, 50, 51:52, 54, 56
Mustafa ÖZTÜRK (Bursa)	42, 43, 46, 47:48
İlknur DENİZLİ (İzmir)	42:43, 46, 49, 50, 51
Ünal KACIR (İstanbul)	43, 46, 46, 47, 49:50, 51, 52, 53, 55, 56

Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		43, 44, 45, 46, 47, 49, 50:51, 52, 53, 55
Alim IŞIK	(Kütahya)	44, 46, 47, 49, 51, 52, 53, 54, 55, 56
Ahmet Erdal FERLAN	(Nevşehir)	45
Uğur YÜKSEL (ELDER Genel Sekreteri)		45:46
Ahmet OCAK (EPDK Elektrik Piyasası Dairesi Başkanı)		47, 48:49, 50, 51, 53, 55
Kemal DEĞİRMENDERELİ	(Edirne)	49, 52
Haşim KEKLİK (TEDAŞ Genel Müdürü)		54:55
EPDK Temsilcisi		54
Osman AYDIN	(Aydın)	54

Açılma Saati: 11.08

Kapanma Saati: 17.21

31 Ocak 2013 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.08

BAŞKAN: M. Mücahit FINDIKLI (Malatya)

BAŞKAN VEKİLİ: Hüseyin ÜZÜLMEZ (Konya)

SÖZCÜ: Halil MAZICIOĞLU (Gaziantep)

KÂTİP: İlknur DENİZLİ (İzmir)

-----0-----

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli davetliler ve kıymetli basın mensupları; hepiniz hoş geldiniz.

Yeterli çoğunluğumuz vardır, gündemimizde yer alan konuları görüşmek üzere toplantıyı açıyorum.

Dün, Gaziantep'te bir tesisimizde meydana gelen kazada ölenlere Allah'tan rahmet diliyorum. Gaziantepli sanayici arkadaşlarımıza da -özellikle dün 2 arkadaşımız Komisyonumuz adına katılmışlardı- onlara da Komisyonumuzun başsağlığını, hem organizenin başkanlığına hem de Antep'lilere ilettiğimiz. Tekrar, Gaziantepli yatırımcılarımızın başı sağ olsun, işçi ailelerimizin başı sağ olsun diyorum.

Bugün 1/724 esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu Tasarısı ile 2/246, 2/427, 2/448, 2/815 ve 2/829 esas numaralı kanun tekliflerinin görüşmelerine tasarı metni esas alınmak üzere devam ediyoruz.

30/01/2013 tarihinde yaptığımız toplantıda tasarının 6'ncı maddesini görüşerek kabul etmiştik.

Şimdi, 7'nci maddeyi okutuyorum:

Üretim faaliyeti

MADDE 7- (1) Üretim faaliyeti, lisansları kapsamında kamu ve özel sektör üretim şirketleri ile organize sanayi bölgesi tüzel kişiliği tarafından yürütülebilir.

(2) Üretim şirketi; sahip olduğu, kiraladığı, finansal kiralama yoluyla edindiği veya işletme hakkını devraldığı üretim tesisi ya da tesislerinde elektrik enerjisi üretimi ve ürettiği elektriğin satışıyla iştigal eden özel hukuk hükümlerine tabi tüzel kişidir. Üretim şirketi, lisansı kapsamında aşağıda belirtilen faaliyetleri yapabilir.

a) Tedarik şirketlerine, serbest tüketicilere ve özel direkt hat tesis ettiği kişilere elektrik enerjisi veya kapasitesi satışı.

b) Organize toptan elektrik piyasalarında elektrik enerjisi veya kapasite ticareti.

c) Tedarik etmekle yükümlendiği elektrik enerjisi veya kapasiteyi teminen, bir takvim yılı için lisansına derç edilen yıllık elektrik enerjisi üretim miktarının, Kurul tarafından belirlenen oranını aşmamak kaydıyla organize toptan elektrik piyasalarından elektrik enerjisi veya kapasitesi alımı.

(3) Üretim tesisi Bakanlık tarafından yönetmelik ile belirlenen değerlerin üzerinde verimi olan kojenerasyon niteliğinde veya yenilenebilir kaynaklara dayalı olan üretim şirketinin ya da lisanssız üretim yapan gerçek veya tüzel kişinin söz konusu tesiste ürettiği enerjiyi iletim veya dağıtım sistemine çıkmadan kullanması kaydıyla sahip olduğu, kiraladığı, finansal kiralama yoluyla edindiği veya işletme hakkını devraldığı tüketim tesislerinin ihtiyacını karşılamak için gerçekleştirdiği üretim, nihai tüketiciye elektrik enerjisi satışı olarak değerlendirilmez.

(4) Rüzgâr veya güneş enerjisine dayalı elektrik üretim tesisi kurulması için yapılan önlisans başvurularının değerlendirilmesi aşağıda belirtilen esaslara göre yapılır.

a) Üretim tesisinin kurulacağı sahanın maliki tarafından başvuru yapılması durumunda, aynı saha için yapılan diğer başvurular dikkate alınmaz.

b) Başvurularda, tesisin kurulacağı saha üzerinde son üç yıl içinde elde edilmiş en az bir yıl süreli standardına uygun rüzgâr veya güneş ölçümü bulunması zorunludur. Bu konuya ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

c) TEİAŞ veya ilgili dağıtım şirketi tarafından kullanılacak teknolojilerin şebeke bakımından etkileri de dikkate alınarak uygun bağlantı görüşü verilen başvurular değerlendirmeye alınır.

ç) Değerlendirmede aynı trafo merkezine bağlanmak için birden fazla başvurunun bulunması hâlinde başvurular arasından ilan edilen kapasite kadar sisteme bağlanacak olanları belirlemek için TEİAŞ tarafından, işletmeye girdikten sonra en fazla üç yıl içerisinde ödenmek üzere birim megavat başına en yüksek toplam katkı payını ödemeyi teklif ve taahhüt edenlerin seçilmesi esasına

dayanan yarışma yapılır. Yarışmaya ve yarışma sonunda belirlenen katkı payının ödenmesine ilişkin usul ve esaslar TEİAŞ tarafından teklif edilen ve Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir. Rüzgâr ve güneş enerjisi lisans başvurularının teknik değerlendirilmesine ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir

(5) Herhangi bir gerçek kişinin ya da özel sektör tüzel kişinin kontrol ettiği üretim şirketleri aracılığıyla sahip olacağı toplam elektrik enerjisi kurulu gücü, bir önceki yıla ait yayımlanmış Türkiye toplam elektrik enerjisi kurulu gücünün yüzde yirmisini geçemez.

(6) Yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı olarak elektrik enerjisi üretimi yapan tüzel kişiler, ürettikleri elektrik enerjisinin kaynağının yenilenebilir kaynak olduğuna dair Bakanlıktan Yenilenebilir Kaynaktan Elektrik Üretim Belgesi alabilir. Söz konusu Belgenin verilmesine ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

BAŞKAN – Evet, geneli üzerinde görüş talebi var mı efendim?

Önergeler vardı, önergeleri bekleyelim, dağıtalım.

METİN KÜLÜNK (İstanbul) - Dağıtalım ondan sonra...

BAŞKAN – Evet.

7'nci maddeyle alakalı arkadaşlarımızın verdiği önergeleri dağıtıyorlar.

Söz almak isteyen?

Sayın Susam, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sayın Başkan, Sayın Müsteşar ve Bakanlık yetkilileri, sektörün bugün bu toplantıyı izlemek için katılan değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben de Gaziantep'te organize sanayi bölgesinde yaşanan elim kazadan dolayı yaşamını yitirenleri rahmetle anıyorum, ailelerine sabır ve başsağlığı dileklerimi iletiyorum.

Özellikle, Komisyonumuz açısından da organize sanayi bölgelerinde, Ankara dâhil birçok yerde yaşanan bu tür olayların ortadan kaldırılması doğrultusunda da bir görev düştüğünü, organize sanayi bölgelerine bu katkıları yapabilme doğrultusunda inşallah bundan sonraki süreçte etkin bir çalışma gerçekleştirmeye ihtiyacımız olduğunu düşünüyorum.

Şimdi, bu kanunun 7'nci maddesi, üretim faaliyetleriyle ilgili madde, aslında, belki de bu kanunun en önemli maddelerinden bir tanesi. Kanunun geneli üzerine yaptığımız tartışmalarda ortaya konulan görüşlerin bir çoğunu burada tekrarlamak mümkün.

Nedir bu? Burada elektrik üretimindeki var olan yapılarla ilgili durumun bir dizayn edilmesi var. Kimler elektrik üretiyor? Organize sanayi bölgelerinden otoprodüktör ve kojenerasyona kadar, diğer serbest üreticiler ve tüm elektrik üretimine giren rüzgâr, güneş, benzeri yenilenebilir kaynaklardan elde edilen enerji.

Bu anlamıyla, bu kanunla ilgili geneli üzerinde yaptığımız birçok tartışmada ortaya çıkan konular var. Bu kanunun tekliflerine geçmeden önce, sektörün bugün yine ilgisi olduğunu görüyorum. Sektörün Kojenerasyon Derneğinin temsilcilerinden...

Bakanlığın bu konuda organize sanayi bölgeleri ve yeni otoprodüktörü bu kanundan çıkardığına göre, kojenerasyonu nasıl bir noktaya taşıyacağından, rüzgârla ilgili verilecek ve diğer yenilenebilir kaynaklarla ilgili verilebilecek önergeler ve düşüncelerle ilgili olarak önerilerin tartışmasına geçmeden önce sektörün değerlendirmelerini almak istiyoruz, dağıtıcılar burada. Onun için, öncelikle, ben, Sayın Başkan bu konuda konuşmak isteyen varsa onları dinleyip geneli üzerindeki bu maddeyle ilgili değerlendirmeleri yapmak istiyorum. Çünkü, bu kanunun bu maddesi, gerçekten, kanunun en önemli maddelerinden bir tanesi. Bu noktada doğru değerlendirmeler yapmak ve sektörün taleplerini yasaya dercedebilmek için de onlardan gelen başvuruları bir kez daha almamız lazım.

Diyebilirsiniz ki: "Sektörle çalıştık, bugüne kadar bu noktaya geldik." Ama bu çalışmalarda gördüğümüz açık bir gerçeklik şu ki sektörle çalışmanın yeterli olmadığı, hâlâ sektörün birçok önerilerle yasanın üzerinde değişiklik teklifleri getirdikleri açık bir durum.

Bu anlamıyla hem Bakanlığın hem de sektör temsilcilerinin bu 7'nci maddeyle ilgili görüşlerini bir kez daha almak için eğer bir söz verirsiniz, ondan sonra da konuşma yapalım diyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sektör adına verdiğiniz destekten dolayı da teşekkür ederim.

Şimdi, onlara da söz vereceğim.

Öncelikle, Sayın Bakanlığa dinleyelim. Epey bir önerge var bu konuyla ilgili, 7'nci madde hakikaten önemli maddelerimizden bir tanesi.

Sayın Bakanlığımıza, Sayın Müsteşarımıza bu konuyla ilgili, onun da katılacağı taslakta veya... Çünkü, iktidar ve muhalefetten birçok arkadaştan da önergeler geldi. Bu konuyla alakalı bir değerlendirme almak istiyoruz Hükümetimizden.

Sayın Müsteşarım, önce sizi dinleyelim, sonra diğerlerini alalım.

Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KILCI – Sayın Başkanım, Komisyonun değerli üyeleri; sizlerin de ifade ettiği gibi, kanun tasarısının en önemli maddelerinden biri 7'nci madde, üretim faaliyeti düzenleniyor. Bu konuya, bu maddeyle ilişkin çok sayıda önerge bize de iletildi. Bu önergelerde katılmayı veya kısmen katılmayı uygun gördüğümüz bazı hususlar söz konusu olabilir; bunları henüz inceliyoruz, önergelere geçildiğinde...

Bu maddedeki amacımız, üretim faaliyetinin eski 4628 sayılı Kanunda yer alan hâliyle değil de, daha net, yatırımcılar için daha anlaşılır ve daha kısa, özet ifadelerle açıklanması ve yatırımcıların faydasına sunulması amaçlandı ama önergeler kapsamında her bir önergeye ilişkin değerlendirmemizi yeri geldikçe sizlere ifade etmek isteriz.

Teşekkür ederim efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, 7'nci maddeyle alakalı sektör temsilcilerinden katılmak ve söz almak isteyen, bu konuyla ilgili önerisi olan ve söz alıp katkı sağlamak isteyen var mı?

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Yalnız, önerilerinizi dikkate almayız yoksa...

BAŞKAN - TOBB temsilcisi burada yok mu?

Arkadaşlar, şöyle söyleyeyim: Mesela TOBB'un demir çelik şeyinin kojenerasyonlarla ilgili bir teklifi benim önümde zaten var; hemen kısaca bir söz verdim, okuyun.

OKMAN ENERJİ AŞ TEMSİLCİSİ MUHARREM ÖZTÜRK – Efendim ben memnun değilim.

BAŞKAN – Kimden?

OKMAN ENERJİ AŞ TEMSİLCİSİ MUHARREM ÖZTÜRK – Müsaade ederseniz konuşmak istiyorum. Okman Enerji AŞ

BAŞKAN – Okman Enerji AŞ

Buyurun efendim.

Efendim, hangi madde üzerinde ne teklif ediyorsunuz onu Komisyonumuzla paylaşabilirsiniz, önerinizi.

OKMAN ENERJİ AŞ TEMSİLCİSİ MUHARREM ÖZTÜRK – 20'nci maddeyle ilgili, rüzgâr enerjisine sağlanan teşviklerin yeterli olmadığını...

BAŞKAN – Kendinizi tanıtır, kayıtlara girsin.

OKMAN ENERJİ AŞ TEMSİLCİSİ MUHARREM ÖZTÜRK – Adım Muharrem Öztürk, Okman Enerji AŞ Yönetim Kurulu üyesiyim ve ortağıyım.

Ben, Türkiye'de aşağı yukarı ilk rüzgâr enerjisi ölçümü yapanlardan biriyim. Çeşme Karadağ'da...

BAŞKAN – Efendim, özür dilerim.

Firmanızı ve kendinizi tanıttıktan sonra maddeyle ilgili konuşursanız daha iyi olur. Yani, firmanızı bize anlatmayın, maddeyle ilgili, şu maddede şu şey var, bizi sıkıntıya sokuyor, böyle olmasını talep ediyorum.

OKMAN ENERJİ AŞ TEMSİLCİSİ MUHARREM ÖZTÜRK – Ben, geneli üzerinde...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Konuşsun yani ne var?

BAŞKAN – Efendim, madde üzerinde vereceğim, geneli üzerinde olmaz ki.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Maddeyle ilgili konuşacak.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Efendim, Başkana müdahale etmeyin, Başkana müdahale etmeyin.

BAŞKAN – Evet, arkadaşlar bir müsaade edin.

Şimdi, zaten kendi Komisyon üyelerimiz kendi şeyleri üzerinde konuşuyor. Dolayısıyla, siz madde üzerinde, sizi rahatsız eden, oradaki hangi madde olduğunu söyleyin ve orada da teklifiniz nedir onu söyleyin.

Buyurun.

OKMAN ENERJİ AŞ TEMSİLCİSİ MUHARREM ÖZTÜRK – O zaman ben yeri geldiği zaman konuşayım. Şirketler...

BAŞKAN – Yani, 7'nci maddeyle alakalı herhangi bir öneriniz var mı efendim?

OKMAN ENERJİ AŞ TEMSİLCİSİ MUHARREM ÖZTÜRK – 7'yle ilgili yok, geneli üzerinde.

BAŞKAN – Yok, peki o zaman.

7'nci maddeyle alakalı...

Evet, buyurun.

TÜSİAD TEMSİLCİSİ ZEKİ ERİŞ - Sayın Başkan, sayın vekiller, Sayın Hükümet; öncelikle sizleri saygıyla selamlıyorum.

Ben Zeki Eriş, TÜSİAD Enerji Çalışma Grubu Başkan Yardımcısıyım, aynı zamanda Elektrik Üreticileri Derneği Yönetim Kurulu üyesiyim, Rüzgâr Santralleri Yatırımcıları Derneği Yönetim Kurulu üyesiyim.

2 bin megavat mertebesinde şu an faal rüzgâr gücünü temsil ettiğimi düşünerek konuşuyorum burada.

7'nci maddeyle ilgili somut önerime geçmeden önce, bu demokratik ve fikirlerimizi dinlediğiniz, bu güzel yatırım atmosferini ve rekabetçi ortamı bizlere sağladığınız için teşekkür etmek istiyorum. Gerek Hükümet gerek Bakanlık gerek iktidar vekilleri gerek muhalefet vekilleri son birkaç aydır bizi müteaddit defalar davet ederek zaten maddelerle ilgili görüşlerimizi aldılar ve memnuniyetle karşılıyorlar ki birçoğu, hakikaten tasarı içerisinde dikkate alınarak düzeltmeler yapılmış.

Tabii eksik olduğunu düşündüğümüz birkaç nokta var, özellikle bu maddeyle ilgili, onları belirtmek isterim. Öncelikle ölçüm süresinde “son üç yıl” ifadesi kullanılmış. Bir ölçüm direğinin üç yılda bir değişmesi yatırımın fizibilitesi için çok şart bir şey değil. Bir ölçüm direği, bir yıl ölçüm yaptıktan sonra bu santralin yatırımı için çok uzun vadelerde kullanılabilir. Bunun değiştirilmesini öneriyorum çünkü bu bir israf olacaktır. Bir de, bu yenilenebilir kaynaklara dayalı elektrik üretim belgesi, bunun içerisine fiilî üretim bilgilerinin konulması iyi olacaktır çünkü piyasada yerli yenilenebilir kaynaktan üretilmiş elektriğin miktarının takibi için gereklidir bu belge. Bu fiilî üretim bilgisi burada olmaz ise belgenin çok fazla bir anlamı olmayacaktır.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Odalar Birliği...

TOBB TEMSİLCİSİ YASİN EKMEN – Teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; biz 7'nci maddenin (3)'üncü fıkrasına bir ekleme talebinde bulunmak istiyoruz. İlk ekleme, (3)'üncü fıkranın ikinci sırasında “kojenerasyon niteliğinde veya”dan sonra gelmek üzere “entegre tesislerindeki proses gereği açığa çıkan atık gazları ve atık ısıyı değerlendirip” cümlesinin eklenmesini istiyoruz, talep ediyoruz. Bunun bir sebebi, bugün hâlihazırda bu tür tesisler elektrik ve ısı üretiminin önemli bir kısmını yüksek fırın projesi esnasında ortaya çıkan gazlardan sağlamaktadır. Dolayısıyla, bu atık gazların yüzde 98'e yakını bu şekilde çevreye salınmadan elektrik ve ısı üretiminde kullanılmaktadır. Bu bir faydası olup, diğeri de, bu entegre tesislerdeki üretimi yapan sanayi bugün belkemiğimizi oluşturan ağır sanayiden ibarettir. Dolayısıyla, enerji verimliliği konusunda büyük katkı sağlamaktadır. Ayrıca, bu tür entegre tesislerin kendi elektriğini bu tür atık gazlardan üretmeyip şebekeden elektriği çekmesi durumunda, elektrik kesintisi olması durumunda ağır sanayi ciddi şekilde etkilenmektedir. Çünkü bu fabrikalar on iki yıldır sürekli, kesintisiz şekilde çalışmakta olup ani kesilmesi, fabrikanın çalışmasının durması hâlinde tekrar devreye girmesi uzun süre olabilmektedir.

Burada şimdi üçlü bir fayda söz konusu, bu tür entegre tesislerin atık gazlarının kullanımında. Çevrecilik, enerji verimliliği ve üretim maliyetlerine olan etkiyi düşündüğümüzde bu cümlelerin eklenmesi mantıklı gözükmektedir.

Diğeri de, dördüncü sırada “söz konusu tesiste”den sonra gelmek üzere “kendi tüzel kişilik lisansı altında veya lisanssız olarak ürettiği enerjiyi” cümlesinin eklenmesini talep ediyoruz. Bu da yine organize sanayi bölgelerini ciddi şekilde etkileyen ve şu an hâlihazırda devam eden bir husus.

Takdir Komisyonun efendim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederiz.

Buyurun.

ELEKTRİK ÜRETİCİLERİ DERNEĞİ TEMSİLCİSİ – Öncelikle saygılarımı ifade etmek istiyorum.

Biz sektör olarak bu kanun tasarısının bir an önce yasalaşması beklentisi içerisindeyiz, bunu öncelikle ifade etmek istiyoruz. Çünkü, çok uzun bir zaman oldu, tasarının ilk hazırlanmaya başladığı günlerden bu yana bir seneyi aşkın bir süre geçti. Bakanlığımız daha ilk süreçlerden bu yana hakikaten çok yoğun bir gayret içerisinde ve her fırsatta da bizim görüşlerimizi bu süreçte Bakanlığımız aldı, defalarca görüşlerimizi kendilerine ilettik. Ama Komisyonumuzda da yine bu fırsatı bizlere verdiğiniz için tekrar teşekkürlerimizi ifade etmek istiyoruz.

Hemen önerilerimizi arz edeyim.

Birincisi -Sayın Zeki Eriş'in bu ölçümlerle ilgili ifade ettiği konuya belki bir ek yapmak adına- tabii ölçüm standartları sürekli gelişen ve değişen bir konu. Dolayısıyla, kanunda süre sınırlarını ifade etmek, daha sonra birtakım gelişmeler dolayısıyla ölçüm sürelerini kısa tutmak mümkün olduğunda kanun değişikliğine gerek duymak zorunda kalacağız. Dolayısıyla, bizim önerimiz ölçüm sürelerinin ikincil mevzuatta düzenlenmesi. Mesela güneşte bir sene ölçüm yapmak ne kadar gereklidir, ne kadar gereksizdir veya bundan bir iki sene sonra ne kadar gerekli olmaya devam edecektir, bunlar tartışmalı konular. Dolayısıyla, genel ifadelerle maddede ölçüme değinilmesini fakat sürelerin ikincil mevzuata bırakılmasını öneriyoruz.

İkinci önerimiz de 7'nci maddenin (5)'inci fıkrasıyla ilgili. Bu fıkra da kurulu güce atıf yapılıyor, yani bir sene "kurulu gücün yüzde yirmisini geçemez" ifadesi kaynak bazında kurulu güce atıf yapılması aslında doğru değil bize göre. Aslında üretim değerine atıf yapılması daha doğru çünkü kaynak bazında üretim değerleri değişiyor. Yani aynı kurulu güçteki bir doğal gaz santralinin yıllık üretimi ile aynı kurulu güçteki bir rüzgâr santralinin mesela üretim değeri birbirinden çok farklı. Dolayısıyla, bizim önerimiz, burada kurulu güç yerine üretime atıf yapılması. Bizim önerimizi direkt madde olarak okuyayım: "Herhangi bir gerçek kişinin ya da özel sektör tüzel kişinin kontrol ettiği üretim şirketleri aracılığıyla ürettiği toplam elektrik enerjisi bir önceki yıla ait yayımlanmış Türkiye toplam elektrik enerjisi üretiminin yüzde yirmisini geçemez." şeklinde bu maddenin düzenlenmesini öneriyoruz.

Teşekkür ederiz.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

7'nci maddeyle alakalı başka söz almak isteyen?

Buyurun Başkanım.

ELDER YÖNETİM KURULU ÜYESİ NİHAT ÖZDEMİR – Biraz evvelki konuşmalardan sonra önemli bir iki nokta var, onu hemen kısaca arz etmek istiyorum.

7'nci maddenin (5)'inci fıkrasında, biraz evvelki arkadaşımızın önerdiği konuyu biz de destekliyoruz. Çünkü, kurulu güç piyasadaki etkinlik bakımından önemli bir güç değildir. Bir rüzgâr santrali senede iki bin saat çalışır, hidrolik santral Türkiye'de maksimum üç bin saat çalışır ama doğal gaz, kömüre dayalı santrale geldiğimizde yılda sekiz bin saat çalışır. Onun için burada önemli olan kurulu güç değil ürettiği enerjidir. Ancak, piyasaya hâkimiyetiniz bu şekilde etkili olabilir. Onun için bunun düzeltilmesi konusunda biz de ELDER olarak, aynı zamanda ben bir elektrik enerjisi üreticisi olarak bu görüşü destekliyorum.

İkincisi ise, bize, sektöre bir sınırlama getiriliyor, yüzde 20 piyasadaki etkinlik konusunda. Bir de hepimizin bildiği gibi, enerjinin üretiminde bugün önemli bir pay da kamudadır. Kamuya böyle bir sınırlama getirilmesi düşünülebilir mi?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim.

Sektörden 7'nci maddeyle ilgili başka görüş bildiren var mı? Yok.

Geneli üzerinde görüşmeler ve fikir alışverişi tamamlanmıştır. Önergeler üzerinden maddeye devam ediyoruz.

Birinci önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/724 sayılı tasarının 7'nci maddesinin birinci fıkrasında bulunan "organize sanayi bölgesi tüzel kişiliği" ibaresinden sonra gelmek üzere "otoprodüktör grubu" ibaresi eklenmiştir.

Kemal Değirmendereli

Osman Aydın

Ümit Özgümüş

Edirne

Aydın

Adana

Mehmet Ali Susam

Hasan Ören

Durdu Özbolat

İzmir

Manisa

Kahramanmaraş

BAŞKAN – Önerge üzerinde, Osman Bey, buyurun.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyesi arkadaşlar ve değerli sektör temsilcileri, değerli Bakanlığın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu maddede bu değişiklikten kastımız, otoprodüktörlerin üretimi olarak devam etmesini sağlamak için bu kelimenin üretim faaliyeti gösteren kurumlar içinde özellikle zikredilmesini istiyoruz. Bunun için bu önergeyi verdik.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Susam, buyurun, önerge üzerinde.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Şimdi, bu konuda “organize sanayi bölgeleri” ibaresinden sonra gelmek üzere “otoprodüktör grubu” ibaresinin eklenmesini gerçekten önemsiyoruz. Kojenerasyon Derneği temsilcilerinin bir tanımlaması var. Sayın Bakanlığın bu konuda buraya yeni bir tanımlama önerisi var mı, onu bilmiyorum. Bu öneriyi getirecekseniz yani otoprodüktör ve kojenerasyonu koruyup bir üretim birimi olarak bu yasanın içeriğine dercedip onun bundan sonraki çalışmasını güvence altına alabilecek bir düzenlemeyi biz 7’nci maddenin içerisinde görmek istiyoruz. Eğer üretimi tanımlıyorsak, eğer üretim noktasındaki üretim bileşenlerinin adlarını sayıyorsak bu üretim bileşenlerinden bir tanesi de otoprodüktörlerdir. Otoprodüktörlerin bu anlamıyla burada isminin geçmesi bizim üretim faaliyeti yapan gruplar açısından olmazsa olmaz koşullarından bir tanesidir. Biz bu anlamıyla buraya otoprodüktör grubu şeklinde veya kojenerasyonun yeni tanımlamasıyla bir tanımlama getirilmesinin gerekli olduğuna inanıyoruz. Bunun için verdik önergeyi.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

Zaten arkadaşlar, elimde de epey bir önerge var, bu tanımlarda da otoprodüktör konusunu çok tartışmıştık. “7’nci maddede zaten bu konuya açıklık getireceğiz.” demiştik. Sayın Susam da o tanımlardaki görüşmemize binaen bu açıklamayı yaptı. Bu konuda Hükûmete bir söz vermek istiyorum. “Otoprodüktörler” diye tanımlarda tartıştığımız konuyu bir özetlersek bu madde içerisinde, kendi enerjisini üretenlere hangi imkânları tanıdık, organize sanayi bölgeleri kendi enerjisini üretecekse onlara hangi imkânları tanıdık, orada ne getirdik, ne götürdük, bu otoprodüktör meselesini sizden bir özet olarak dinleyelim.

Sayın Müsteşarım, buyurun.

Özür dilerim, sizin de katıldığınız bazı önergeler var, onları okuyunca böyle söyledim.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Özellikle otoprodüktör üretimi konusundaki ifade edilen hem 1’inci maddenin, tanımlar maddesinin, 3’üncü maddenin tartışılması sırasında ifade edilen konuları ciddi şekilde not aldık, dikkate aldık hem daha sonraki görüşmeler sırasında bu konuda dile getirilen bütün görüşleri dikkate aldık. Bu konuya bir açıklık getirilmesi gerektiğine inanıyoruz. Nitekim, elimizdeki önergelerde buna matuf birtakım düzenlemeler yer almakta. Önergeler okunduğu zaman bu konudaki kanaatimizi bildirmek isteriz. Ama bizim arzu ettiğimiz yapı, sanayicilerin kendi ihtiyacı için ürettiği elektriği kendi tüketiminde kullanması kaydıyla, herhangi bir şekilde sisteme çıkmadan kullanması kaydıyla bu tür yatırımları yapabilmesinin önünü açmak ancak sisteme çıkılması hâlinde mevcut durumdaki üretim lisansı sahiplerinin sahip oldukları haklardan da istifade ederek istedikleri miktarda enerjiyi istedikleri miktarda sisteme satabilmelerine imkân veren bir düzenleme, bizim arzu ettiğimiz bir düzenleme. Bizim de muradımız o yönde. Sanırım önergelerde buna matuf birtakım öneriler var. Bunlara katılıp katılmayacağımızı önergeler sırasında ifade edeceğiz efendim.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Peki, üretici gruplar içerisinde adının geçmesi konusunda nasıl...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Burada hepsinin, bütün, şu an otoprodüktör lisansı sahiplerinin de üretim lisansı almalarını istiyoruz biz. Ayrı bir lisans grubu tanımlamamak adına, lisanslarda tek düzeltili sağlamak adına, sahip olunan haklara ziyan getirilmeden burada sektörün düzenlenmesi adına yapılan bir işlemdir bu işlem. Yoksa bir hakkın ortadan kaldırılması ya da bir ayrıcalığın yok edilmesi niyetiyle düzenlenmiş bir konu değildir. Sanırım, şu anki önergelerle yapılacak düzeltmelerle bu yapıldığında hiçbir otoprodüktör grubunun hak kaybına uğradığını düşünmediğini zannetmiyorum.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sayın Başkan, söz verir misiniz, tamamlayıcı olması bakımından.

Şimdi, Sayın Müsteşarın da ifadelerinden anladığım kadarıyla, olaya, otoprodüktör ve kojenerasyon tesislerine bakış açısı şu: Bunların kendi ihtiyaçlarını karşılamaları temel amacımız. Ama kendi ihtiyaçlarını karşıladıktan sonra sisteme verdiği zaman onu bir lisans sahibi yapıp bir elektrik üreticisi olarak almayı arzu ediyoruz ama temel işlevimiz, biz onu bir üretici grubu olarak görmek istemiyoruz, çok da teşvik etmiyoruz gibi bir anlayış olduğunu düşünüyorum. Ben yanlışsam onu düzeltmesini istiyorum. Çünkü, bu tanımlamaların içerisine üretici gruplara bunu koymazsak bu eksikliği ciddi şekilde hissederiz. Burada bir isim önerilmişti, eğer “otoprodüktör” demiyorsanız “yüksek verimli kojenerasyon merkezi.” Bu tanımlamayı üretim tesislerinin içerisinde tanımlarsak, bu anlamıyla biz, bir üretici grup olarak da bunu tanımlamış oluruz. Bakın, üretici grup olarak bu kojenerasyon merkezlerinin olmasında çeşitli faydalar olduğu çok açık bir gerçeklik. Az önce TOBB temsilcisi de söyledi; çevre açısından fayda var, üretimdeki kolaylık ve kaynak israfında daha verimli bir çalışma olması açısından var. Peki, burada bir üretimi tanımlıyoruz, üretim güçleri açısından bunun

burada olmasının veya “otoprodüktör” demek istemiyorsanız “yüksek verimli kojenerasyon merkezi” tanımlamasıyla üretici güçlerden biri olarak tanımlanmasında yarar olduğunu düşünüyorum.

BAŞKAN – Peki.

Arkadaşlar, aynı konuda yani bu konuların tamamında önergeler var. Önce bu önergeyi bir oylayayım, ondan sonra bu önergeleri bir birleştirelim.

Bu okuduğumuz önergeye Hükûmet katılıyor mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Buna katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Değerli arkadaşlar, bu konuyla alakalı iktidar ve muhalefetin verdiği önergeler var. En aykırı önergeyi okutayım, onun üzerinden bir, neyi karşılıyor neyi karşılamıyor oradan yürüyelim, daha pratik olur.

Önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi Ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/724 esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu Tasarısının 7 nci maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesinin madde metninden çıkarılmasını, üçüncü ve beşinci fıkralarının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mustafa Öztürk

Hüseyin Filiz

Orhan Karasayar

Bursa

Çankırı

Hatay

“(3) Üretim lisansı sahibi tüzel kişilerin tesislerinde ürettiği enerjiyi iletim veya dağıtım sistemine çıkmadan kullanması kaydıyla sahip olduğu, kiraladığı, finansal kiralama yoluyla edindiği veya işletme hakkını devraldığı tüketim tesislerinin ihtiyacını karşılamak için gerçekleştirdiği üretim, nihai tüketiciye satış olarak değerlendirilmez. Söz konusu tüketim tesislerinde tüketilmek üzere yapılan elektrik enerjisi alımı, bu maddenin 2’inci fıkrasının c) bendinde belirtilen oran hesabında dikkate alınmaz.

(5) Herhangi bir gerçek veya özel sektör tüzel kişisinin kontrol ettiği üretim şirketleri aracılığıyla üretebileceği toplam elektrik enerjisi üretim miktarı, bir önceki yıla ait yayımlanmış Türkiye toplam elektrik enerjisi üretim miktarının yüzde yirmisini geçemez.”

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, burada hem sektörün talebi 5’inci fıkrayla alakalı bir önerge hem de lisans ve bu “otoprodüktör” dediğimiz konuyu çözen bir önerge var.

Sayın Öztürk, buyurun.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; otoprodüktör meselesi başından beri tartıştığımız bir konu, epey de tartıştık. Otoprodüktör, kendi tüketim ihtiyaçları için enerjisini üretme mantığı, yani temelde bu. Biz de bu maddede gerek sektörden gelen talepleri değerlendirerek Hükûmetimizin de katılacağı bir düzenleme yaptık, burada net bir şekilde bunu tanımlıyoruz, 3’üncü maddede, net. Yani tekrar okumaya gerek yok. Herhangi bir iletim veya dağıtım sistemine çıkmadan kullanılması kaydıyla sahip olduğu, kiraladığı, finansal kiralama ile edindiği veya işletme hakkını devraldığı, tüketim tesislerinin ihtiyacını karşılamak için gerçekleştirdiği üretim nihai tüketiciye satış olarak değerlendirilmez, çok net. Bir sonraki maddede de onun sınırlanmasıyla ilgili şeyi de dikkate almıyoruz. Dolayısıyla, bu maddede dediğimiz otoprodüktörün ihtiyacı olan şeyi karşıladığımızı düşünüyoruz. Ama bunun haricinde herhangi bir şekilde bir fazlalık varsa, daha önce de tartıştığımız gibi, bu bir satış olarak değerlendiriliyorsa onun da diğer kurallar kapsamında değerlendirilmesinin uygun olacağını düşünüyoruz.

5’inci maddede bir muğlaklık vardı, yani toplam kurulu güçte, onu kaldırdık yine sektörden gelen talepler doğrultusunda. O üretim miktarının baz alınmasını çok daha reel bir ifade olarak düşünüyoruz.

Zaten bir diğer şeyde de, 3’üncü maddede tanımlamıştık ilk cümleyi, onu çıkarıyoruz tekrardan çıkarmak için.

Dolayısıyla bu önergemizi bu yüzden hazırlamış olduk.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Kacır, buyurun.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; hepinize hayırlı çalışmalar diliyorum.

Şimdi, bu önergede amaçlanan, üretilen elektriğin kendi sahip olduğu kuruluşlarda kullanılan kısmının nihai tüketiciye satış olarak değerlendirilemeyeceği yani bundan iletim bedelleri vesaire, diğer vergilerin filan, satışta uygulanan vergilerin filan alınmamasını

hedefleyen bir şey. Ama burada şu açıklık yok, bence onu yeniden gözden geçirelim: Yani fazla olan elektriğin satılabileceğine dair ve o kısmın, sisteme verilen kısmının satılabileceğine dair kısmının sanki önu kapatılmış gibi, “kullanılması kaydıyla üretim” diyor. Yani, burada dışarıya verilmesinin önu kapatılmışıymuş gibi algılanabilir. Hâlbuki maksadımız o değil.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Susam...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Biçim açısından bir şey söyleyeyim. Şimdi, bu önergede hem (3)’üncü fıkra hem (5)’inci fıkra var. Çünkü (5)’inci fıkra da bizim önergemiz var, ikisini birlikte konuşalım, onun için (5)’inci fıkra noktasına gelmeyin.

BAŞKAN – Ben şu açıdan söyledim: Hepimiz aynı şeyleri söylüyoruz, yani...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Çünkü (5)’inci fıkra da söyleyeceklerimiz var.

Ama Sayın Kacı’ın söylediği, dikkat çektiği konu da aynı noktadadır. Yani biz burada üretim tesisiyle ilgili tanımlamayı yaparken “Bakanlık tarafından yönetmelik ile belirlenen değerin üzerinde verimi olan kojenerasyon niteliğinde veya yenilenebilir kaynaklara dayalı üretim şirketinin ya da lisanssız üretim yapan gerçek veya tüzel kişinin; söz konusu tesiste ürettiği enerjiyi iletim veya dağıtım sistemine çıkmadan” diye uzayan kısmında “nihai tüketiciye elektrik enerjisi satışı olarak değerlendirilmez.” deniyor. Buna bir itirazımız yok, bunda hep beraber objektif olarak şeyiz. Ama bizim burada eksikliğimiz, peki, fazla üretti ki bugün 40 bin megavat üretim kapasitesine ulaşmışlar ve bunun önemli bir kısmını da sisteme veriyorlar. Bu sisteme veren kojenerasyon merkezlerinin bir üretim lisansı alarak bir üretici konumunda bu maddede tanımlanmasını yapmanın ne zararı var, onu anlamakta güçlük çekiyoruz.

BAŞKAN – Beraber anlayacağız onu. Yani öyle bir tartışma değil de...

Sayın Müsteşar, bu konuyla alakalı şey şu: Bu verilen önergeye tamam diyorlar, bu bir kısmını karşılıyor ancak fazla enerjimizi sisteme verirken bunu nasıl vereceğiz, verecek miyiz?

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Kojenerasyonu üretici olarak nasıl...

BAŞKAN – Evet. Kojenerasyonlar zaten bunun içinde midir, yani... (Gürültüler) Efendim, bir netlik oluşsun.

Buyurun Sayın Müsteşar.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sayın Başkanım, şimdi, burada önergeyle getirilen değişiklikle tanım oldukça netleştiriliyor. Üretim lisansı sahibi olanlar için bu imkân sağlanmış oluyor. Şu anki mevcut otoprodüktör lisansı sahip olanlar lisanslarını üretim lisanslarına çevirecekler. Kendi ihtiyaçları için ürettikleri enerjiyi kendi tesislerinde sattıkları zaman, bunlarla ilgili, sayın vekillerimizin de ifade ettiği gibi, herhangi bir iletim, dağıtım bedeli falan ödemedi, nihai tüketiciye satış ifadesi taşımadan istedikleri gibi kullanacaklar ve fatura kesmek zorunda kalmayacaklar. Diğer taraftan, üretim lisansı sahibi oldukları için piyasa şartlarında diğer üretim lisansı sahiplerinin sahip oldukları haklarla eşit haklara sahip olarak satabiliyor olacaklar. Çünkü, önergede “üretim lisansı sahibi tüzel kişiler” deniliyor. Bu da daha önce tanımlanmış olduğu için bunu kojenerasyon ya da rüzgâr şu veya bu şekilde tanımlayıp da tanımlı daha karmaşık hâle getirmektense zaten bir tek üretim lisansımız var bizim şu anda, üretim lisansı sahibi tüzel kişilere bu hakkı vermiş olduğumuzda farklı veya ayrıntılı tanımlamalardan da kaçınmış olacağımızı düşünüyoruz. Bunların dışarıya sattıkları elektrik için ayrı bir düzenleme yapmaya gerek yok, zaten üretim lisansı olmanın gereğidir dışarıya satma hakkına sahip olmak.

BAŞKAN – O zaman şöyle: Biz bütün otoprodüktör sistemlerini zaten otomatik olarak lisans sahibi yapıyoruz. Bundan sonra da “Ben otoprodüktör kuruyorum ama hatta da çıkmayacağım.” diyenler istediği kadar üretim yapıp kendi tesisinin ihtiyacını karşılayacak ama hatta çıkmadığı için lisans falan almasına da gerek kalmayacak.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Aynen.

İsterse kendi yaptığı bu tür tesisin adına “otoprodüktör tesisi” desin, ne derse desin ama “üretim lisansı” adı altında yapıyor olacak bu işi.

BAŞKAN – Evet ama dışarıya elektrik satacaksa, hatta elektrik verecekse lisans almak zorunda.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Hayır efendim, her hâlükârda lisans almak zorunda. Zaten şu anda otoprodüktör üretim sahipleri lisans alıyorlar, her hâlükârda lisans almak zorunda ama kendi tükettiği enerji için herhangi bir bedel ödemek durumunda değil ama sisteme verdiği enerjiyi diğer üretim lisansı sahiplerinin sattığı şartlarla, aynı şartlarla, serbest piyasa şartlarında satabilme haklarına sınırsız şekilde sahip olacaklar. Oysa...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Yeni kurulacaklar da aynı şartlarda...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Yeni kurulacaklar da aynı şartlarda. Aynı önerelerde de ifade edilen şeyler, az önce okunan önergede birazcık daha özet ve daha kısa ifade edilmiş ve daha geniş anlam taşıyor.

BAŞKAN – Kojenerasyon da bunun içinde?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Kojenerasyon da bunun içerisinde, başka üretim alanları da, başka kaynaklar da bunun içerisinde.

BAŞKAN – Peki,.

Sayın Susam...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Yani bizim tanımlamalardaki kastımız bu anlatılanlarla uyan bir kastedir. Biz işin yasadaki daha net bir şekilde tanımlanmasının yapılmasını istemiştik. Sayın Müsteşarım “Tanımlamalarda ayrı ayrı bir tanımlama geçmesin.” diyor ama organize sanayi bölgelerini saydığınızda oto üreticileri de saymak iyi olacaktı diye düşünmüştük. Bu güvenceyi veriyorlarsa... İnşallah hayırlısı olur.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederiz.

Evet, son söz Sayın Kacır...

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Efendim, burada aslında hepimizin maksadı aynı, aynı şeyi düşünüyoruz. Yazımda acaba farklı algılanabilir mi diye bir tereddüt var, başka bir şey yok. Bu “kullanılması kaydıyla” sözünün yerine “kullanılan” desek, “üretim” deyip bırakmadan “üretim miktarı” desek yani o kendi şirketlerinde kullanılan üretim miktarı satış sayılmaz ama diğer miktar satış sayılır manası çıkar. Yani burada üretimin tamamının kastedilmediğini, kendi şirketlerinde kullanılan kısmının satış sayılmayacağını daha netleştirmiş oluruz gibi geliyor bana. “kullanılması kaydıyla” yerine “kullanılan” desek ne olur?

BAŞKAN – Zaten ikincil mevzuatta bunun uygulamalarını düzenlerler, o şeyde.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Yani, şimdi, burada aynı şeyi düşünüyoruz ama aynı şeyi ifade ediyor muyuz?

BAŞKAN – Ediyoruz, ediyoruz, Hocam, onu ikincil mevzuatta düzenlerler.

Evet, şimdi, o zaman bu en aykırı önergeyi...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – 5’inci fıkrasını bir kenara bırakarak tartışalım.

BAŞKAN – Peki, o zaman 5’i de birleştireyim.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – O zaman bizim önergemizi de okutalım, onu da konuşalım.

BAŞKAN – Onu da okutalım. 5’te ayrı mı var?

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Evet, ayrı ayrı önergeler var.

ALİM İŞİK (Kütahya) – Bizimki daha iyi belki ne biliyorsunuz, niye öyle söylüyorsunuz? Belki siz bize katılacaksınız.

BAŞKAN – Şimdi, arkadaşlar, durun ki şu özümü bir yiyelim.

Değerli arkadaşlar, 5’inci maddeyle ilgili hem Milliyetçi Hareket Partisinin hem Cumhuriyet Halk Partisi milletvekili arkadaşlarımızın hem de AK PARTİ milletvekili arkadaşlarımızın önergesi var. Bu 3 önergeyi de okutuyorum. En aykırısı üzerinden 3’üncü ve 5’inci maddeyi sonra oylarınıza sunacağım.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/724 sayılı tasarının 7’inci maddenin 5’inci fıkrasında bulunan “kurulu gücü” ibareleri “net üretim miktarı”; “yüzde 20” ibaresi “yüzde 10” olarak değiştirilmiştir.

Kemal Değirmendereli
Edirne

Osman Aydın
Aydın

Ümit Özgümüş
Adana

Mehmet Ali Susam
İzmir

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

1/724 esas numaralı Kanun Tasarısı’nın 7’inci maddesinin 5’inci fıkrasında geçen “sahip olacağı toplam elektrik enerjisi kurulu gücü” ibaresinin “üreteceği elektrik enerjisi olarak”; “yüzde 20’sini” ibaresinin de “yüzde 25’i” olarak değiştirilmesini arz ederim.

Alim Işık
Kütahya

BAŞKAN – Evet, şimdi 3 tane önerge oldu aynı madde üzerinde, 3'ü de kurulu gücü terk edelim, üretim miktarına bakalım, üretim miktarını Cumhuriyet Halk Partisi, yüzde 10'la sınırlandıralım; Milliyetçi Hareket Partisi, yüzde 25'e çıkaralım; AK PARTİ milletvekilleri de yüzde 20'de kalsın deyip ortada dengeyi bulmuş, makulü bulmuş. Dolayısıyla, bu önerge sahiplerinden birer kişiye söz vereceğim, ondan sonra da 3 önergeyi beraber oylayacağım.

Sayın Özgümüş, buyurun.

ÜMİT ÖZGÜMÜŞ (Adana) – Değerli arkadaşlar, kurulu güç ve üretim gücü meselesi yeteri kadar konuşuldu, o konuda herhangi bir şey söylemeyeceğim. Özellikle yenilenebilir kaynaklardan üretilen enerjiyle, kurulu güçle, üretim arasında büyük fark olduğu için net üretim miktarı konusunda mutabakat var. Asıl önemli konu diğer konu.

Şimdi, dünyada çıkan 2008 krizi öncesi dünyada şöyle bir akım vardı: Pür liberal bir piyasa olsun, devlet hiçbir şeye karışmasın, bırakınız yapınlar, bırakınız geçsinler diye bir anlayış vardı yani Adam Smith'in teorisi, gizli bir el gelir...

Değerli Başkan, ben konuşuyorum ama sen dinlemezsen kim dinleyecek?

BAŞKAN – Özür dilerim, tabii 4 kişi birden şey edince... Çok özür diliyorum.

ÜMİT ÖZGÜMÜŞ (Adana) – Başkan çok önemli benim için.

Şimdi, bırakınız yapınlar, bırakınız geçsinler teorisi vardı ama 2008'de dünyada oluşan balonlar ve o finans krizinden sonra bunun gerçekte, pratikte böyle olmadığı, devletin zaman zaman müdahale etmesi gerektiği, devletin kural koyması ve koyduğu kuralları denetlemesi gerektiği yönünde dünyada şu anda yeni, doğru olan bir akım ortaya çıktı. Çünkü, dünyada üretimin dışında serseri para miktarı yani sabah Tokyo borsasında, öğleden sonra New York borsasında, akşamüzeri Londra piyasasında oynayan serseri para miktarı da 4 trilyon doların üzerine çıktı. Şimdi, öyle olunca, bugün bu piyasayı yani bugün piyasadaki üretimi kontrol etme oranı yüzde 5'in üzerine geçmezken, bugün bu yüzde 5 üzerinden hareket edilirken önümüzdeki üç beş yıl içerisinde bu dünyada dolaşan serseri paranın bir kısmının Türkiye'ye gelmesiyle Türkiye'deki üretim gücünü kontrol etme oranı firma başına yüzde 20'ye çok rahatlıkla çıkabilir.

Bugün, Enerji Bakanlığının "Piyasada yüzde 5'in üzerine geçmemiştir, böyle bir tehlike yoktur." demesine rağmen bu üç beş yıl içerisinde böyle bir tehlikenin ortaya çıkmayacağı anlamına gelmez. Şimdi, öyle olunca, firma başına üretimi kontrol etme oranı yüzde 20'lere geldiğinde kamunun dışında 3 veya 4 tane firma bir araya gelerek bütün Türkiye enerji piyasasını, üretimini kontrol edebilir. Bu da önümüzdeki yıllar için çok ciddi bir tehlikedir. İktisatta oligopol piyasa ya da monopol piyasa yani monopol denilen tekel piyasa teoride farklı olarak tanımlanmış olsa bile teoride, pratikte oligopol piyasayla monopol piyasanın aynı şey olduğu her zaman için ortaya çıkmaktadır. Yani burada 3 veya 4 tane firmanın yüzde 20'yle oligopol piyasa oluşturup dirsek temasıyla üretimi ve dolayısıyla, fiyatı belirlemesi... Önümüzdeki dönemde hem çimentoda, otomotivde, geçmiş yıllarda ithalat olmadığı dönemde beyaz eşyada oligopol piyasa vardı. Şimdi, böyle bir tehlike var ortada. Önümüzdeki dönemde böyle bir oligopol piyasa ama pratikte monopol, tekel piyasa oluşur ve öyle olunca hem tüketici hem de Türkiye'nin sanayicileri, üreticileri açısından elektrik piyasası, elektrik sektörü dışındaki bütün sanayicileri açısından çok ciddi bir tehlike oluşumuyla karşı karşıyayız. Onun için, devletin, bugünden biraz daha vizyonunu geniş tutarak, öngörülü olarak önümüzdeki dönemde böyle bir piyasanın oluşmaması için yüzde 10 olarak değiştirmesinin yasada doğru olacağını düşünüyoruz. Yüzde 10 rakam olarak ilk anda küçük görünse bile aslında enerji sektöründe çok büyük bir orandır ve önümüzdeki dönemlerde Türkiye'yi böyle bir tehlikeden koruyacaktır.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Işık...

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum. Ben de hazırunu saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkanım, tabii burada, üretilecek enerji miktarına bağlı bir düzenlemenin doğru olduğu konusunda hepimiz hemfikiriz. Ancak, herhangi bir firmanın, gerçek ya da tüzel kişinin kontrol ettiği üretim şirketleri aracılığıyla üreteceği bu enerji miktarı bir önceki yılın yayınlanmış değerlerinin yüzde 20'sini geçemez şeklinde yer alıyor. Biz bunu yüzde 25 olarak değiştirmek istiyoruz. Satış olsa, başka bir alan olsa Sayın Ümit Bey'in biraz önceki ifadelerine, endişelerine ben de katılıyorum ama üretecek bir insanın da önüne engel koymamamız lazım.

Şimdi, burada EPDK var, Bakanlık var. Eğer rekabeti bozacak ve tekel yönünde gelişecek bir eğilim söz konusu olursa herhâlde Sayın Bakanlık veya EPDK yetkilileri bununla ilgili gerekli her türlü kontrolü, denetimi yapmak zorunda yani Rekabet Kurulu da var. Yani birisi ben üretmek istiyorum diyorsa neden buna engel koyalım. Bu ülkede enerjinin ciddi anlamda dışa bağımlı olması ve üretmek isteyen bir imkân tanınması açısından bunun yüzde 25 olarak değiştirilmesinin ülke çıkarları açısından daha yararlı olacağı düşüncesindeyiz. Takdir Komisyonun tabii.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Evet, bu konularla ilgili Hükümetimizin görüşünü de alalım. Yani hiç sınırlama olmasın, niye sınırlama koyduk...

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Ben de söyleyeyim efendim görüşümü.

BAŞKAN – Evet, buyurun siz de görüşünüzü söyleyin, ondan sonra toparlayayım.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Efendim, herkesin görüşüne saygı duyarım ama bu konuda bir sınırlamaya ben şahsen hiç gerek görmüyorum yani niçin sınırlıyoruz? Bırakın, devlet alım garantisi verdiğini alacak ama o alım garantisinin dışında üretici elektrik üretmek istiyor, çok üretmek istiyor, üretsın, ne istiyorsunuz? Fiyat düşer, daha iyi olmaz mı? Spot piyasada bir dünya para ödüyoruz, yazın pik zamanlarda bir dünya para ödüyoruz. O zaman üretici bol olunca fiyat aşağıya düşer. Niye bu sınırı koyuyoruz? Kimi koruyoruz?

AHMET ERDAL FERLAN (Nevşehir) – Tekelleşme olmasın diye.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Ne tekelleşecek, nasıl tekelleşecek?

ÜMİT ÖZGÜMÜŞ (Adana) – Üretici bol oluyor Ünal Bey.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Bol olsun kardeşim ya, ne kadar bol olursa o kadar iyi olur.

ÜMİT ÖZGÜMÜŞ (Adana) – Buradaki kavramı değiştirmemiz gerekiyor Ünal Bey, üretici bol olmuyor. Biz üretici bol olsun diye yüzde 10'a indirelim diyoruz yani daha fazla üretici piyasaya girsın, rekabet olsun ve fiyatlar piyasada belirlensin diye. Yüzde 20'de kalırsa üretici bol olmaz, 1 tane ya da 2 tane üretici bol üretir, o bol ürettiğinde piyasa –kamu da var- 3, 4 tane oyuncunun elinde kalır, o zaman da piyasa oluşmaz.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Bol olan yerde de fiyat ucuz olur diyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Ömer Selvi, buyurun.

ÖMER SELVİ (Niğde) – Şimdi, ben de bu konuda, sınır getirilmesi noktasında... Tabii kısıtlı bilgimle söylüyorum, burada sektör temsilcileri var Bakanlığımızın, işte, kıymetli bürokratları var, onlar da aydınlatırsa iyi olur, sevindirici olur. Bazı sistemlerde sistemi durdurduğunuz zaman çok daha büyük bir maliyet getirir. Mesela, biz burada elektrik üretimi miktarına yüzde 20 baraj kuruyoruz. Şimdi, adamın kurulu gücü var, üretmeye başladı, yüzde 20'ye geldi, tamam, ben kanuna göre burada durmam lazım dediği zaman sistemi durdurduğunda ürettiği elektrik birim maliyeti yükselmiş olabilir -yani sanayide evet, bazı sistemlerde bu var- böyle bir sınır koyduğumuz zaman böyle bir tehlikeyle karşılaşabilir miyiz? Böyle bir durum var mı herhangi bir sistemde, yenilenebilir enerjide veyahut ne bileyim, doğal gazda, şunda, bunda?

ÜMİT ÖZGÜMÜŞ (Adana) – Yok.

ÖMER SELVİ (Niğde) – Ama kurulmuş şu anda sistemler var.

ÜMİT ÖZGÜMÜŞ (Adana) – Daha yüzde 5'ini kontrol ediyor. Şu anda en yüksek üretimi kontrol eden yüzde 5'te.

ÖMER SELVİ (Niğde) – Kurulu güç olarak kanuna başladık, kurulu güçten şu anda net elektrik üretimine geçtik. Ha, böyle bir şey var mı yok mu bilmiyorum yani varsa bu tehlike, yoksa zaten bu şey değil.

BAŞKAN – Peki.

Sayın Feralan, buyurun.

AHMET ERDAL FERLAN (Nevşehir) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; saygılar sunuyorum.

Ben bu tasarıdaki yüzde 20'nin kalması gerektiğini düşünüyorum. Üreticinin artışı ayrı bir konu, üretici sayısının artışı ayrı bir konu, bir kişinin yüzde 50'yi ele geçirmesi, yüzde 70'i ele geçirmesi, yüzde 80'i ele geçirmesi ayrı bir konu. Dolayısıyla, bu yüzde 20'nin muhafaza edilmesi gerektiğini düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Susam...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Şimdi, öncelikle, bizim verdiğimiz önergedeki yüzde 20'den yüzde 10'a düşmüş gibi görünen oran bir kere düşüş oranı değildir. Biz bir önceki yılın net üretimindeki oranı yüzde 10 düzeyine getirerek gerçekleştirme anlamında yüzde 20 kapasite brüt olarak verdiğimizizin yaklaşık bu anlamıyla bazen üçte 1 kapasitesinin üçte 1'i kadar üretim yapabiliyor. Diyelim ki kapasitesi 100, üçte 1'ini yapıyor 30 ama net gerçekleştirmenin yüzde 10'u dediğiniz zaman yüzde 50'e düşmüş oluyor. Bizim buradaki üretim kısıtlamasını isteyen bir anlayışımız yok, birinci olarak bunu söyleyeyim. Ama rekabetçi bir piyasa kurmak

istiyorsak ve bu rekabetçi piyasada oyuncu sayısını arttırmak istiyorsak oyuncu sayısını arttırmayı teşvik edebilecek düzenlemeleri yapmaya da ihtiyacımız var, bir.

İkincisi, üretme noktasındaki girişim sürekli üretici kalmayı da gerektirmiyor. Üretmiş bir ülkedeki firmalar bir süre sonra, örneğin, geliyor, satın almayla uluslararası bir fon, sizin üretim sisteminizi satın alıyor ve bu satın almalarda, muhakkak, Sayın Müsteşarım şimdi diyecektir, işte, "Biz bu hisse devirlerini yasayla kontrol ediyoruz, piyasanın daralmaması için gerekli tedbirleri alıyoruz..." Ama eğilim de şu ki enerji diğer piyasalardan çok farklı bir konu. Yani bunu başka bir piyasada rahatlıkla hoşgörüyü karşılayabilirken, enerji gibi dünyanın bugün her ülkesinin gözü gibi sakındığı ve enerji arz güvenliğinin ve enerjinin ucuz olabilmemesinin sanayinin rekabetçi olabilmesi açısından çok önemli olduğu bir alanda kamunun etkinliğinin de artırılarak piyasanın rekabetçiliğine açılmasını bir arada yöneten bir anlayışları var. Biz bu yasada bu ikili anlayışı beraber götürmeye çalışmalıyız ve bu ikili anlayışı beraber götürürken de piyasada oyuncu sayısının fazla olmasına özen göstermeliyiz.

Şimdi, yüzde 20'yle veya yüzde 25 önergeleriyle baktığınızda olaya, 3 oyuncu kamuyu da yüzde 25 noktasında düşürerek veya işte, bu anlamıyla kamu piyasanın önemli bir karar alma sürecine damga vurabilecek noktaya gelebiliyor. Biz, üretime teşvikler vererek üreticiyi artıralım ama üretici insanların ve firmaların, yatırımcıların sayısını da artıralım. Yani üretime teşvik verelim, üretimi bir nokta yapalım. Üretimi teşvik noktasından öteye gidip piyasayı daha sınırlı sayıda oyuncuyla yönetme noktasında olursak bunun doğuracağı sıkıntılar açıktır. Bakınız, bu konudaki en liberal ekonomi olan ABD'nin, petrol şirketini almak için müracaat eden Çin'e, istediği parayı vermiş olmasına rağmen, iki firma anlaşmalarına rağmen, "hayır kardeşim, ben sana bunu vermiyorum., dedi ve Çin gitti Kanada'dan başka bir firmayı aldı. Bugün, bu noktada, bizim bakış açımız bu, yoksa üretimi kısıalım, üretim olmasın, enerjideki üretimin önemini yadsıyan bir anlayışımız yok, tam tersine üretim olsun ama üretimin sonucunda doğacak piyasalardaki rekabetçiliği ve o rekabetçiliğin kamu dâhil, sanayinin yararına, tüketicinin yararına kullanılması anlamında bir anlayışımız var.

Ben bu açıklamalar çerçevesinde Bakanlığın görüşünü de dinlemek isterim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Evet, son 2 kişi.

Sayın Hatay Milletvekilimiz, buyurun.

ORHAN KARA SAYAR (Hatay) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Başkanım, ben de üretimin engellenmemesinden yanayım. Çünkü, siz isterseniz de bu yasayla da engelleyemezsiniz, üretmek isteyen vatandaş farklı bir şirket adı altında üretimine devam eder. Artı, bir nükleer santral zaten üretilen elektriğin, enerjinin yüzde 15'ini karşılayacak, bu adama ikincisini yapma deme şansımız yok. Üretimden hiçbir zaman zarar gelmez, fazlasının ihracatını yaparız. Üretim arttığı sürece kalite artar, fiyat düşer bu da sanayicimizin, üreticimizin işine yarar diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bugünkü nükleer enerjiyle beklerseniz nükleer enerjinin Rusya'ya bağımlılığıyla da enerjiniz daha da kötüye gider.

BAŞKAN – Evet, hayırlısı...

Buyurun Sayın Özgümüş.

ÜMİT ÖZGÜMÜŞ (Adana) – Şimdi, bizim önergemize karşı, yüzde 10'a düşürme düşüncemize karşı iki düşünce var. Bir tanesi biraz önce sözlü olarak söylendi, eğer iç piyasada tekelleşmeye gidilirse ithalatla bu iş dengelenir diye. Bu doğru bir görüş değil. Dünyada birkaç tane madde vardır ki, birkaç ürün vardır ki bunlar sadece piyasada ürün değil aynı zamanda çok stratejiktir. Bunlardan bir tanesi silahtır, bir tanesi enerjidir. Yani bunların fiyatları piyasada her zaman oluşmaz, aynı zamanda bunlar silah olarak da kullanılır. Türkiye gibi yüzde 70'in üzerinde dışarıya bağımlı bir ülkede ithalata güvenmek çok doğru değil. Bugün, AKP'nin uyguladığı dış politika nedeniyle yani Suriye'de uyguladığı yanlış politika nedeniyle İran'la Rusya'yla gerginlikler artıyor. Yarın öbür gün oradan gelen elektrik siyasi nedenlerle kesilebilir ve o zaman Türkiye'de 3 tane firmanın elinde kalırsınız, bir.

İkincisi, enerji sektörünün dışında bir örnek vereyim. İsmi söyleysem muhtemelen tazminat davasıyla karşı karşıya kalırım, dışarıda söylerim, söylemeyeceğim.

Şimdi, Türkiye'de son otuz yıl içerisinde elektrik motoru üretiminde piyasanın yaklaşık olarak yüzde 80'ini tek bir firma elinde tutar, bütün piyasanın. Şimdi, bu firma normal zamanlarda, işte, ortalama imalatçı kârının 10 katı fiyatlarla piyasaya mal sürer ama ne zaman Anadolu'nun herhangi bir yerinde yeni bir üretici piyasaya girecekse birdenbire fiyatlar yüzde 30 iner, oradaki yatırımcı

yaptığı yatırımla kalır, iflas eder, bütün yaptığı yatırım boşa gider ve piyasaya giremez, girmek istese bile giremez. Bu, daha önceki dönemlerde çok yapıldı. O firma battıktan sonra tekrar eski fiyatlar yeniden piyasaya girer, ta ki piyasaya yeni bir üretici girinceye kadar. Bu böyle devam etti. Yeni daha, bir iki sene içerisinde çok güçlü 1-2 oyuncunun girmesiyle bu piyasa bozuluyor gibi. Yarın bir gün piyasada... Yani yeni oyuncular girsın, girmesini istediğimiz için yüzde 10'a indirilmesini istedik. Eğer bu piyasa 2-3 kişinin elinde kalırsa yarın aynı şekilde bir piyasa mekanizmasıyla karşı karşıya kalınabilir, önümüzdeki elli yıl da bütün piyasayı da 2-3 firma elinde tutar ve götürür. Böyle bir tehlike var.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

Evet, son...

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Sayın Başkanım, ben de çok kısa katkı yapacağım.

BAŞKAN – Katkı yapman için...

Buyurun.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Yani bu oranla hem üretimi teşvik ediyoruz ama aynı zamanda da üretimin tekelleşmesinin önüne geçiyoruz. Yani özel sektör ve gerçek kişilere baktığınız zaman yüzde 20 demek minimum 5 üretici olacak demektir. Yani kamuyu da düşündüğünüz zaman bunun regüle edeceğini ben düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, peki.

Şimdi, Sayın Müsteşarıma söz vereceğim.

Tabii, burada merak edilen kamu ne kadar üretiyor? İleride kamunun payı hangi düzeylerde regülasyon itibarıyla kalacak? Stratejik olarak kamudaki üretimin bir hedefi var mı? Bir de bu yüzde 20 konusuna, 25 ve 10 önerileri var, Bakanlığımızın görüşünü alıp ondan sonra önerileri oylayacağım.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KILCI – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Şu an itibarıyla 55 bin megavatı aşan bir gücümüz var. Bunun yüzde 35'inden fazlası kamu tarafından üretiliyor, Türkiye ihtiyacının geri kalan yüzde 65'ine yakın kısmı da –üretim açısından söylüyorum efendim- özel sektör üreticisi, 500'den fazla özel sektör üreticisi tarafından üretiliyor.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Yüzde 35, yüzde 65 dediniz değil mi?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KILCI – Evet.

2012 yılı itibarıyla toplam tüketimimiz 242 milyar kilovatsaat oldu, önümüzdeki on yıl içerisinde bunun 2 katına çıkmasını öngörüyoruz. Dolayısıyla, biz, ülke olarak orta öngörülü bir senaryoyla bugünkünün 2 katı enerji tüketiyor olacağız. Dolayısıyla, bu tüketimin karşılanabilmesi için ülkemizin kötümser tahminlere göre minimum 100 milyar dolar civarında bir enerji yatırımına ihtiyacı olduğunu çeşitli vesilelerle dile getiriyoruz.

Diğer taraftan, sorunuzun diğer bölümüne gelirsek efendim, kamunun üretim özelleştirmeleri politikası çerçevesinde büyük rezervuarlı hidrolik santralleri dışındaki termik santrallerinin ve doğalgaz santrallerinin özelleştirilmesi öngörüldüğü. Bu, büyük rezervuarlı hidrolik santrallerinin toplam gücü 16 bin megavat düzeyinde ve Keban, Karakaya, Atatürk gibi birkaç tane daha var bunları ilave edebiliriz... Dolayısıyla, bugünkü gücünün yaklaşık üçte 2'sine düşmesi söz konusu. Özelleştirme sonunda 20 bin megavat civarında bir güce düşmesi ön görülüyor.

Şimdi, bütün bunları söyledikten sonra orana ilişkin değerlendirmelerimizi de izninle ifade edeyim.

Burada, bir taraftan 100 milyar dolara ulaşacak bir yatırımdan söz ediyoruz, bu yatırımın büyük ölçüde özel sektör tarafından yapılmasını sağlayacak tedbirler üzerinde, teşvikler üzerinde çalışıyoruz; bir taraftan da sektörde dengeli bir yapının oluşması, monopolistik bir yapının oluşmamasına özen gösteriyoruz. Şimdi, bu 2 hedefin belli bir noktada uzlaşıyor olması lazım. Her hâlükârda, sektörün tek oyunculu ya da kamunun hiç olmadığı sınırlı sayıda oyunculu bir sektör olmasını hiç birimiz arzu etmeyiz. Çünkü, rekabetin belli ölçülerde sağlanabilmesi ve piyasanın düzenli bir şekilde işleyebilmesi lazım. Dolayısıyla, çok oyunculu bir sektör, monopolistik yapıdan uzak bir sektör olmasını arzu ediyoruz. Dolayısıyla, yatırımcılara bir hedef vermemiz lazım. Bu hedefin çok kısa zamanda aşıp da yatırımcıları atıl bırakacak bir hedef de olamaması lazım, bu hedefe ulaşmak için yatırımcıların önünde bir alanın olması lazım. Bu hedefe ulaştıklarında da sektörde hakim dominant bir role ulaşmaları lazım. Sonuçta, bizim öngördüğümüz on yıllık gelecek öngörüsü içinde EÜAŞ'ın, dolayısıyla kamunun sahip olduğu büyük rezervuarlı ve hızla üretime kanallı edilebilecek bir güçlü düzenleyici bir rol, piyasa düzenleyicisi bir rol oynayacağımız bir sektör. Onun dışında, çok sayıda büyük üreticinin, bizim baz yükü

üzerine koyabileceğimiz, baz yükü açısından üzerine oturabileceğimiz gücü sağlamış olan büyük yatırımların gerçekleşmiş olması şartı var, gerekliliği var. Bunu sağlayabilmemiz için düşük bir oran belirlersek buna çok kısa bir sürede ulaşılması mümkün, birkaç yıl içerisinde ulaşılması mümkün olabilir. Fakat, tabii ki bir taraftan herhangi bir, tek bir yatırımcının üretim gücü, kurulu gücü artarken toplamın da payı artıyor olacak, başka yatırımcılar da bir şeyler yapıyor olacak. Bu oranın aynı hızla artması söz konusu olamaz. Bir yatırımcının mevcut yatırımını 2'ye katlaması oranının da 2'ye katlanması anlamına gelmez, piyasadaki pay oranının. Fakat, yüzde 10 oranı bu açıdan riskli bir oran, yüzde 20 oranı ise hem yatırımcıyı teşvik eden, yüzde 20'ye ulaşmak için anlamlı bir yol gösteren bir oran fakat ulaşılması da gerçekten çok kolay olmayan bir oran. Şu anda en büyük özel sektör üreticisinin toplam üretimdeki payı yüzde 3, yüzde 4 civarında, yap-işlet-devret, yap-işlet santrallerini saymazsak. Onların içerisinde -onlar bir ölçüde yarı kamu sayılır- yüzde 10'un üzerini aşan bazı gruplar var, onlar süresi geldikten sonra kamuya devredileceği için onları kamu sınıfında sayıyorum ama buradaki kontrol grubu olarak baktığımızda yüzde 3'ü çok az aşan santraller var. Bunların, belki önümüzdeki birkaç yıl içerisinde yüzde 10'un üzerine çıkması mümkün olabilir ama yüzde 20'ye yaklaşması çok mümkün olmayabilir. Dolayısıyla, yüzde 20, ihtiyatlı bir orandır diye düşünüyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar...

OSMAN AYDIN (Aydın) – Sayın Başkanım, ben bir şey öğrenmek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Hedeflediğimiz on yıl sonunda 2 katına çıkacak olan tüketimde kamunun payı ne kadar olacak, üretimdeki noktası ne kadar olacak? Çünkü, özelleştirme ve artı, satışlardan daha da düşeceği öngörülüyor. Bu 2 katı... On yıl sonunda kamunun payı ne kadara düşecek?

BAŞKAN – Evet, bu konuda bir öngörü var mı?

Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Şimdi, şu anda toplam kurulu gücü 16 bin megavat olan hidrolik santrallerin özelleştirilmeyeceğini, rezerv güç olarak muhafaza edileceğini ifade etmişim. Hidrolik santrallerin üretim miktarı isteğe göre ve su miktarına göre değişebiliyor.

Bunun dışında bizim nükleer santral yatırımlarımız var. Mersin Akkuyu santrali her ne kadar Rus Atomstroyexport şirketi tarafından yapılıyor olsa da onun da bir baz yük gücü olacağını, alım kontratıyla bizim santralimiz gibi çalıştırılacağını öngörmemiz lazım. Fiyatını bizim belirlediğimiz, bizim kontrolümüzde olan bir yapı.

Yine, Sinop'ta bir nükleer projemiz var. Dolayısıyla, şu anda net bir oran olmamakla birlikte...

OSMAN AYDIN (Aydın) – 5, 5, 10 galiba değil mi nükleer santrallerin...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – 5, 5, 10 evet ama kamunun gücü her hâlükârda hâlâ yüzde 20'nin çok üzerinde olacak 2023 yılında.

OSMAN AYDIN (Aydın) – 100 milyar üretebilecek yani, 500 milyar tüketebileceğine göre 100 milyar üretebileceksiniz yani?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Üretebilecek, şu anda zaten sadece hidrolik santrallerden 60 milyar kilovatsaatın üzerinde enerji ürettiyoruz yani ben ona dayanarak söylüyorum bunu.

BAŞKAN – Evet, peki, teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, şimdi önergelerin oylamalarına geçeceğim.

Şimdi, bu en aykırı önergeyi...

Sayın Mustafa Öztürk Bursa Milletvekili, Hüseyin Filiz Çankırı Milletvekili, Orhan Karasayar Hatay Milletvekili...

Hükûmet, bu önergeye katılıyor mu efendim?

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI MÜSTEŞARI PROF.DR. ERSAN ASLAN – Aykırı olarak okuttuğunuz 3'üncü ve 5'inci maddenin birlikte olduğu önergeye...

BAŞKAN – Evet, beraber olduğu önergeye...

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI MÜSTEŞARI PROF.DR. ERSAN ASLAN – Evet, katılıyoruz efendim.

BAŞKAN – Katılıyorsunuz.

Peki, Hükûmetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Görüşmesini tamamladığımız diğer önergeleri

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Başkan, aykırılık nerede? Yüzde 20, aykırılık neresinde?

BAŞKAN – Yüzde 25...

ALİM IŞIK (Kütahya) – “Yüzde 10” olsa aykırı tamam, “yüzde 25” olsa aykırı tamam, ama yüzde 20’ nin neresi aykırı?

BAŞKAN – Yani, ikisine de uymadığı için, size uymayan her şey aykırı olduğu için, size aykırı.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Öyleyse mesele yok.

BAŞKAN – Tamam, anlaştık mı? Yahu, Alim Hocam, alemsin yani ha.

ALİM IŞIK (Kütahya) – “En aykırı” deyince, aykırılık neresinde?

BAŞKAN – Hem alim hem alemsin.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Başkan, biraz aykırı olmadı ama neyse...

BAŞKAN – Neyse, idare et.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Komisyon Başkanlığına,

1/724 Esas numaralı kanun Tasarısının 7. maddesinin (6). fıkrasının fıkrasında geçen “Bakanlık tarafından” ibaresinin, “Bakanlık görüşü alınarak kurul tarafından” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Alim Işık

Kütahya

BAŞKAN – Hocam, gerekçeyi mi?

ALİM IŞIK (Kütahya) – Yok, açıklama yapacağım, kısa, gerekçe kadar kısa efendim.

BAŞKAN – Peki, buyurun.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Başkanım, tabii, burada, EPDK, bu sektörle ilgili düzenlemeleri sağlayan ve kanunla yetkilendirilmiş bir kurumumuz. Şimdi, asıl işi bu olan bir kurul varken Bakanlığın da gidip bu işle, yönetmelikle uğraşmasının ben anlamlı olmadığını ifade ediyorum. Bakanlık görüşü doğrultusunda bu işin EPDK tarafından organizasyonunun yapılmasını ve yönetmeliğin anılan kurum tarafından yapılmasının daha doğru olacağını ve piyasanın daha bir bütünlük içerisinde hareket edeceğini ve buna da katkı sağlayacağını düşünüyorum. Eğer takdir edilirse, böylesi daha uygundur diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ha, bu, elektrik sertifikalarında yenilenebilir, onu tahmin ediyorum Yenilenebilir Genel Müdürlüğü tespit edip verecek. Yani “bakanlıktan” kasıt orası. O bir belgelendirme.

Buyurun Sayın Müsteşarım.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI MÜSTEŞARI PROF.DR. ERSAN ASLAN – Sayın Başkanım, burada bakanlık tarafından çıkarılacak bir yönetmelikten söz ediyoruz. Bu konu Bakanlığımıza bağlı Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü olduğu için teknik bir konu. Yani düzenlemeye tabi bir konu olmadığı için yönetmeliğin Bakanlık tarafından çıkartılmasını öngördük. Uygun görülürse...

BAŞKAN – Doğru.

Önergeye katılıyor musunuz?

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI MÜSTEŞARI PROF.DR. ERSAN ASLAN – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Bir diğer önergeyi hızla okutuyorum, buyurun:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi Ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/724 sayılı tasarının 7. Maddesine aşağıda bulunan 7. Fıkra eklenmiştir.

Kemal Değirmendereli

Osman Aydın

Ümit Özgümüş

Edirne

Aydın

Adana

Mehmet Ali Susam

Hasan Ören

Durdu Özbolat

İzmir

Manisa

Kahramanmaraş

“(7) Rüzgar enerjisine dayalı üretim tesisi kurmak amacıyla alınan lisanslar kapsamındaki tesisler için, Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü ve ilgili dağıtım şirketinden alınan tadil kapsamındaki bağlantı görüşünün olumlu olması hâlinde. Kuruma yapılan ilk lisans başvurusundaki sahada başka lisans başvurusu olmaması, katkı payı anlaşması varsa kapasite artışı ile birlikte ulaşılabilecek güce göre tadil edilerek ve kapasite artışı sonunda oluşacak yeni güç için mevcut iletim/dağıtım hattı ile mevcut bağlantı noktası ve gerilim seviyesinin kullanılması koşullarıyla kapasite artışı, modernizasyon, yenileme yatırımları ve tadilatlarla izin verilir.”

BAŞKAN – Bu, kapasite artışlarıyla ilgili tahmin ediyorum.

Hemen çok kısa alırsak, ara vereceğim, Hükûmetin de görüşünü alıp tartışalım.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Sayın Başkan, burada kastettiğimiz olay kurulmuş olan bir sistemde, altyapısı yapılmış olan bir sistemde, eğer kapasite artışına müsaitse, bağlantı noktaları ve diğer imkânlar müsaitse, bu kurulu sistemin kapasitesinin artırılmasına izin verilerek oradaki altyapının en iyi şekilde değerlendirilmesinin sağlanmasını istiyoruz.

BAŞKAN – Hükûmet bu konuda ne düşünüyor efendim?

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI MÜSTEŞARI PROF.DR. ERSAN ASLAN – Sayın Başkanım, şimdi, buna benzer bir madde 4628 sayılı Kanun’da düzenlenmişti. Esasen, bir tür kazanılmış haktan söz etmek mümkün, ama bu konuya ilişkin iki farklı önerge var sayın vekillerimiz tarafından verilmiş, şu anda herhâlde birincisini okuduk, bir tane daha var elimizde.

BAŞKAN – İki tane yeni fıkra ihdası var.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Onu geri çektik, okunan bu diğeri.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI MÜSTEŞARI PROF.DR. ERSAN ASLAN – Biz bunun daha makul olduğunu düşünüyoruz, eğer değiştirebilirsek efendim.

BAŞKAN – Hangisi o?

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Farklılığı açıklar mısınız.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI MÜSTEŞARI PROF.DR. ERSAN ASLAN – Şu okundu bize, şimdi şunu takip ettik. Uygulamaya daha da netlik kazandırıyor. Bir de (ç) maddesine bir referans var burada.

BAŞKAN – Bir saniye...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Siz dediniz ya, “İki önergeden birini çekin.” dediniz.

BAŞKAN – Tamam, bu çektiğiniz önerge.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Eğer Bakanlık da kabul edecekse o önergeyi... Hangisini kabul ediyorsa, Bakanlık hangisini uygun görüyor?

BAŞKAN – Efendim, bu okuduğum önergeyle alakalı -öbür önergeyi arkadaşlar çekmişler- sizin görüşünüzü alalım, gerekirse öbür önergeyi arkadaşlar “Yeniden gündeme al derlerse getirebilirim. Sizin bu önergeyle ilgili veya her iki önergeyle ilgili...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Fark nedir, onu da bize açıklarsanız Sayın Müsteşarım.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI MÜSTEŞARI PROF.DR. ERSAN ASLAN – Açıklayayım efendim.

Şimdi, bu önergeyle, ana tema olarak, mevcut kanunda da tanımlanan kurulu güç artırımlarında, güç artırımlarında, aynı şartlarda güç artırımına izin verileceği zaten 4628 sayılı Kanun’da düzenlenmişti. Bu önergeyle de bunun devamı sağlanmak isteniyor ki bu açıdan katılıyoruz.

Diğer taraftan, aynı saha içerisinde başka başvurular olması hâlinde yeni kapasitelerin ilave edilmesi konusunda da bir yarışmaya tabi olunacağı rüzgâr başvurularında, bu da mevcut 4628 sayılı Kanun’da var idi. Burada da yeni kanuna taşınmak isteniliyor. Bu da bizim katıldığımız bir durum.

İki önerge arasındaki farka gelince: Geri çekildiği ifade edilen önerge mevcut kanundaki çerçeveyi açıklığa kavuşturarak taşıyan bir önerge. Fakat, okunan önergede bazı uygulama açısından soruna yol açabilecek referans maddesi var, geri çekilen önergede, aynı bağlantı noktası için birden fazla başvuru olması hâlinde bu maddenin (4)’üncü fıkrasının (ç) bendine göre işlem yapılacağı ifadesi ve içinde de birtakım ifadelerin geri çekilen önergede daha iyi düzenlendiğini düşünüyoruz efendim.

BAŞKAN – Sayın Susam, çektiğiniz önergenin daha mantıklı ve daha iyi olduğunu söylüyor. O zaman...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Olur, tamam, kabul efendim. Bunu çekelim, onu kabul ederek oylayalım.

BAŞKAN – Evet, bunu çektik, bu önergeyi çektik.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Biz üretimi artırmayı çok istiyoruz, yeter ki bizi anlayın.

BAŞKAN - Yeni önergeyi okuyun lütfen:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi Ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına
Görüşülmekte olan 1/724 esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu Tasarısının 7 nci maddesine aşağıdaki fıkranın yedinci fıkrası olarak eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Kemal Değirmendereli
Edirne
Mehmet Ali Susam
İzmir

Osman Aydın
Aydın
Hasan Ören
Manisa

Ümit Özgümüş
Adana
Durdur Özbolet
Kahramanmaraş

(7) Rüzgâr enerjisine dayalı üretim tesisi kurmak amacıyla alınan lisanslar kapsamındaki tesisler için, TEİAŞ Genel Müdürlüğü veya ilgili dağıtım şirketinden alınan tadil kapsamındaki bağlantı görüşünün olumlu olması hâlinde, öncelikle lisansındaki kurulu gücün tamamını işletmeye almış olmak ve üretim lisansındaki koordinatları derç edilmiş olan saha içerisinde kalmak kaydıyla kapasite artışı sonunda oluşacak yeni güç için mevcut iletim/dağıtım hattı ile mevcut bağlantı noktası ve gerilim seviyesinin kullanılması koşullarıyla kapasite artışı, modernizasyon, yenileme yatırımları ve tadilatlarla izin verilir, Kapasite artışına ilişkin başvuru bilgileri 30 gün süre ile Kurum internet sitesinde ilan edilir ve bu süre içerisinde yeni kapasite artışı başvurusu olmaması hâlinde katkı payı anlaşmasındaki şartlarla izin verilir. Aynı bağlantı noktası için birden fazla başvuru olması hâlinde bu maddenin dördüncü fıkrasının (ç) bendine göre işlem yapılır.

BAŞKAN – Sayın Susam, gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Rüzgâr enerjisine dayalı üretim kapasitesini artırmak.

BAŞKAN – Evet efendim, Bakanlık önergeye katılıyor mu?

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI MÜSTEŞARI PROF.DR. ERSAN ASLAN – Katılıyoruz efendim.

BAŞKAN – Bakanlığın katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bir son önergemiz kaldı arkadaşlar, ondan sonra da ara vereceğim.

Okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi Ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına
Görüşülmekte olan 1/724 sayılı tasarının 7. Maddesine aşağıda bulunan 8. Fıkra eklenmiştir.

"(8) Katı atık bertarafı, biokütle ve/veya biyogaz kaynağına dayalı elektrik üretim tesisi kurulması için yapılan lisans başvurularında, tesis sahasının malikinin ve/veya işletme izni veya ruhsatı bulunan gerçek ve/veya tüzel kişinin lisans başvurusunda bulunması hâlinde aynı sahaya başka başvuru yapılamaz. Söz konusu projelerden TEİAŞ ve/veya ilgili dağıtım şirketi tarafından uygun bağlantı görüşü verilenler değerlendirmeye alınır. İnceleme değerlendirme aşamasında sapılacak finansal ve teknik değerlendirme sonrasında uygun bulunan projelere lisans verilir.

Kemal Değirmendereli
Edirne
Mehmet Ali Susam
İzmir

Osman Aydın
Aydın
Hasan Ören
Manisa

Ümit Özgümüş
Adana
Durdur Özbolet
Kahramanmaraş

BAŞKAN – Gerekçe...

Gerekçe:

Biokütle ve/veya biyogaz ile katı atık bertarafı ile elde edilecek elektrik üretilmesinde tesis sahaslarının malikinin işletme ruhsatı bulunan kişinin hakkının korunması amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Önerge hakkında, buyurun efendim.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI MÜSTEŞARI PROF.DR. ERSAN ASLAN – Sayın Başkanım, yine burada ana fikre katılıyoruz. Bu, katı atık bertarafıyla ilgili yenilenebilir kanununda yer almayan bir konu. Bu kanun kapsamında bir düzenleme yapmak gerekir. Ancak, izin verirseniz, bunun yerinin 14'üncü maddede "lisanssız üretim" başlığı altında yapılmasının daha uygun olduğunu düşünüyoruz.

BAŞKAN – Peki, arkadaşlar, uygun mudur?

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI MÜSTEŞARI PROF.DR. ERSAN ASLAN – Bazı değişikliklerle efendim, biraz bazı değişikliklerle, ama konunun orada düzenlenmesi gerektiğini düşünüyoruz.

BAŞKAN – O zaman, bunu oylamayalım, reddetmiş olmayalım, bunu geri çekelim, 14'üncü maddede uzlaşarak yeni bir metin koyalım.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Olur, uygundur.

BAŞKAN – Arkadaşlar, şurada bir konu var, size arz edeyim, herhâlde önerge olarak belki gelecek: “Görüşülmele olan 1/724 sayılı tasarının 7'inci maddesinin (4)'üncü fıkrasının (ç) bendinde geçen ‘trafo merkezine’ ifadesinin kaldırılarak ‘bağlantı noktasına ve/veya aynı bağlantı bölgesinde’ – ‘Trafo merkezine’ çok net bir ifade değil diyor Bakanlık, spesifik bir konu- eklenmesini arz ve teklif ederiz.” diye daha doğrusu talebi var Hükûmetin.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI MÜSTEŞARI PROF.DR. ERSAN ASLAN – Efendim, bu talep arkadaşlarımızın, özellikle TEİAŞ'taki arkadaşlarımızın işini kolaylaştırmak, daha fazla yoruma meydan vermemek için yapılmış bir talep. Eğer uygun görülürse -takdirinize arz ediyoruz- çok iyi olur.

BAŞKAN – Peki, bunun dağıtıldığını kabul edelim mi? Evet, peki...

OSMAN KAPTAN (Antalya) – Sayın Başkan, bir şey arz edebilir miyim? Benim bir teklifim vardı...

BAŞKAN – Bir saniye efendim, şu önergeyi bir bitireyim, ondan sonra size söz vereyim.

Bu önergeye Hükûmet katılıyor mu efendim?

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI MÜSTEŞARI PROF.DR. ERSAN ASLAN – Katılıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın Vekilim, buyurun.

OSMAN KAPTAN (Antalya) – Benim bir teklifim vardır, “bu elektrik faturalarındaki yüzde 2 TRT payının kesilmemesi ve kayıp kaçığın da yine tüketicilere yansıtılmaması” diye. Şimdi, bir de sayaç okuma parası vardı orada: “Bunların elektrik paraları zaten pahalı, üreticiye yansıtılmasın.” diye. Şimdi, bu kanunda nerede görüşeceğiz biz? Gelip gelip gidiyoruz, yani bu maddede de böyle bir şey yok.

BAŞKAN – Şimdi, efendim, onu çok kısa özetleyeyim.

Şimdi, biz, bütün teklifleri tasarıyla beraber birleştirdik ve tasarı esas alınmak üzere şimdi görüşmelere başladık. Dolayısıyla, sizin bu konuyla alakalı, bu tekliflerinizle alakalı, sayın komisyon üyesi, Cumhuriyet Halk Partisi komisyon üyesi arkadaşlarımızla bir araya gelip birtakım önergelerle buraya tekrar taşıma imkânımız olabilir. Dolayısıyla, arkadaşlarımızla çalışma gruplarına iştirak ederseniz diye düşünüyorum, buradaki komisyon üyesi arkadaşlarımız hem önergelerini hazırlarlar hem de o önergelerin görüşüleceği maddelerde size haber verirler. Evet, dikkatimi çekiyor, 3'tür geliyorsunuz, titizlik gösteriyorsunuz, teşekkür ederim.

OSMAN KAPTAN (Antalya) – Evet efendim.

BAŞKAN – Arkadaşlarımız sizin o zaman mefhumunuza bir kolaylık getirecektir diye düşünüyorum.

OSMAN KAPTAN (Antalya) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, arkadaşlar, değiştirilen önergeler doğrultusunda önemli madde olan 7'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Toplantıyı 14.15'te açmak üzere kapatıyorum.

Kapanma Saati: 12.47

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.26

BAŞKAN: M. Mücahit FINDIKLI (Malatya)

BAŞKAN VEKİLİ: Hüseyin ÜZÜLMEZ (Konya)

SÖZCÜ: Halil MAZICIOĞLU (Gaziantep)

KÂTİP: İlknur DENİZLİ (İzmir)

-----0-----

BAŞKAN – Evet, değerli arkadaşlar, 8'inci madde üzerinden devam ediyoruz.

8'inci maddeyi okutuyorum:

İletim faaliyeti

MADDE 8- (1) Elektrik enerjisi iletim faaliyeti, lisansı kapsamında münhasıran TEİAŞ tarafından yürütülür. TEİAŞ, bu Kanunda belirlenen faaliyetler dışında bir faaliyetle iştigal edemez. İletim faaliyetiyle birlikte yürütülmesi verimlilik artışı sağlayacak nitelikteki piyasa dışı bir faaliyetin yürütülmesi Kurumun iznine tabidir. İletim sistemi teknik ve teknik olmayan kayıplarını karşılamak amacıyla ve yan hizmetler piyasası kapsamında elektrik enerjisi veya kapasitesi satın alınması veya kiralanması ile iletim sistemi teknik ve teknik olmayan kayıplarını karşılamak için sözleşmeye bağlanan enerjinin, gerçekleştirmeler nedeniyle fazlasının satışı bu hükmün istisnasıdır.

(2) TEİAŞ'ın görev ve yükümlülükleri şunlardır:

a) Kurulması öngörülen yeni iletim tesisleri için iletim yatırım planı yapmak, yeni iletim tesislerini kurmak ve iletim sistemini elektrik enerjisi üretimi ve tedarikinde rekabet ortamına uygun şekilde işletmek ve gerektiğinde iletim sisteminde ikame ve kapasite artırımı yatırımı yapmak.

b) Bu Kanun kapsamında yürüttüğü faaliyetlere ilişkin tarife tekliflerini Kurumun belirlediği ilke ve standartlar çerçevesinde hazırlamak ve Kurumun onayına sunmak.

c) Şebeke, dengeleme ve uzlaştırma ve yan hizmetler hakkındaki yönetmeliklerin uygulanmasını gözetmek, bu amaçla gerekli denetimleri yapmak, sonuçları hakkında Kuruma rapor sunmak ve gerekli tedbirlerin alınmasını talep etmek.

ç) Yük dağıtımı ve frekans kontrolünü gerçekleştirmek, piyasa işletim lisansı kapsamında yan hizmetler piyasasını ve dengeleme güç piyasasını işletmek, gerçek zamanlı sistem güvenilirliğini izlemek, sistem güvenilirliğini ve elektrik enerjisinin öngörülen kalite koşullarında sunulmasını sağlamak üzere gerekli yan hizmetleri belirlemek ve bu hizmetleri ilgili yönetmelik hükümleri doğrultusunda sağlamak.

d) İletim sisteminde ikame ve kapasite artırımı yapmak.

e) Bakanlığın kararı doğrultusunda uluslararası enterkonneksiyon çalışmalarını yapmak, iletim sistemine bağlı veya bağlanacak olan serbest tüketiciler dâhil tüm sistem kullanıcılarına şebeke işleyişine ilişkin mevzuat hükümleri doğrultusunda eşit taraflar arasında ayırım gözetmeksizin iletim ve bağlantı hizmeti sunmak.

(3) TEİAŞ'ın mülkiyet ve işletme sınırı, iletim sistemine yapılan bağlantı noktasında başlar. Üretim veya tüketim tesisinin iletim sistemine bağlantısının; bir başka üretim veya tüketim tesisine ait şalt sahası üzerinden yapılması hâlinde; bağlantı yapılan fiderin kullanım hakkı, işletme ve bakımı TEİAŞ'a aittir. Ancak, TEİAŞ bu tür teçhizatların işletme ve bakımını ilgili üretim veya tüketim tesisi sahibi kişilere gördürebilir.

(4) TEİAŞ, Bakanlığın uygun görüşü alınarak uluslararası enterkonneksiyon hatlarının ulusal sınırlar dışında kalan kısmının tesisi ve işletilmesini yapabilir ve/veya bu amaçla uluslararası şirket kurabilir ve/veya kurulmuş uluslararası şirketlere ortak olabilir ve bölgesel piyasaların işletilmesine ilişkin organizasyonlara katılabilir.

(5) Üretim ve tüketim tesislerinin sisteme bağlantısı için yeni iletim tesisi ve bu tesisin sisteme bağlanabilmesi için yeni iletim hatlarının yapılmasının gerekli olduğu hâllerde; bu tesislerin yapımı için TEİAŞ'ın yeterli finansmanının olmaması veya zamanında yatırım planlaması yapılamaması durumlarında, söz konusu yatırımlar, bu tesise bağlantı talebinde bulunan tüzel kişi veya kişilerce müştereken yapılabilir veya finanse edilebilir. Yapılan yatırımın tutarı ilgili tüzel kişi veya kişiler ile TEİAŞ arasında yapılacak bir tesis sözleşmesi ile bağlantı ve sistem kullanım anlaşmaları çerçevesinde geri ödenir. Geri ödeme süresi üretim ve tüketim tesisleri için en fazla on yıldır. Bu konuya ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

(6) TEİAŞ elektrik sistemi işletimine yönelik Kurulca düzenlenen usul ve esaslara uygun olarak bilgileri toplar, raporlar ve 10/11/2005 tarihli ve 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu hükümleri çerçevesinde yayımlar.

(7) TEİAŞ iletim sisteminin işletilmesi için ihtiyaç duyulan telsiz sistemi de dâhil her türlü iletişim ve bilgi sistemleri altyapısını kurar ve işletir. Fiber optik kablo altyapısının bir kısmını, kendi faaliyetlerini aksatmayacak şekilde ilgili mevzuat çerçevesinde Kurum görüşleri doğrultusunda başkalarına kullanırabilir.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim.

Geneli üzerinde görüş talebi yok.

İki adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Buyurun.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/724 sayılı tasarının 8. Maddenin 5. fıkrasında bulunan “10 yıldır” ibaresi yerine “kesin kabulden sonra 5 yıldır.” ibaresi getirilmiştir.

Kemal Değirmendereli

Osman Aydın

Ümit Özgümüş

Mehmet Ali Susam

Edirne

Aydın

Adana

İzmir

Durdu Özbolat

Kahramanmaraş

BAŞKAN – Evet, Ümit Bey, buyurun.

ÜMİT ÖZGÜMÜŞ (Adana) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; bu maddede üretim ve tüketim tesislerinin sisteme bağlantısı için yeni iletim tesisi ve bu tesisin sisteme bağlanabilmesi için yeni iletim hatlarının yapılmasının gerekli olduğu hâllerde bu tesislerin yapımı için TEİAŞ'ın yeterli finansmanının mevcut olmaması veya zamanında yatırım planlamasının yapılamaması durumlarında bu yükü özel sektöre yükleyen bir madde ya da geçici olarak özel sektöre yükleyip devlete finansman kaynağı sağlaması, borç vermesi yükümlülüğünü getiren bir madde.

Şimdi, devletin temel görevlerinden bir tanesi alt yapıyı yapmak. Zaten vatandaş da ya da sanayici de ya da üretici de, yeni tesis kuracak kişi de vergiyi bunun için verir.

Şimdi, burada da yani üretim tesisleri bir yere yatırım yapacaksa alt yapısı yapılsın diye vergi veriyor. Daha sonra, böyle bir altyapıya ihtiyaç olduğu zaman devletin, TEİAŞ'ın yeterli finansmanının olmaması ya da planlamanın yapılmamış olması, bana göre mazeret değil çünkü bu üretim tesisleri gecekondü değil veya baraka olarak bir yerden alıp getirmiyorsun. Üretim tesisini kurmak da en erken birkaç yıl alıyor. Böyle bir durumda iletim hattının olmayacağı baştan belli. O zaman firma, üretim tesisi, fabrika, sanayici üretimine başladığı zaman TEİAŞ'a başvurur ve böyle bir hatta ihtiyacı olduğunu baştan belirler. Yani sonuç olarak, devlet bunu yapmak zorunda. Planlama ya da finansmanının olmaması da biraz önce söylediğim gerekçelerle çok geçerli değil. Komisyon da ya da aşağıda Cumhuriyet Halk Partisinin çoğunluğu olsa biz önergeyi “Devlet bu alt yapı hizmetlerini getirmek zorundadır.” diye değiştirerek verirdik ama böyle bir önergenin buradan geçmeyeceğini bildiğimiz için onu biraz daha yumuşattık.

Şimdi, böyle bir şey özel sektörün, üretici firmanın üzerine yük olarak geldiği zaman yani bu iletim hattını kurmak zorunda kaldığı zaman zaten o bölgedeki kamulaştırma, o iletim hattının kurulması ortalama üç yıl sürüyor. Daha sonra bunun kesin kabulü iki yıl sürüyor, daha sonra bunun yaptığı masrafların geri ödenmesi de üç yıl sürüyor yani o firma vergi ödediği hâlde, altyapı hizmetlerini alma hakkı olduğu hâlde devlete sekiz yıllık bir finansman kaynağı sağlamış oluyor.

Şimdi, eğer biz buna “Kesin kabulden sonra on yıldır.” dersek o zaman daha çok haksızlık yapmış oluruz ve oradaki o geri ödeme süresini yaklaşık olarak on beş yıla çıkarmış oluruz. Onun için, biz bu sürenin “beş yıl” olarak değiştirilmesinin daha adaletli, ortalama bir uygulama olacağını düşünüyoruz.

BAŞKAN – Kesin kabulden sonra?

ÜMİT ÖZGÜMÜŞ (Adana) – Evet.

BAŞKAN – Sayın Müsteşarım, buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KILCI – Sayın Başkanım, Sayın Vekilimin de ifade ettiği gibi, bu iletim sistemine ilişkin altyapı yatırımlarının yapılması sorumluluğu TEİAŞ'a aittir. TEİAŞ kamu şirketi olduğuna göre, dolayısıyla devlete aittir, bunda herhangi bir sorun söz konusu değildir. Ancak, altyapının olmaması hâlinde de yapılan veya

yapılacak yatırımın sisteme bağlanamaması durumu söz konusu. Takdir edersiniz ki TEİAŞ'ın da kullandığı kamu kaynakları sebebiyle bu yatırımların hepsini zamanında yapması, yeteri kadar yapması diye bir durum söz konusu olamaz. Dolayısıyla, sadece TEİAŞ'ın üzerinde bırakır isek bu yükümlülüğü ki yükümlülük TEİAŞ'a aittir. Nitekim, burada da yükümlülüğü bütünü devrediyor değil TEİAŞ, bunun bedelini belli bir zaman dilimi içerisinde ödüyor. Yatırımların zamanında yapılamaması, gecikmesi gibi bir durum ortaya çıkar. Açıkçası, burada tam anlamıyla yatırımların hızlandırılması ve TEİAŞ'ın yatırım yapması arasında bir "trade-off" söz konusu. 2008 yılında, eski 4628 sayılı Kanun'da yapılan bir değişiklikle bu madde konulmuştu, onun aynısı buraya taşınmış oldu ve şu ana kadar yatırımların yapılmasında önemli ölçüde etkisi olan bir madde, önemli ölçüde yatırımları hızlandıran bir madde. On yıldan beş yıla düşürülmesi hâlinde, TEİAŞ'ın zaten içinde bulunduğu finansman yükünün daha da artırılması gibi bir durum söz konusu olacak. Takdir ederseniz, bunun tasarıdaki hâliyle muhafaza edilmesini uygun görüyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Ünal Kacır.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Değerli Başkan, değerli arkadaşlar; şimdi, burada yatırımın kimin tarafından yapılmasının önemli olduğu kadar, yatırım maliyetinin hesaplanmasında sorunlar çıkıyor ve KİT Komisyonundayken hep bu gelirdi önümüze. "Ya, acaba yatırımlar daha ucuza mal edildiği hâlde daha yüksek maliyet mi gösteriliyor?" gibi iddialar da gelirdi. Onun için, "Devlet yapсын bu yatırımı." diye de muhalefetten birçok arkadaşımız da o yönde şey yaparlardı yani burada yatırımcının maliyetinin hesabı ya da bu yatırımın hesabında kıyas yapılıyordu geçmiş uygulamalarda. İşte, TEİAŞ böyle bir yatırımda, benzer yatırımda birim maliyet hesabı ne ise buna göre, bu doğrultuda ya da buna paralel, bu oranda bir yatırım maliyeti hesap ediyordu ve siz kaç mal etmiş olursanız olun, işte, o kıyas maliyet üzerinden on yıl içerisinde iletim bedellerinden mahsup ediliyordu. Zannediyorum, yine bu Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle bu belirlenecek. Tabii bütün TEİAŞ, bütün yatırımları hep özel sektöre bırakırsa, bu sefer kıyas yapacak maliyet, güncel maliyet ortada olmazsa sıkıntı asıl o zaman olur diye düşünüyorum.

Burada önemli olan, kimsenin kimseye hakkının geçmemesidir. Ne kamunun hakkının özel sektöre ne de özel sektörün hakkının kamuya geçmesinin önüne geçecek sistemi kurmak, kurgulamak gerekir diye düşünüyorum. Onun da tabii, çıkarılacak yönetmelikte belirlenmesi lazım.

Bir de tabii, "Bu süre on yıl mı olsun, beş yıl mı olsun?" Elektrik fiyat hesaplarında zannediyorum, maliyet üzerinden hesaplar yapılıyor. Maliyet üzerinden hesap yaptığınız zaman, yatırımları on yıla yayar da maliyeti ona göre hesaplırsanız birim maliyet daha düşer. Dolayısıyla, elektrik fiyatlarına yansması farklı olabilir, daha düşük olabilir. Beş yıla çekerseniz bunu, bu sefer elektrik fiyatlarına olumsuz ya da daha erken yansması mevzu bahis olabilir. Onun için, ben bunun on yıl, beş yıl olmasından ziyade, burada hakkaniyetle bir ölçüm şeklinin mutlaka yönetmelikle belirlenmesi, her iki tarafın da mutmain olması gerekir diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim.

Evet efendim, önergeyi Hükûmete soruyorum: Önergeye katılıyor musunuz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KILCI – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN - Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Elektrik Piyasası Kanun Tasarısının 8. maddesinin 1. fıkrasında yer alan "TEİAŞ bu Kanunda belirlenen faaliyetler dışında bir faaliyetle iştigal edilemez." hükmünün madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Emin Haluk Ayhan

Denizli

BAŞKAN – Evet, Sayın Ayhan, buyurun.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Sayın Başkan, ben fazla detay bir şeye girmek istemiyorum ama zaten bu anonim şirket, ana sözleşmesi var mı? Var. Orada faaliyet alanı belli değil mi? Belli. Burada niye tekrar tatat ediyoruz, kısıtlıyoruz, yapamaz diyoruz ana sözleşmeye aykırı? Onun için bu önergeyi verdim, bir.

İkincisi, iki tane daha şeyi tanıma koymamız lazım: İletim sistemi, teknik ve teknik olmayan kayıpları karşılamak. "Teknik kayıp", "teknik olmayan kayıp", bu tanımlamaları da koymamız lazım, ileride sıkıntı olabilir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Evet, Hükûmete söz veriyorum. Sayın Müsteşarım, buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sayın Başkanım, TEİAŞ 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye göre kurulmuş bir anonim şirkettir. Doğru, anonim şirket ana sözleşmesinde de faaliyet alanları belirtilmiştir. Ancak, TEİAŞ'ın başka bir özelliği daha var. O da sistem operatörü olması özelliği. Dünyada bu tür sistem işletmecilerinin münhasıran bu işle iştigal ediyor olması öngörülür ki piyasada olabildiğince dengeli, “fair” bir yapının kurulabilmesi... Bunun kanun ile belirlenmiş olması yatırımcılar açısından bir tür güvence niteliği de taşımaktadır. Aksi takdirde, TEİAŞ sahip olduğu iletim gücünü kullanarak üretim ve dağıtım gibi bazı başka alanlara da...

BAŞKAN – Müdahil olmasın diye...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – ...girme riskini ana sözleşme değişikliğiyle her zaman gündemde tutmak gibi bir durum söz konusudur.

BAŞKAN – Evet, bir de bu teknik ve teknik olmayan kayıplardan murat nedir? Burada bir... Sistemin teknik ve teknik olmayan kayıpları yani iletim hatlarındaki teknik ve teknik olmayan kayıplar...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Evet, iletim hatlarındaki teknik kayıp, hatlardaki ısınmadan ve trafolardaki gerilim seviyelerinin değişmesinden kaynaklanan kayıp türleri. Teknik olmayan kayıplar ise ölçme sisteminden kaynaklanan kayıpları ifade ediyor. Bunlar teknik terimlerdir sistem operatörü tarafından kullanılan ve dünyada benimsenen terimlerdir.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

Sayın Ayhan, buyurun.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Yalnız, buraya, kanun maddesine bunu dercetmemize rağmen, yarın ticaret hukuku açısından problem çıkacağı kanaatindeyim ben.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Evet, Hükûmet önergeye katılıyor mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılamıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Bir hukukçuya sorsaydık yine. Ben katkı sağlamak için söyledim yani şey değil.

BAŞKAN – Evet, peki.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Başkanım, o önergeden önce bir söz istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Kacır.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Şimdi, bu 8'inci maddenin (2)'nci fıkrasının (a) bendinin son cümlesinde “...gerektiğinde iletim sisteminde ikame ve kapasite artırımı yatırımı yapmak.” var (2)'nin (a)'sının son cümlesinde “...gerektiğinde iletim sisteminde ikame ve kapasite artırımı yatırımı yapmak” var. Bir de (d)'de “İletim sisteminde ikame ve kapasite artırımı yatırımı yapmak.” var. Bunlar birbirinden farklı bir şey mi?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Farklı şeyler değil efendim, doğru.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Mükerrer mi yazılmış?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – İki ifade de değişik yerlerde yer alıyor, mükerrer addedilebilir tabii ama birincisi biraz daha geniş bir kontekste, geniş bir kapsamı var. Diğerinde münhasıran bu yatırımı yapmak görevi verilmiştir, takdir sizin.

BAŞKAN – Şimdi, biri...

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Birisi yatırımı yapmak, birisi artırımı yapmak.

BAŞKAN – Evet.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Şimdi, yatırımı yapmak zaten kendi işi. Dolayısıyla, bu (d) sanki zaitmiş gibi geliyor bana. Zait mi?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Evet, evet.

BAŞKAN – Evet.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – (d)'yi o zaman, şimdi, önergede, arkadaşlarımızın önergesine... Eğer böyleyse, fazladan yazılmışsa (d), burada da (d)'nin gündemden çıkarılmasını ilave edebilir arkadaşlarımız.

BAŞKAN – Peki.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Çok özür dilerim efendim, bir düzeltme yapalım. Birinde yatırım yapma görevi var, bir tanesinde de artırım görevi var, artırım var. Kapasite artırılması illa yatırım yapılmasını gerektirmeyebilir. O yüzden, ikisinin de muhafazasında...

BAŞKAN – Yani yatırım yapmadan da kapasite artırımı mümkün.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Evet.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – İletim sisteminde kapasite artırımı ne demek?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – İletim sisteminde kapasite artırımı, iletim sisteminin ilettiği elektriğin miktarını artıracak birtakım teknik tedbirler almaktır.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Nedir ya? Yatırımdır işte. Ne yapacaksın yani okuyup üfleyip yapamayacaksın ki onu... (“O şöyle olur efendim, trafonun kademesini artırabilir.” sesi) Olsun işte yatırım, bir şey ilave edeceksin.

BAŞKAN – Evet, teknik müdahalelerle de olur.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Bazen belki bir şarteli kaldırarak, gerilim seviyesinde bazı değişiklikler yaparak bu kapasite artırımını sağlamak mümkün olabilir.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Neyse, fazla mal göz çıkarmaz. Kalsın diyorsan kalsın.

BAŞKAN – Kalsın, peki.

Evet, bir diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına
Görüşülmekte olan 1/724 esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu Tasarısının 8'inci maddesinin;
- ikinci fıkrasının (c) bendinde yer alan “denetimleri” ifadesinin “incelemeleri” şeklinde değiştirilmesini,
- üçüncü fıkrasının son cümlesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini,
- yedinci fıkrasının son cümlesinde yer alan “başkalarına” ifadesinin “üçüncü kişilere” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mustafa Öztürk

Bursa

Halil Mazıcıoğlu

Gaziantep

“Ancak, TEİAŞ bu tür teçhizatların işletme ve bakımını ilgili üretim veya tüketim sahibi kişilere bedeli karşılığında gördürebilir.”

BAŞKAN – Evet.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Gerekçe çok açık.

BAŞKAN – Gerekçe.

GEREKÇE: İkinci fıkrada yapılan düzenlemede yer alan “denetimleri” ifadesi yerine, “incelemeleri” ifadesinin kullanılması, bent hükmünün amacı bakımından daha uygundur. Bent hükmünün amacı, rutin denetim yerine, mevzuat ihlali niteliği taşıyabilecek uygulama ve işlemlerin ayrıntılı olarak incelenmesinin sağlanmasıdır.

Üçüncü fıkrada yapılan düzenleme ile, madde metninde belirtilen teçhizatların işletme ve bakımının TEİAŞ tarafından ilgili üretim veya tüketim tesisi sahibi kişilere, ancak bedeli mukabilinde gördürebileceği hüküm altına alınmıştır.

Yedinci fıkrada yapılan düzenleme ile, “başkaları” ifadesi yerine, hukuk terminolojisi bakımından daha uygun olan “üçüncü kişilere” ifadesi kullanılmıştır.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Kacır.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Denetim, önce inceleme yaparsınız, sonra, tespitten sonra da bir yaptırım uygulama yetkisi demektir denetim, yaptırım uygulama yetkisi verir. “Şebeke dengeleme ve uzlaştırma ve yan hizmetler hakkında yönetmeliklerin uygulanmasını gözetmek, bu amaçla gerekli denetimleri yapmak” yerine, “inceleme...” İncelemeyi yaptınız, sonra?

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Kurula sunuyorsun.

BAŞKAN – Denetim maddesi var. Denetimde tahmin ediyorum... Evet, o sorunuzun da cevabını alalım.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Sonuçları kurula sunuyorsun, kurul bunlara göre...

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Çok uzar.

BAŞKAN – Sayın Susam...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sayın Müsteşar bu konuda açıklama yaparken 4’üncü maddedeki... “TEİAŞ’ın Bakanlığın uygun görüşü alınarak uluslararası enterkonneksiyon hatlarında ulusal sınırlar dışında kısım ve tesis ve işletmeleri yapılabilir ve bu amaçla uluslararası şirket kurulabilir veya kurulmuş şirketlere ortak olabilir ve bölgesel piyasaların işletmesine ilişkin organizasyonlara katılabilir.” diye bir fıkra var. Bu fıkraya ilişkin şu an çalışmalar var mı? Uluslararası sisteme bağlantı var mı, kurulmuş şirket var mı veyahut da bundan sonra düşünülen bir şey var mı? Bu maddenin gerekçesinin açıklanmasını istiyorum.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Şu anda , bildiğiniz gibi, uluslararası ENSO sistemine bir bağlantının test sürecindeyiz. İleride bunun net anlamıyla bağlılığı gerçekleşecek, bir yıllık test süresi içerisindeyiz. Bunun dışında, bazı komşu ülkelerle yüksek voltajlı elektrik iletim hatlarının kurulması konusunda bazı görüşmeleri yapıyor TEİAŞ. Örneğin, Romanya ile Karadeniz’in altından geçecek bir elektrik iletim hattı. Yine, doğu sınırımızdaki Gürcistan’la buna benzer iletim hatlarının döşenmesine, iletim hatlarının yapılmasına ilişkin birtakım görüşmeler yapılıyor. Bunların yapılması sırasında zaman zaman ortak şirket kurulması gerekebiliyor veya bu tür projelerin ortağı olunması gerekiyor. TEİAŞ gibi bir sistem operatörüne de bu imkânı sağlamak gerekiyor muadillerinde olduğu gibi.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim.

Önergeye Hükümet katılıyor mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükümetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Son anda bir önerge daha geldi, onu bekliyorum.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Yalnız, Başkanım, şu denetimlerin ya da incelemelerin şu andaki pratiğini arkadaşlar birkaç cümleyle anlatırlarsa nasıl yaptıklarını...

BAŞKAN – Arkadaşlar, TEİAŞ’tan ilgili arkadaşlar veya ilgili arkadaşlardan... Bir soru var.

Evet, Ünal Bey, buyurun.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Şimdi, bu “şebeke dengeleme ve uzlaştırma ve yan hizmetler hakkındaki yönetmeliklerin uygulanmasını gözetmek, bu amaçla gerekli incelemeleri yapmak” hâline getirdik, “denetimler”i yerine “inceleme” yazdık. Bunun pratiğini ne yapıyorsunuz, nasıl yapıyorsunuz? Mesela, siz evelden denetim mi yapıyordunuz, incele mimi yapıyordunuz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Denetim ve inceleme konusunu...

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Tespitlerinizin sonunda nasıl bir uygulama yapıyordunuz ve şimdi nasıl bir uygulama yapmayı düşünüyorsunuz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – TEİAŞ’tan arkadaşımız bilgi verecek.

BAŞKAN – Tamam.

TEİAŞ APK DAİRESİ ŞUBE MÜDÜRÜ ERCÜMENT ÖZDEMİRCİ – Zaten hâlihazırdaki uygulamamıza baktığımızda, yapılan çalışmalar inceleme niteliğinde çünkü bizim kendi başımıza bir cezai müeyyide uygulama gibi bir şeyimiz yok. Biz bir inceleme yapıp sonuçları EPDK’ya rapor olarak sunuyoruz, zaten kanunda da bu ifade ediliyor. Dolayısıyla, yapılan çalışma denetim hüviyetinden çok, inceleme ve sonuçlarını EPDK’ya sunma, raporlama şeklinde olduğu için...

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Bir pratiğini söyler misiniz? Ne yaptınız? Bir tane örnek...

TEİAŞ APK DAİRESİ ŞUBE MÜDÜRÜ ERCÜMENT ÖZDEMİRCİ – Efendim, özellikle...

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Ne tespit ediyorsunuz ve ne diyorsunuz?

TEİAŞ APK DAİRESİ ŞUBE MÜDÜRÜ ERCÜMENT ÖZDEMİRCİ – ...santrallerin yan hizmetler kapsamında reaktif güç kontrolüne katılımları, primer ve sekonder frekans kontrollerine yönetmelikte belirtilen sınırlar değerinde katılıp katılmadığı, gerekli incelemeler, tespitler, testler yapılıyor ve bu test sonuçları EPDK'ya sunuluyor.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Çok pratik anlattın ha! Teorik söylüyorsun, bir örnek söyle, de ki: “Düşük oldu, şunu yaptık.”

TEİAŞ APK DAİRESİ ŞUBE MÜDÜRÜ ERCÜMENT ÖZDEMİRCİ – Efendim, santrallerin belirli bir reaktif güç kontrolüne uyması gereken sınır değerleri vardır. Aynı zamanda, frekans kontrolüne elektriğin kalitesini sağlamak için belirli limitler dâhilinde üretim yapması gerekir. O limitler dâhilinde yan hizmetlerde belirlenen sınır değerlerin dışında bir üretim yapıyorsa bu test edilir, test sonuçları ve bu incelemeler EPDK'ya rapor olarak sunulur.

BAŞKAN – Daha doğrusu, şöyle söyleyeyim yani şimdi bunu piyasaya nasıl tercüme edelim? Şimdi, bir üretim yapıyor orada.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Üretim kalitesini kontrol ediyorsunuz ya.

BAŞKAN – Evet, üretim kalitesini kontrol ediyor.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Bak, düşük, tespit ettiniz. Bu her zaman, daimi bir şey değil, bir anlık bir düşüklük var. Bu düşüklüğü tespit ettiniz.

BAŞKAN – Onu EPDK'ya bildiriyor.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Ne oluyor sonra?

BAŞKAN – Onun cezai müeyyidesini EPDK kendi kurulunda görüyor ve veriyor.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Pratiği ne oldu mesela? “Bir tane düşük bildirdik de onun karşılığında şu cezayı verdiler.”

BAŞKAN – Evet, EPDK, kime ceza verdiniz bu konuda?

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Verdiniz mi, veriyor musunuz, var mı böyle bir uygulama?

BAŞKAN – Var mı böyle bir uygulama?

Evet, Ahmet Bey, buyurun.

EPDK ELEKTRİK PİYASASI DAİRE BAŞKANI AHMET OCAK – Şimdi, bu konuda birçok denetimimiz var. Örneğin, bir santral, yan hizmetlerden sekonder frekans yükümlülüğünü yerine getirmedir.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Tamam.

EPDK ELEKTRİK PİYASASI DAİRE BAŞKANI AHMET OCAK – O sekonder frekans yükümlülüğünü yerine getirmediği tespit edilirse ki şebeke yönetmeliğinde öngörmüş nelere katlanması gerektiği. Örneğin, üretiminin yüzde 2'sini -örnek olarak veriyorum- sekondere ayırmak zorunda. Bu yükümlülüğü yerine getirmedir, piyasaya sattı yani o yükümlülüğü getirmediği zaman, bu tespit edilmesi hâlinde bize geliyor, Kurulumuz da kanunun verdiği yükümlülükler dahilinde ya önce ihtar edilir, ki ihtar edilenler var, şu anda denetimde olan aşağı yukarı 10-12 tane şirket var ama bazı sıkıntılarımız da var.

Mesela, EÜAŞ'ın eski santralleri buna uyamıyor çünkü modifikasyon yapması daha pahalı. Mesela, biz zaman zaman bunlara uyamadığı için, her ne kadar orada tespit edilmezse bile, bunun uygulanamaz olduğunu düşünerek sonradan bir yönetmelik değişikliğine gidiyoruz. Eğer onu yapamıyorsa, pratikte uygulayamıyorsa yönetmeliğimizi değiştiririz ama uyması gerekenleri de... “Eğer bu yükümlülüğü yerine getiremiyorsa sen, piyasadan satın al.” diyoruz. Yani hep yolu açmaya çalışıyoruz ama bu konuda aşağı yukarı 10-15 tane şirkete de yükümlülüğü yerine getirmediği için denetim yapılmıştır. Şu anda Kurulumuza gidiyor. Tabii, Denetim Dairemizde bu cezalarla ilgili daha bize gelmedi ama benim şunu bildiğim var: Bir tanesine ceza kesildi şu anda.

BAŞKAN – Evet.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Şimdi, Başkanım, bir konuda bir ihbar varsa birisi dedi ki: “Böyle bir durum var.” Siz onu incelersiniz ama bir konuda ihbar yoksa denetleyerek görürsünüz yapıp yapılmadığını yani her an kontrol edersiniz, denetlersiniz; denetlerken de görürsünüz ki yaptı veya yapmadı. Bizim burada “inceleme” dememiz bunu karşılamıyor bence ama yazdık yani inceleme... Ya bir ihbar gelecek ya bir şey olacak. “Yapılıp yapılmadığını gözetlemek” diyebiliriz ama incelemek başka bir şey, gözetlemek başka. Denetlemek, gözetlemekle eşdeğer olabilir ama incelemek farklı bir olay. Ben burada “denetleme” olmasının daha doğru olduğunu düşünüyorum ya da “gözetir” denir yani göz önünde bulundurur, hep buna dikkat eder; yapıyor mu, yapmıyor mu? “İnceler” başka bir şey. Birisi ihbar ederse incelersiniz yani burada “denetleme”nin değiştirilmesinin doğru olmadığı kanaatindeyim.

BAŞKAN – Evet, Sayın Ocak...

EPDK ELEKTRİK PİYASASI DAİRE BAŞKANI AHMET OCAK – Sayın Başkanım, zaten arkadaşların önerisinde “inceleme” demesinin bir maksadı yani denetleme sonucunda ceza verme yetkisinin de olması lazım. Ha, inceleme o kurumun yetki sinde ama denetleme ve ceza verme yetkisi başka bir kurumda. Dolayısıyla, onun yetkileri de denetimle zaten belli olmuş. Ha, “gözlem” dediğiniz şey zaten bunlar teknik olaylar çoğu. Eğer sisteme günlük, anlık zaten, hiçbir şey gelmesine gerek yok. Onun sekonder frekans kontrolüne katılmadığı anlık gözüküyor zaten, her an inceleniyor ve denetleniyor yani “denetleme” dersek o anda göz önünde, anlık her zaman gözümüzün önünde. Dolayısıyla, bir ihbar gelmesine gerek yok. Bu, şebeke yönetmeliği ve diğer yan hizmetler...

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Peki, neyini inceleyeceksiniz o zaman, gördüğünüz şeyin neyini inceleyeceksiniz?

EPDK ELEKTRİK PİYASASI DAİRE BAŞKANI AHMET OCAK – Ha, sadece ona bakmamak lazım. Örneğin, farklı bir şey de olabilir yani mali yönden bir yükümlülüğü de yerine getirmemiş yani buna baktığınız zaman bunları da görmek lazım.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Esasında, asıl iş gözetmek Sayın Vekilim.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – “Gözetmek” demek lazım.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sizin dediğiniz gibi. Ama gözetmek bu amaçla gerekli -“gözetmek” diye zaten yazmışız buraya- bu amaçla gerekli incelemeleri yapmak. Şimdi, gözetmek sadece gidip gözle bakmak olarak anlaşılmasın diye -olabilir, bizler memur insanlarız sonuçta- belki o gözetmenin biraz daha tarif edilmesi ihtiyacı ortaya çıkmıştır yani “bu amaçla inceleme yapmak” deniliyor.

BAŞKAN – Evet, peki...

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Şimdi, bakın, ben yıllarca müfettişlik yaptım, kimseye cezayı ben yazıp göndermedim. Ben müfettişlikte raporumu yazarken “Şu eksiklik tespit edilmiştir, gereğinin yapılması...” dedim. Gereğini de kurum ona karşılık cezasını yukarıdan...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – O yazdığınız raporun adı “inceleme-soruşturma raporu”dur efendim, değil mi? Yani sonuçta...

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Benim adıma “müfettiş” diyorlardı o zaman, bizim yaptığımıza da “denetim” diyorlardı.

BAŞKAN – Efendim, o konuyu tartışmıyoruz, müfettişliğinizi Komisyonumuza büyük katkılarınızla hep hissediyoruz, çok teşekkür ederiz.

Evet, son önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına
Elektrik Piyasası Kanunu Tasarısının 8. maddesinin 2. fıkrasının (b) bendinin madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Emin Haluk Ayhan

Denizli

BAŞKAN – Sayın Ayhan, buyurun.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Şimdi, sırf engellenmiş olmamak için detaya girmiyorum. Dikkat ederseniz, bir iki ufak önerenin dışında da fazla bir şey söylemiyorum. Burada önergemizde “sadece kurumun onayına sunmak” şeklinde de değiştirilebilirdi.

Burada alt komisyon kurmadığınız için gerçekten vebal altındasınız Sayın Başkanım. Bu kanunun baştan sona wording’inin, yazılışının gözden geçmesi lazım. Bakın, hangi fıkrasının hangi bendine el atarsak bir anlaşmazlık ortaya çıkıyor. Yönetmelik gibi kanun çıkarıyoruz. Böyle bir şey de doğru değil, açık söyleyeyim. Her cümlesi redaksiyona tabi olacak, böyle bir yapısı var. Sırf filanca istemedi, falanca milletvekilinin daha önceki alt komisyonda yaşadığı problemten dolayı bu işi bu hâle getirdik. Ama iyi bir şey çıkmıyor. Sabahleyin ben, burada gerçekten çok üzülüm. Bir tane özel sektör mensubu arkadaş, bize bir önerge getirdi “Bunun altını imzalar mısınız?” Ben bilmiyorum önergeyi, muhtevasını da bilmiyorum. Ben dedim ki “Madem çıkacak, iktidarın kabul ettiği bir önerge bu, iktidar zaten geçiriyor, bize niye getiriyorsunuz?” Beni bıraktı, karşıya geçti arkadaş yani arkadaş zan altında bırakmak için falan söylemiyorum. Yani, şimdi, hakikaten sıkıntılı bir durum. Bunun hakikaten wording’inin falan elden geçmesi lazım, o amaçla söylüyorum. Biz, yoksa, bunun her bir alt bendi için, yazılışı için sadece muhtevasını falan bırakın, bir önerge veriniz. Gelin, şunu, bir iki

gün arkadaşlar düzeltsin, hepimiz de rahat olalım ondan sonra. İsrar ediyorsunuz, biz de gidiyoruz ısrarla dışarıda “Hükûmet, iktidar kaçırıyor elimizden.” diyoruz. Size de zorluk çekiyorsunuz, biz de zorluk çekiyoruz. Ne var bunda, neticede yapacağımız iş devletin işi ya, milletin işi.

Ben teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Hükûmet önergeye katılıyor mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Kabul edilen önergeler doğrultusunda 8’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9’uncu maddeyi okutuyorum:

Dağıtım faaliyeti

Madde 9 - 1) Dağıtım faaliyeti, lisansı kapsamında, dağıtım şirketi tarafından lisansında belirlenen bölgede yürütülür. Dağıtım şirketi lisansında belirlenen bölgede sayaçların okunması, bakımı ve işletilmesi hizmetlerinin yerine getirilmesinden sorumludur. Piyasa faaliyeti gösteren tüzel kişiler, bir dağıtım şirketine ve dağıtım şirketi piyasa faaliyeti gösteren tüzel kişilere doğrudan ortak olamaz. Dağıtım şirketi, dağıtım faaliyeti dışında bir faaliyetle iştigal edemez. Dağıtım faaliyetiyle birlikte yürütülmesi verimlilik artışı sağlayacak nitelikteki piyasa dışı bir faaliyetin yürütülmesine ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir. Genel aydınlatma, dağıtım sistemi teknik ve teknik olmayan kayıplarını karşılamak amacıyla kullanılmak üzere elektrik enerjisi satın alınması ile sistem teknik ve teknik olmayan kayıplarını karşılamak için sözleşmeye bağlanan enerjinin gerçekleşmeler nedeniyle fazlasının satışı bu hükmün istisnasıdır.

2) Dağıtım şirketi, lisansında belirtilen bölgedeki dağıtım sistemini elektrik enerjisi üretimi ve satışında rekabet ortamına uygun şekilde işletmek, bu tesisleri yenilemek, kapasite ikame ve artırım yatırımlarını yapmak, dağıtım sistemine bağlı ve/veya bağlanacak olan tüm dağıtım sistemi kullanıcılarına ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda eşit taraflar arasında ayırım gözetmeksizin hizmet sunmakla yükümlüdür.

3) Dağıtım şirketi, ilgili yönetmelik hükümleri doğrultusunda yan hizmetleri sağlamakla yükümlüdür.

4) Dağıtım lisansında belirlenen bölgelerde talep tahminlerinin hazırlanması ve TEİAŞ’a bildirilmesi görevi dağıtım şirketine aittir. Kurul bu talep tahminlerini onaylar ve tahminler TEİAŞ tarafından yayımlanır.

5) Kurul tarafından onaylanan talep tahminleri doğrultusunda yatırım planlarının hazırlanması ve Kurul onayına sunulması, onaylanan yatırım planı uyarınca yatırım programına alınan dağıtım tesislerindeki gerekli iyileştirme ve kapasite artırımı yatırımlarının yapılması ve/veya yeni dağıtım tesislerinin inşa edilmesi görevi ilgili dağıtım sistemini işleten dağıtım şirketine aittir.

6) 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde yapılan özelleştirme sonrası elektrik dağıtım tesislerinin iyileştirilmesi, güçlendirilmesi ve genişletilmesi için yapılan yatırımların mülkiyeti kamuya aittir. Özelleştirilen elektrik dağıtım tesis ve varlıklarına ilişkin her türlü işletme ile yatırım planlaması ve uygulamasında onay ve değişiklik yetkisi Kurula aittir. Kurul, hizmetin verilmesini sağlayacak yatırımların teklif edilmemesi hâlinde talep eder ve onaylanmış yatırımlar gerçekleştirilmediği takdirde lisans iptal edilerek yeniden ihale yapılır.

7) Dağıtım hizmetinin bu Kanunda öngörülen nitelikte verilmesini sağlayacak yatırımların yapılması esastır. Kurum dağıtım faaliyetlerini yönlendirir, izler ve denetler. Kurul tarafından onaylanmış yatırımlar, belirlenen sürede ve nitelikte gerçekleştirilmediği takdirde 16’ncı madde hükümleri uygulanır.

8) Dağıtım şirketinin işletme sınırı, dağıtım sistemine bağlantı yapılan noktada başlar ve ayrıca dağıtım şirketince teçhiz edilen ya da işletme ve bakım hizmetleri karşılığı kullanıcılardan mülkiyeti bedelsiz devralınan sayaçları kapsar. Dağıtım tesisleri ile dağıtım sisteminin işletme ve bakım sorumluluğu dağıtım şirketine aittir.

9) Üretim veya tüketim tesisinin dağıtım sistemine bağlantısının; bir başka üretim veya tüketim tesisine ait şalt sahası üzerinden veya bir dağıtım hattına girdi-çıkıtı şeklinde yapılması hâlinde, müştereken kullanılan veya girdi-çıkıtı yapılan şalt sahası veya iki ayrı dağıtım tesisine iki ayrı hat ile bağlanan üretim veya tüketim tesisine ait şalt sahası dağıtım sisteminin bir parçasıdır. Ancak, bu

fıkra kapsamındaki dağıtım tesislerinin işletme ve bakımı, ilgili üretim veya tüketim tesisi sahibi kişilere gördürülebilir. Uygulamaya ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

10) Dağıtım gerilim seviyesinden bağlı tüketicilerin sayaçlarının kurulumu, işletilmesi ve bakımı ile mevcut sayaçların bir program dâhilinde mülkiyetinin bedelsiz devralınması dağıtım şirketi tarafından yapılır. Uygulamaya ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

11) Dağıtım şebekesi dışında, dağıtım sistemi için geçerli standartlara uygun olan ve üretim faaliyeti gösteren tüzel kişinin lisansı kapsamındaki üretim tesisi ile müşterileri veya iştirakleri veya serbest tüketiciler arasında, direkt hat tesis edecek tarafların mülkiyetindeki saha üzerinde özel direkt hat tesisi, dağıtım şirketi ile üretim şirketi arasında yapılacak sistem kontrol anlaşması ile mümkündür. Özel direkt hat tesis edilmesi, serbest tüketicilerin tedarikçilerini seçebilmelerine engel teşkil etmez. Bu fıkra bahsedilen üretim tesisinin iletim sistemine bağlı olması durumunda, sistem kontrol anlaşması yapılmasına ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

12) Dağıtım şirketi, dağıtım bölgesinde, genel aydınlatmadan ve bunlara ait gerekli ölçüm sistemlerinin tesis edilmesi ve işletilmesinden sorumludur.

13) Dağıtım şirketi, dağıtım faaliyetlerinde kullanılmak üzere, sorumlu olduğu dağıtım bölgesinde, Kurulca onaylanan yatırım planında ayrıca belirtilmesi kaydıyla 154 kilovolt gerilim seviyesinde dağıtım tesisi kurabilir.

BAŞKAN – Evet, Sayın Susam buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Şimdi, maddeye geçmeden önce sektörün söylemek istediği birkaç konu var. İsterseniz dinleyin, ben ondan sonra şey yapayım.

BAŞKAN – Hay hay.

Evet, arkadaşlar, 9'uncu maddeyle ilgili, hangi fıkrası ve şeyi belirtmek kaydıyla görüşlerinizi alıyoruz.

Buyurun.

OKMAN ENERJİ AŞ TEMSİLCİSİ MUHARREM ÖZTÜRK – Efendim, biraz önce, bir önceki madde de konuşmak istemiştik ama “Maddede şeyiniz var mı?” dediniz. Bir önceki maddede ben bekledim, bize hiç bu konuda bir söz verilmedi. Dolayısıyla...

BAŞKAN – Efendim, “Madde üzerinde görüşünüz var mı?” dedim, “Madde üzerinde görüşüm yok.” dediniz.

OKMAN ENERJİ AŞ TEMSİLCİSİ MUHARREM ÖZTÜRK – Hayır, “Bir sonraki maddede var.” diye söyledim.

Şimdi, ben, şunu söylemek istiyorum efendim, geçti madde yani beş yıla indirilmesi istendi o da olmadı. Ancak, şunu söylemek istiyorum: Yönetmelikte bu aynen “tarife üzerinden ödenir” diye bir ifadesi var kurulun. Buna göre, bizim, tesisimizde yatırdığımız 2,5 milyon lira, yılda 50 bin lira olarak, on yılda 500 bin lirası bize ödenecek, onuncu yılın sonunda da 2 milyonunu daha alacağız. Bu sizce adaletli, hakkaniyetli bir madde midir? Yani, kabul edildi madde, geçti zaten de.

Son olarak ben...

ÜNAL KACIR (İstanbul) – İletimden mahsup ediliyor, iletim şeyinden, masrafından mahsup ediliyor...

OKMAN ENERJİ AŞ TEMSİLCİSİ MUHARREM ÖZTÜRK – Evet, tarifesinden mahsup edilecek yılda 50 bin lira, on yılda 500 bin lira alacağım, kalan 2 bini on yıl olduğu için de 2 milyonunu da onuncu yılda verecekler, böylece küçük ölçekli yatırımcıyı öldürecekler. Bu kanunun başka bir sonucu olamaz.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederiz.

Sayın Müsteşarım, buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sayın yatırımcının da ifade ettiği gibi durumlar olabilir, bu tür durumlara rastlanabilir. Ancak, burada şunu unutmamak lazım: Yatırımı yapan kişi, bunun çerçevesini, hukukunu ve geri dönüşünü hesap ederek ve bilerek bir tür ayrıcalığı satın alıyor aslında, o yatırımı yapmakla birlikte. Yani, esasında TEİAŞ'ın master planında olmayan, yatırım planında olmayan bir yatırımı, “İlla TEİAŞ yapsın.” deseydi TEİAŞ belki bunu sekiz, on yıl sonra yapıyor olacaktı, o yatırımın da belki sekiz, on yıl sonra yapılıyor olması gerekcekti. İlk on yılda tarifeden mahsup edilerek belli bir miktarı ödeniyor, kalan kısmı onuncu yıl sonunda defaaten ödeniyor ama bu bilinen bir durumdur yani bu taleple gerçekleşen bir durumdur.

BAŞKAN – Yatırımcının talebiyle.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Yatırımcının talebiyle yani bu kimseye zorla “Bu yatırımı yapacaksın.” icbar edilmesi söz konusu değildir efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

OKMAN ENERJİ AŞ TEMSİLCİSİ MUHARREM ÖZTÜRK – Özür dilerim efendim, biz ruhsatı on yıla... Yalnız şalt sahası yok diye on yıldır ruhsatı yatırıma çeviremedik. Bu, bizim kabahatimiz değil ki.

BAŞKAN – Anlaşılmıştır efendim, teşekkür ederiz.

Buyurun Sayın Ayhan.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Sayın Başkanım, beyefendi anlatırken bana da iletilen bir şikâyet var, doğrudan burayla ilgili olabilir, olmayabilir ama dikkat çekilmesi açısından. Yatırımcının bir tanesi 1 milyon dolarlık yatırım yapıyor. Açtı telefonu bana mail’le göndermiş. “Ben buraya özel şirketten şey çektiremiyorum yani bana elektrik vermiyorlar.” diyor. Şirket de ciddi bir şirket. Yara da alsın arzu etmedim, açık söylüyorum. Açtım Vali Bey’e dedim ki “Bu vatandaşın telefonu, o da şirketin sen biliyorsun, ikisinin arasını bul, ikisine de zarar gelmeden.”

Şimdi, bu tür durum var. Eğer adam elektrik alamayacaksa o adama orada yatırım yaptırmamak lazım. Yani, şimdi bu tür sıkıntılar da var. Bu işler bunun neresinde.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Yani, benim anladığım kadarıyla ben şimdi bir şeyi bileyim, şimdi sistem değişti mi? Biz bir yerde yatırıma başlamadan önce yani onun çevreyle ilgili, işte elektriği nereden alacağımızla ilgili ön izin belgelerini falan alıp fabrikayı öyle yapıyoruz.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Yani ismini size de veririm siz de araştırırsınız.

BAŞKAN – Yani ben kafama göre gidip bir yerden bir fabrika yaptıysam eğer sonra da “Ya bana kim elektrik verecek?” diye dolanıyorsam ortada kalabilirim.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Şehrin içinde de bir yer, öyle uzakta da değil.

BAŞKAN – Ya onu da neticede... Gidip apartman bile yapsanız gidip ön izni alıyorsunuz projeyi yaparken. Elektrik alıp almayacağınıza dair bir talep formuyla gidip alıyorsunuz yani sistemin işleyişi öyle, bir katkı olsun diye söyledim.

ÜMİT ÖZGÜMÜŞ (Adana) – Evet, tabii benim önerimde tekrar eskiye dönmek zorundayız ama Sayın Müsteşarımızın mantığı doğru bir mantık değil. “Yani, eğer biz yapmazsak sekiz sene sonra alacak.” diyor. O zaman devlet görevini yerine getirmiyor demektir. Yani devletin silahı var, polisi var, askeri var ama devlet de adil olmalı. Zaten vatandaş bu hizmeti almak için, belki onun öncesinde on sene, yirmi sene size vergi ödüyor, bu bir.

İkincisi: Yani, finansmanını planlama konusunda sıkıntı. Biraz önce de söyledim, bu gecekondulaşma yatırımları, üretim tesisi, eyvallah. Tamam bir günden bir güne geldin koydun, ben hazır değilim. Ama yatırımcı arkadaşımızın da söylediği gibi bir fabrikayı yapmak için öncelikle oradan gidip ruhsat alıyor. Ruhsatı aldığı zaman da yapacağı fabrikanın elektrik ihtiyacı, büyüklüğü, kuracağı trafonun ne olacağı belli. Gelir, size, başvurusunu yapar, siz de o arkadaşlar üretimi bitirinceye kadar planlamasını yapar, finansmanını yaparsınız.

Bakın, ben CHP olarak çoğunlukta olsam beş yıl süreyi bile koymam. Derim ki: “Devlet bunu yapmak zorunda” Ama eğer mademki vatandaşa yüklüyorsunuz bunu, o zaman da adil olun yani, o zaman on yıllık süreyi düşünün beş yıllık süreye, yatırımcının önünü açın ve engelleyici olmayın.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bir örnek verebilir miyim Sayın Başkanım?

BAŞKAN – Sayın Susam, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bir örnek vereyim Sayın Müsteşarım, kendi başımdan geçen ve yaşadığım bir olayı anlatayım: İzmir’de bir köye çok yakın bir yerde arazim var. Zeytin sulaması için hem bakıcı hem de tarım sulaması için, elektrik almak için, müracaat ettim. Köye de 500 metre, 750 metre civarında. Dedi ki “Hattı sen yaparsan yaparsın.” Tamam yaptım. Ben oraya elektrik aldıktan sonra çevreme yeni yerler yapıldı, hattı onlara devrettim; masrafı ben yaptım, hattı devrettim. Başkalarına o hattan elektrik verdi ama şu an elektriği okumaya yılda bir kere geliyorlar. “Niye yılda bir kere okumaya geliyorsunuz?” “E, yani, biraz köyden uzak, okuma şirketi gelmiyor.” dediler. Ben, şimdi bakıcıma talimat veriyorum, aylık okumayı yapıp, gidip ilçe merkezindeki TEDAŞ müdürlüğüne söylüyor, değerlendiriyorlar, geri geliyorlar. Bunu, TEDAŞ Bölge Müdürüne söylemiş olmama rağmen ve Enerji Komisyonu üyesi olmama rağmen yaptıramamış olmama göre, düşünün piyasadaki sıkıntının ne olduğunu.

Bilgilerinize sunulur.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Kacır, buyurun.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Efendim, şimdi, biz burada kanun yapıyor olmasak, böyle bir durumda az önceki yatırımcı arkadaş bize gelse ve mevcut uygulamadan şikâyetçi olsa, biz de bu konuyu Sayın Müsteşarımıza sorsak, Sayın Müsteşarımız da “Yasa böyle, sayın yatırımcı bu yasa çerçevesinde bilgisi dâhilinde bu yatırımı yapmıştır, benim yapacağım bir şey yok.” demesi kadar haklı bir şey olamaz. Ancak, biz, şimdi, burada, yasa yapıyoruz. Adaleti temin edecek şeyi ne ile sağlayacağız? Yasa ile sağlayacağız. Öyleyse bu yasayı da adaleti tesis edecek şekilde yazmamız lazım.

Tabii, Türkiye’de on yıl öncesinden başlayan bir dönüşüm var. Ne o? Özel sektör eliyle kalkınma. Yani, bu konularda devlet yatırım yapmayacak, özel sektör yatırım yapacak, özel sektör eliyle de kalkınma yapacağız. O zaman biz özel sektörü teşvik etmemiz lazım, bir. Özel sektöre karşı adil olmamız lazım, iki. Kolaylaştırıcı olmamız lazım ki bunlar da yatırım yapsınlar ve üretim artsın. Üretim artsın ki ülkede hem üretici sayısı hem üretilen elektrik miktarı arttığında, elektrik fiyatları düşsün. Yani, bunu temin etmemiz lazım. Biliyordum, bilmiyordum, şimdi bundan sonrası için de göz önünde bulundurarak mesela şu sağlanabilir: On yıl içerisinde, her yıl, eşit geri dönüşüm sağlanır. Bunun iletim giderleri mahsup edildikten sonra kalan kısmı ödenir. Ödenmesi lazım yani devlet alacağına şahin, efendim vereceğine bana ne diyemez, olmaz böyle bir şey, haksızlık olur. O zaman ne olacak? O zaman yatırımcı 1 liralık şeyi 5 lira göstermenin gayreti içerisinde olacak. Yani, kimse parasını eritecek şekilde şey yapmaz. E, o zaman da ne olacak? Birisi kaçacak, öbürü kovalayacak, yakalamaya çalışacak. Yani, gelin, şu işi adil bir şekilde yapalım, adil bir şekilde düzenleyelim.

Peki, bir de şunu merak ediyorum: Yatırımı bu yıl yaptınız, on yıl içerisinde bir de bu işin yatırım maliyetinin hesaplanmasında finansman giderleri var. Yatırımcı, bunu da sinesine çekiyor zannediyorum, fark veriyor musunuz çünkü? Sinesine çekiyor, onu sinesine çekecek. E, bunun yüzde 80’ini onuncu yıla kadar bekleyecek.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Her zaman yüzde 80 olamayabiliyor o oran.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Tabii, her zaman olmaz, yani yatırımın büyüklüğüne göre filan da... Yani, burada, bilemiyorum yasada olursa daha güzel olur ama en azından ikincil mevzuatta hakka, hakkaniyete uygun şey yapmamız lazım. Kimseyi, yasanın arkasından dolanmaya yönlendirmememiz lazım, dobra olmamız lazım, hakkını vermemiz lazım, bir kuruluşumuza da kaptırmamamız lazım. 10 liralık şeyi 11 lira yazdıysa, kabul etmememiz lazım, ensesinde de boza pişirmemiz lazım ama hakkı da varsa hakkını da vermemiz lazım. On sene beklenmez bu, on eşite bölmek lazım ve mahsup etmek lazım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim.

Sayın Vekilim, buyurun.

ÜMİT ÖZGÜMÜŞ (Adana) – Şimdi, bakın, başka bir haksızlığa dikkat çekeyim. Bu yasa çerçevesinde yatırımcı gitti, hatta bağlandı, parasını, yatırımını yaptı ve devletten alacağı var. Bu devletten alacağını, alacağı süre içerisinde, üretime geçtiğinde, devlete işçi den dolayı vergi ödeyecek -stopaj dediğimiz- SSK primi ödeyecek, kurumlar vergisi ödeyecek, katma değer vergisi ödeyecek. Finansmanını buraya harcadığı için de onları ödemediğinde, bu defa devlet ona gecikme faizi uygulayacak. Ya sende alacağım var! Yani, devlette alacağı varken, devlete olan borcunu ödemediği zaman, gecikme faizi ödeyecek, artı bir ceza getirilecek. Bunun için, gelin, yol yakinken bunu ikincil mevzuata -Ünal Bey’in dediği gibi- bırakmadan, mevcut yasada düzeltelim ve adaleti sağlayalım. Aslında bizim önerimiz orta yol.

BAŞKAN – Eyvallah, teşekkür ederim.

Bir arkadaşımız söz istedi sektörden.

ELEKTRİK ÜRETİCİLERİ DERNEĞİ MÜDÜRÜ OBAHAN OBAOĞLU – Sayın Vekilimizin işaret ettiği konuda yatırımcı kendi kafasına göre o fiyatı belirleyemiyor efendim. Geçen sene TEİAŞ’ın yaptığı bir düzenlemeyle, yapılan yatırımdaki bu iletim yatırımlarındaki geri ödemeler, TEİAŞ’ın bir önceki sene yaptığı ihalelerdeki minimum birim değerleri üzerinden ödeniyor. Yani bu yükü...

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Emsal de mi efendim?

BAŞKAN – Emsal, evet.

ELEKTRİK ÜRETİCİLERİ DERNEĞİ MÜDÜRÜ OBAHAN OBAOĞLU – Tabii, yani, kilometre başına minimum. Mesela, engebeli bir arazide siz yatırım yapıyorsunuz ama TEİAŞ'ın bir önceki yılda yaptığı ihalelerdeki dümdüz bir arazideki kilometre birim değerinden siz geri ödeme alıyorsunuz. Bu da ayrıca bir yük oluşturuyor yatırımcı için.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Veya tersi oluyor yani o da olabilir. Yani, bunlar inisiyatife bırakılacak şeyler değil onu demek istiyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederiz.

Tekrar bitmiş tartışmayı başlattık. Sayın Bakanlık bu konuda...

Sayın Müsteşarımızı dinleyelim, buyurun efendim.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sayın Başkanım, bu iletim sistemine bağlanmak için yapılacak yatırımları konuşuyoruz. Sektörde, elektrik sektöründe, hepinizin çok iyi bildiği gibi en önemli kısıt, iletim network'üdür. Trafolarıyla, telleriyle iletim network'üdür. Ve üretim yatırımlarının bu network'e bağlanması ölçüsünde bir anlam ifade eder. Aksi takdirde, sisteme bağlanmayan bir yatırımın bir değeri olmaz. Elbette ki TEİAŞ, bir kamu kuruluşu olarak, yüze 100 sermayesi hazineye ait bir kuruluş olarak, bu network'ü en etkin bir şekilde Türkiye'nin her yerindeki üretimi, tüketim merkezlerine taşımak için yatırım planları yapıyor ve her yıl Bakanlar Kurulu kararıyla bu yatırım planları onaylanıyor ve bunun gerektirdiği yatırımları yapıyor. Ancak, bu denli hızlı büyüyen, dünyanın -Çin'den sonra 2'nci diyorduk ama geçtiğimiz yıl Çin'den de daha hızlı büyüdü- en hızlı büyüyen elektrik pazarındayız. Kuşkusuz, TEİAŞ'ın yapmış olduğu iletim yatırımları, belli bir düzen içerisinde, belli bir denge içerisinde yapmış olduğu iletim yatırımları, söz konusu bütün üretim yatırımlarının sisteme bağlanması için elverişli olmayabilir. Bunu yatırımcılarımız da sektörümüz de çok iyi biliyor. Dolayısıyla, yatırım yapma, tamamen bireysel iradenin bir sonucu. Eğer iletim network'üne bağlanması güç noktadan zor olan bir noktada yatırım yapıyorsa bir yatırımcı, bu bir tercihtir, bu bilinerek yapılan bir tercihtir ve bunun da böylesine bir bedeli vardır. Bu bedel de zaten yatırım yapılırken her türlü hesaplamalarda dikkate alınan bir bedeldir. Eğer, burada, biz oyunun kuralını değiştirir de bu bedeli daha kısa zamanda daha farklı şekillerde finansman maliyetini de ilave ederek ödeyelim dersek, bunu TEİAŞ cebinden ödemeyecek. TEİAŞ bunu tarifelerinden yansıtacak, bu tarifelere yansıyan bedel de bütün tüketicilere bir şekilde yansımak durumunda kalacak ki bu da kayda değer bir miktardır yani göz ardı edilecek bir miktar değildir.

ÜMİT ÖZGÜMÜŞ (Adana) – Zaten sizin borcunuz o yani heba etmiyorsunuz, himmet değil, borcunuzu geri ödüyorsunuz, ödeyin beş yıl.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Ama ben borcumu on yıl sonra ödeme imkânım varken niye beni bugün ödemeye icbar ediyorsunuz ki?

ÜMİT ÖZGÜMÜŞ (Adana) – Elinde silah varken, asker varken...

BAŞKAN – Hayır, hayır, hayır... öyle değil, öyle değil...

Ümit Bey şey şu: Şimdi, bağlantı hattının zor olduğu bir yerde siz, lisansı alırken daha avantajlı alabilirsiniz. Niye? Çünkü, o hattı da yapacağını bildiğiniz için, vereceğiniz teklifi düşünürken, maliyetlerinizi düşünürken, o hattın da bağlanacağını ve on yıl sonra da o hattın geri alınacağını teklifi verirken zaten düşünüyorsunuz, onu söylüyorlar. Yani, diyorlar ki biz, zaten ihaleye çıkarken bu şartla çıkıyoruz dolayısıyla yatırımcı da biliyor ki burada hat bağlantısı çok zor, kendisi hattı yapmak zorunda kalacak. Dolayısıyla, bildiği bir şeyi... “Şimdi o şartları geriye döndüremem.” diyor. Yani, zaten, o malumdu, baştan bilinen bir şeydi ve bilerek kabul edilen ve ona göre teklif verilen bir yatırım diyor.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Yeteri kadar zamanımız olursa, zaten yapacağız biz o yatırımı. O yatırımcı bir süre bekleyebilirse, birkaç yıl bekleyebilirse...

BAŞKAN – Yani, yatırımcı kendi hesaplarına göre ben yaparım, erken devreye girerim diyor.

ÜMİT ÖZGÜMÜŞ (Adana) – Başkanım, bu tartışmalar ışığında oylayalım o zaman.

BAŞKAN – Yani oyladım, o bitti.

ÜMİT ÖZGÜMÜŞ (Adana) – E, niye tartıştık o zaman?

BAŞKAN – Yani, hayır, beyefendi şey olsun diye. Yani önceden söyleseydi o madde sırasında da söz verirdim ama hiç sesi çıkmadı.

ÜMİT ÖZGÜMÜŞ (Adana) – Belki yeniden bir oylama yapmak gerekir. Belki görüş değiştiren arkadaşlarımız var belki...

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Şimdi, demokrasilerde görüşler değişir, oylar değişmez.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Evet, bir diğerk önergeyi okutuyorum.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına
Elektrik Piyasası Kanun Tasarısının 9. maddesinin 1. Fıkrasındaki “Dağıtım şirketi, dağıtım faaliyeti dışında bir faaliyetle işğal edemez” ibaresinin madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Alim Işık

Kütahya

Emin Haluk Ayhan

Denizli

BAŞKAN –Evet, gerekçe Alim Hoca...

Buyurun efendim.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Bir önceki maddede de benzer bir önerge verdim, gerçekten şirketin faaliyetleri ana sözleşmede belirleniyor. Yani, bunu, bu kadar uzatıp da yönetmelik gibi bir şey yazmanın hiçbir manası yok, bunun tutanaklara geçmesinden bile yani hakikaten rahatsız oluyorum.

Teşekkür ediyorum.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sayın Başkanım, Sayın Vekilimiz, haklı esasında yani bu tür konular kanunlara yazılacak nitelikte konular değil ama dağıtım şirketi özel statülü bir şirket. İşletme hakkı devri sözleşmesiyle dağıtım işini yapan doğal tekel niteliğinde bir şirket ve yatırımları her türlü faaliyeti denetim ve gözetim altında olan bir yapı. Dolayısıyla, hem işletme hakkı devri sözleşmesinde özelleştirilirken, düzenlenen işletme hakkı devri sözleşmesinde faaliyet alanı belirlenmiştir. Bunu kanunda da zapturapt altına almış olmak, sektör açısından önemli, öngörülebilir olması açısından önemli efendim.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Sayın Başkanım, o zaman Hükümet uygulamada sıkıntı olacağı kanaatinde. Yani, Ticaret Kanunu’na göre kurulmuş bir anonim şirket veya 233’e göre kurulmuş bir şirket. Siz bunun ana sözleşmesindeki hükmün uygulanamayacağını düşünerek, bunu bir de kanunla bağlıyorsunuz. O zaman, her özel sektörün şirketinin de bir kanununu çıkaralım ana sözleşmeye göre, böyle bir şey olabilir mi? Arkadaş, Hükümetin mantığını, sakatlığını düzeltmeyle çalışıyor; o da haklı, bürokrat ama ne yapacak yani. Yani, söylüyor, “Aslında haklı.” diyor zaten.

BAŞKAN – Lisans almış şirketler bunlar, bunlar sermaye şirketleri yani normal mesela diyelim ki...

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Sayın Başkanım, ilk başta söylediğini anladınız, onu duydunuz yani.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Ben genel şirketler için haklı olduğunuzu söyledim Sayın Vekilim.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Ya genel şirket... Burada, ben niye konuşuyum genel şirket için?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Dağıtım şirketi, imtiyazlı bir şirket ve belirli sayıda işletme hakkı devir sözleşmeleriyle kurulmuş şirketler. Bunların, hangi faaliyetleri yapıp yapamayacaklarını... Zaten bütün madde bunu söylüyor, bunu anlatıyor. Bunun için bir madde tasarlıyoruz.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – O zaman ayrı kanunla bir şirket kuralım yani.

BAŞKAN – Evet, buyurun.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Şimdi, burada, dağıtım faaliyetlerini ve dağıtım şirketlerini görüştüğümüz için, onların kurallarını belirliyor. Şöyle de bakabilirsiniz olaya: Yani, illa, TEİAŞ’ın işte kendinde belirlenen maddeleri okumak yerine, zaten bir enerji şirketi, bu kanuna bakacak ve bu kanunda nereye başvurması gerektiğini söyleyecek, bunu tanımlıyor işte Sayın Vekilim ya. İşte bu kanuna bakacak dağıtım şirketleri ona göre TEİAŞ’a bu şeyleri sunacak.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Niye ille oraya koyma ihtiyacımız....

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Hayır, oraya gerek yok işte. Bu kanunla belirleniyor.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

Hükümet önergeye katılıyor mu efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğerk önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına
1/724 Esas numaralı Kanun Tasarısının 9. Maddesinin 1. Fıkrasına aşağıdaki cümlelerin eklenmesini arz ve teklif ederiz.
“Dağıtım şirketi, lisansında belirtilen bölgede sayaç okuma bedeli adı altında ayrıca bir bedel talebinde bulunamaz.”

Alim Işık
Kütahya

Emin Haluk Ayhan
Denizli

BAŞKAN – Evet, Sayın Işık, buyurun efendim.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu önergemizle dağıtım şirketlerinin ve gerçekten tüketici nezdinde ciddi anlamda rahatsızlık yaratan bir kalemin en azından yasa kapsamı içerisine alınarak “sayaç okuma bedeli” adı altında bir bedel alınmasının önüne geçmek istiyoruz. Dağıtım şirketi zaten bu ihaleleri alırken ve bu hizmeti verirken, bu tür hizmetlerin karşılığını alacak şekilde bu dağıtım ihalelerini aldı. Dolayısıyla, normal şartlarda şirketin doğal görevidir bu sayaç okumak. Bunun da ayrıca tüketiciye yansıtılması, ciddi rahatsızlıklara yol açmaktadır. Eğer, komisyonumuz uygun görürse, bu “Sayaç okuma bedeli” adı altında şu anda elektrik faturalarına yansıtılan bu. Ek ödemenin alınmamasını öneriyoruz, takdir Komisyonun.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Kacır, buyurun.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Sayın Başkan, bu konuda EPDK yetkililerine sormak istiyorum bilgilerimizi sağlamlaştırma açısından.

Benim bildiğim kadarıyla, dağıtım şirketlerinin dağıtılan elektrikle ilgili, elektrik bedelinin belli bir oranında kâr payı var, yüzde 2,30 mu, 2,33 mü, yanlış hatırlamıyorsam. Şimdi, bu sayaç okuma bedelini eğer ayrıca yazarsak o sayaç okuma bedelinin üzerinden dağıtım şirketinin ayrıca bir kâr payı almamış olacağını... Ayrıca, bir de mesela iletim bedeli ayrıca yazılıyor. O da bu maksatla sanıyorum ayrı tutuluyor. Böyle midir, değil midir? Yani dağıtım şirketinin kâr payının -o yüzde 2 küsur, neyse, onun da rakamını öğrenelim- hesaplanmasında hangi fiyatın yüzde 2 küsuru? Yani buna iletim bedeli dâhil mi, okuma bedeli dâhil mi? Buna bir açıklık getirirseniz herhâlde bu sıkıntı ortadan kalkacak çünkü vatandaş da böyle düşünüyor. Vatandaş diyor ki: “Ya, bir de sayaç okuma bedeli... Adam para kazanmıyor mu, bu dağıtıcı? Niye bir de sayaç okuma bedeli?” Bunun bir mantığının olması lazım, o mantığı öğrenelim.

BAŞKAN – Evet, Haşim Bey, buyurun efendim, TEDAŞ Genel Müdürümüz.

TEDAŞ GENEL MÜDÜRÜ HAŞİM KEKLİK – Şimdi, efendim, bu şirketler, 2013 başı itibarıyla dağıtım şirketleri perakende ve dağıtım faaliyeti olarak ikiye ayrılmış durumda. Bu -2,33 daha önce- 3,49 olan kâr marjı dağıtımda değil, perakende hizmetlerde. Dolayısıyla, dağıtım hizmetinde herhangi bir kâr öngörülmemiştir. Oradaki sayaç okuma, aslında bunun gibi bütün dağıtım faaliyetleri alt birtakım bileşenlere indirgendiği zaman her birine tekabül eden bir fiyat vardır. Burada sadece sayaç fiyatının yazılmış olması diğerlerinin içerisinden birtakım kâr edilip... Zaten esas orada bir kazanç elde ediyor. Dolayısıyla, sayaç için bir bedel alınmaması gerektiği şeyi doğru değil. Yani her biri için bir fiyat belirlenmiştir, sayaç için de bir fiyat belirlenmiştir, faaliyetin bütün unsurları fiyatlandırılmıştır. Bu şeffaflık adına, böyle sayaç okumanın da bir bedeli koyulmuştur, olay bundan ibarettir. Ayrıca bir kâr da öngörülmemiştir dağıtım hizmetlerinde.

BAŞKAN – Evet...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bir şey sorabilir miyim Sayın Müdürüm?

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Şimdi, bu perakende fiyatın... Affedersiniz Sayın Susam. Perakende fiyatın 2,33 dediğiniz kâr payı, kârı hesaplarken bunun içerisinde elektrik fiyatının üzerine konulan iletimin, dağıtımın, sayaç okumanın, bunların total bedelinin yüzde bu kadar mı, yoksa sadece elektrik bedelinin o kadar mı?

TEDAŞ GENEL MÜDÜRÜ HAŞİM KEKLİK – Sadece enerji bedelinin yani perakende alınıp...

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Şimdi, mantık da bu zaten. İşte, bunun açığa çıkması için ben bunu açtım böyle. Vatandaş bize sorduğunda, bunları eğer ayrı ayrı yazmaz da bunları da elektrik fiyatının içerisine koyarsak bunun tamamının üzerinden kâr payı ilave edilmesi mevzubahis olur. Hâlbuki bunlar içinden çıkarılıyor, bunlar ayrı bedel. Bunların üzerinden “dağıtım” dediğime bakmayın, yanlış, “perakende satışı” diyorum. Bunlar üzerinden bir kâr payı mevzubahis değil, sadece enerji bedeli üzerinden bir kâr payı alıyor bu şirketler.

Teşekkür ederim.

Kayıp kaçak bedelinin de ayrı yazılmasındaki, zannediyorum... Öyle mi? Kayıp kaçak bedelinin de ayrı yazılmasındaki maksat budur. Yoksa, milleti gıcık etmek değil yani.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bir soru sormak istemiştım.

BAŞKAN – Vereceğim.

Buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Az önce Sayın Genel Müdür dedi ki: “Biz dağıtım şirketlerine vermiş olduğumuz 2,33 rakamını –yanlış not almadıysam- 3.49’a çıkardık.” Ne zaman çıktı, hangi gerekçeyle çıktı, bunu bir açıklar mısınız?

TEDAŞ GENEL MÜDÜRÜ HAŞİM KEKLİK – Aslında Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu tarafından düzenlenmiş bir marjdır. Müsaade ederseniz ilgili arkadaşımız cevap verirse daha uygun olur.

BAŞKAN – İlgili arkadaş...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – O düzenlemeler EPDK tarafından yapılıyor efendim, EPDK’dan cevap verilmesi daha uygun olur.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI ENERJİ İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER DEMİRCAN – Sayın Başkanım, Zafer Demircan, Enerji İşleri Genel Müdürü.

Şimdi, brüt kâr marjı dağıtım şirketlerinin perakende satış faaliyeti kapsamında tarifeli tüketicilere enerji satması durumunda, enerjinin alım maliyeti üzerine ekleyebileceği marjdır. Bu brüt kâr marjıdır, bunun içerisinde dağıtım şirketinden enerji alım esnasında oluşan finansman giderleri, vade farkları, aldığı ile faturaladığı arasında geçen süre içerisindeki işletme giderleri de dâhil olmak üzere, bu brüt kâr marjının hesabında EPDK tarafından dikkate alınır ve dağıtım şirketlerine bir miktar da katlandıkları risklerden dolayı makul kâr verilir ve bu oran o şekilde hesap edilir. Dağıtım şirketleri de aldıkları enerjiyi 100 liraya aldılar ise, 100 liralık enerji satan bir dağıtım şirketi ancak 103,49 liraya bunu tüketicilere satmakla mükelleftir.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Niye 2,33’ten 3,49’a çıktı, onu soruyoruz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI ENERJİ İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER DEMİRCAN – Efendim, ben açıklamasını şu şekilde söyleyeyim: Bu 3,49 artabiliyordu de, eksilebiliyordu de. Sistemdeki dengesizlik maliyetleri de içerdiği için, PMUM gün öncesi alımları da içerdiği için ve satışları da içerdiği için bu, o günkü konjonktür gereği yapılan bir hesaplamada dağıtım şirketlerinin tümünden toplanan maliyet kalemleri üzerinden bulunan bir değerdir. Gerçek maliyettir, herhangi bir şekilde 2,33 ile 3,49 arasındaki fark net bir kâr değeridir.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – O zaman dağıtım şirketlerinin alacakları kârlılık oranı dönemsel olarak değişiyor mu, her yıl değişiyor mu veya bu rakamlarda bir standartlık yok mu? 2,33’tü geçmişte, sizin dediğinize göre, brüt kâr marjı katlandıkları risklerden dolayı artırılıp 3,49’a çıktı. Örneğin, seneye bu 3,49’dan 4’e veya 2’ye düşer mi? Var mı böyle bir şey?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI ENERJİ İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER DEMİRCAN – Düşebilir efendim.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Hangi kriterlere göre düşer, onlar konusunda bir şey söyleyebilir misiniz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI ENERJİ İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER DEMİRCAN – Tabii.

Şimdi, ilk uygulama döneminde PMUM’daki dengesizlikler dağıtım şirketlerine yansıtılmıyordu kamu dağıtım şirketleri ağırlıklı olduğu için.

BAŞKAN – Arkadaşlar, önemli bir soru, önemli de bir cevap. Biraz sessiz olalım.

Zafer Bey, baştan alır mısınız?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI ENERJİ İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER DEMİRCAN – Şimdi efendim, bu brüt kâr marjı ilk hesap edildiğinde dağıtım şirketlerimizin geneli, hemen hemen hepsi TEDAŞ’ın şirketleriydi ve bu sıradaki riskler, PMUM riskleri TEDAŞ’a yansıtılmadığı için brüt kâr marjı içerisinde yer almamıştı. Daha sonra, bu birinci tarife uygulama döneminde PMUM’un kurulmasıyla beraber, PMUM maliyetleri şirketlere geldiği için binde 1 gibi ilave bir marj verilmişti. Yine, ikinci uygulama döneminin başında bir kısım şirketler özelleşmeye başladıktan sonra tahakkuk, tahsilat oranlarındaki iyileştirmeleri de dikkate alarak hesaplamalar yapıldı; artı, PMUM’da gerçekleştirilen yeni operasyonlardan dolayı düşülen dengesizlik miktarları da dikkate alındı ve bu oran bulundu ama ilerleyen zamanda sistemden dolayı artan ya da eksilen bir maliyet geldiğinde, elbette ki brüt kâr marjları zaten tekrar değerlendirecek, hesaplanacak. Azalabilir de artabilir de.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Yüzde 50... Ne diyorsun kardeşim? 2,33'ten 3,49; aradaki fark az bir şey değil yani nasıl bir şey doğdu da bu oldu?

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; gerçekten, belki tesadüfen, çok farklı, kritik bir bilgi var önümüzde yani Haşım Bey arkadaşımız çok masumane ve çok haklı olarak, sadece “Ya, bu, okuma bedeli, sayaç okuma bedeli.” Yani okumadan nasıl faturayı tahsil edecek dağıtım şirketi? Yani bir defa, şu ana kadar tedarik şirketi yoktu, dağıtım şirketi yani ikisini aynı kategoride görüyorduk.

Şimdi, burada gerçekten, Sayın Genel Müdürüm açıkladı ama tam yüzde 50 fark var yani bu hangi tarihten itibaren uygulamaya başlandı?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI ENERJİ İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER DEMİRCAN – 2013'ün 1'inden itibaren.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Evet yani daha bir aylık bir olay, birincisi bu. Bir aydır yüzde 50 bir zam yapılmış yani dağıtım şirketlerinin kazançlarına, kârına yüzde 50 zam yapılmış. Dağıtım şirketi burayı alırken zaten 2,33'le aldığını bilmiyor muydu? Yani buna göre...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Efendim, yalnız bir saniye. Yüzde 3,49'un yüzde 2,33'e bölünmesiyle çıkan yüzde 50'den mi bahsediyorsunuz?

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Hayır hayır, 2,33'ten 3,49'a çıktı ya.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Efendim, onlar iki yüzde. İki yüzdeden sonra yüzde 50 zam yapıldığı sonucu... Yani iki yüzdenin birbirine...

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Oran anlamında söylüyorum Sayın Müsteşarım.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Oran olarak...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Oran olarak da yüzde 50 bir zam diye bir şey söz konusu değil.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Ama nasıl? 2,33'ten 3,49'a çıkardığımızda yani bu...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Bir başka açıdan da baktığınızda yüzde 1 artar.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Hayır hayır, onların payı yüzde 1 arttırılmış anlamında yani yanlış anlamayın, öyle... 2,33'ten 3,49'a çıkardığımızdaki aradaki fark yani...

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Puan olarak...

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Tabii, puan olarak yani 1,16'lık bir puan yani onun yüzde 50'si 2,33'ün yüzde 50'si anlamında, o anlamda söylüyorum.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – 1,50 baz puan artmıştır, o olur. Yüzde 50 artış biraz kafa karıştırıcı...

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Şimdi, burada durum böyleyken –yani bunun şu veya bu sebebi, haklı sebepleri de olabilir- böyle bir imkân sağlanmışken yani hâla sayaç okuma bedeli gibi rutin yapılması gereken, mecburi olan bir konuyla ilgili bir fiyatlandırmanın yapılması doğru değil. Bu şeyi desteklememiz gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Peki.

Bir saniye arkadaşlar, Elektrik Dağıtıcıları Derneğinin Genel Sekreteri söz istiyor. Şimdi ona soracağım: “Bu kadar kâr ediyor musunuz, nedir bu?”

Evet, buyurun.

ELDER GENEL SEKRETERİ UĞUR YÜKSEL – Şimdi, birkaç hususu, anlaşılmasına katkı olur diye paylaşmak istedim. Elimizdeki 100 liralık bir faturanın yaklaşık 60 liralık kısmı enerji alım bedeli yani “dağıtım şirketi” diye isimlendiriyoruz ama artık “perakende şirketi” ya da “tedarik şirketi” diyelim ama dağıtım diye devam edelim, dağıtım şirketinin kestiği 100 liralık faturanın 60 liralık kısmı enerji alım bedeli. Konuştuğumuz 2,33 ya da 3,49 bunun üzerinden perakende hizmeti için brüt kâr marjı olarak şirketlere verilmiş bir kâr marjı. Bu da tarifi düzenlemeye tabi olan tüketiciler için sadece geçerli.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Bir saniye, perakende hizmetleri neyi kapsıyor, onu da bir söyleyin de.

ELDER GENEL SEKRETERİ UĞUR YÜKSEL – Ona da geleyim efendim ama bir izninizle kurguma göre devam edeyim.

Bu kalan 40 liralık kısmı, dağıtım hizmet bedeli, iletim hizmet bedeli ve birtakım vergilerden oluşuyor. Dolayısıyla, dağıtım şirketleri enerji alış-satışından 60 lira üzerinden 2,33'lük bir oranla eskiden, şimdi 3,49 diye düzenlenmiş bir oranla brüt bir kâr marjı elde ediyorlar. Burada maliyetleri oluştururken pek çok faktörü biz EPDK'yla çok uzun tartıştık ve çok fazla kalem var, burada detaya girilmeyecek kadar kalemi var ama isterseniz üzerinden gitmekten memnuniyet duyarız çünkü dağıtım şirketlerinin yeni kâr marjı olarak talep ettikleri rakam, brüt kâr marjı olarak talep ettikleri rakam EPDK'nın bize verdiği rakamın çok daha üstündeydi ve biz maliyetlerimizi dökerek gitmiştik oraya.

Bu maliyetlerden bir tanesini örnek göstereyim: EPDK'nın maliyetleri oluştururken ele aldığı varsayımlardan birisi, yüzde 100'lük bir tahsilat oranı. Dağıtım şirketlerinin –yasa içinde başka maddelerde de gündeme gelecek- yüzde 100'lük bir tahsilat oranı varsayımı varmış gibi bir metodoloji üzerinden yapılmış bir brüt kâr marjı var. Oysa, 99'da veya 98'de bile kalsa bir dağıtım şirketi tahsilat oranında yani kestiği her 100 liralık faturanın 98 lirasını tahsil etse bu brüt kâr marjı üzerinden bunun yüzde 60'ı neredeyse 2,5'lara falan geliyor çünkü biz onun içinde... Şöyle açıklamaya çalışayım: 2 liralık tahsil edemediğimiz rakamın tamamını ödüyüz, sadece enerji bedelini değil, tamamından gelir olarak mahrum kaldığımız için 2 liranın, diğer dağıtım giderleri gibi bu brüt kâr marjının içindeki bütün riskimizi...

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – 3 küsur düşük ödüyorsunuz, onu...

ELDER GENEL SEKRETERİ UĞUR YÜKSEL – Şöyle söyleyeyim efendim, çok net olarak...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Diğerlerinden kâr marjınız yok mu?

ELDER GENEL SEKRETERİ UĞUR YÜKSEL – Efendim, diğer dağıtım hizmetleri, kâr düşünülmemiştir, onların hepsi gelir tavanıdır, geçmiş yılların rakamları bakılarak EPDK tarafından belirlenmiştir. Fazla bir tahsilat yaparsanız, fazla bir gelir elde ederseniz sisteme verirsiniz. Sizin dağıtım hizmetindeki tavanınız neyse ancak o kadar tahsilat yapabilirsiniz. Dağıtım faaliyetinde kâr yoktur, sadece perakende faaliyetinde kâr vardır. Bu 2,33'lük rakam 3,49'a çıkartılırken geçmişte birtakım öngörülme maliyetler, var olmayan maliyetlerin gündeme gelmesiyle birlikte maliyet artışı brüt kâr marjına eklenmiştir. Bizim rakamlarımız 3,49'un çok daha üstündedir ama EPDK, kuru böyle takdir etmiştir, verilen rakam budur. Maliyetlerini karşılamamaktadır bizim gözümüzde. Bir kâr marjı değildir, aslında maliyetini dahi karşılamayan bir orandır bu. Kırımı içinde vardır, detaylı olarak vardır. Bütün maliyet kalemleri yer almaktadır. Biz de bir kez daha tartışmaya açılmasından "Belki artabilir." diye memnun oluruz.

BAŞKAN – Efendim, teşekkür ederiz.

Sayın Susam, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Şimdi, açıklamalar sonucunda ortaya çıkan düşüncemi paylaşmak istiyorum. Dağıtım özelleştirmesi yapılmış, bir ilk özelleştirme, muhakkak ki hesaplananlar noktasında farklılıklar çıkmış, sonra EPDK'ya gelmişler, o da sistemi kendi dağıtıcılarıyla birlikte bir sistem olarak görmüş, burada bir fiyat artırımını yapmış. Bu açık bir gerçeklik. Bunun gerekçeleri haklı olur, olamaz; ben onu tartışmıyorum yani değerlendirme olmuş. Bizim burada söylediğimiz çok daha net ortaya çıkıyor: Demek ki sizin dağıtım dışındaki masraflarınızı EPDK belirli oranda karşılamış. Bari bakım, sayaç okuma, onarım ve benzeri şeylerden artık vazgeçin. Bu anlamıyla sizin dağıtım noktasındaki sıkıntılarınızı sistem içerisinde çözme konusunda kurul önemli bir fiyatlandırma yapıyor. Bu verdiğimiz önerge, bizim de verdiğimiz, Alim Hoca'nın da verdiği sayaç okunmasından bir bedel alınmaması noktasındaki önergelerin bu çerçevede içerisinde değerlendirilip bu şekilde yapılması lazım çünkü az önce arkadaşlar diyorlar ki: "Bu rakam da ileride değişebilir."

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Tabii, her yıl da değişebilir.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – "Değişebilir." dediklerine göre, o zaman buradaki sistemin çok netliği olmaması, burada tüketicinin üzerine çok ciddi maliyetler getirme noktasına da bir açıklık getiriyor. Bu anlamıyla kontrol edilebilirliği sağlayabilmek için EPDK'nın koyduğu rakamlar çerçevesinde kalıp ilave ücretler alınmaması bu sistemin işleyişi açısından doğrudur, verdiğimiz önergeler de bu anlamıyla geçerli olması gereken önergelerdir diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Hükümet, buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sayın Başkanım, malumunuz, ben aynı zamanda Özelleştirme İdaresi Başkanlığı da yaptım ve dağıtım özelleştirmeleri öncesinde epey bir çalışmamız oldu. Dağıtım özelleştirmelerini hazırlarken... Dağıtım hizmeti bir kamu hizmetidir, bir kamu hizmetinin özelleştirilmesi söz konusuydu, bazı kurallar

silsilesini belirlemek gerekirdi. Bunun için, şu anda değişiklik yaptığımız 4628 sayılı Kanun'da dağıtım özelleştirmelerine ilişkin çok sayıda değişiklik yapıldı. Bu değişiklikler çerçevesinde, hiçbir özelleştirme ihalesine çıkmadan önce dağıtım sisteminde kullanılacak metodoloji belirlendi ve Bakanlar Kurulu kararıyla Resmî Gazete'de çok kapsamlı bir şekilde yayımlandı. Burada şunu dedik: Herhangi bir dağıtım şirketinin maliyetleri nelerden oluşuyor, hangi hizmetleri verir ve maliyetler hangi formülle hesaplanır ve kendisine bırakılacak marj nasıl hesaplanır, bütün bunların metodolojisi, dağıtım şirketleri özelleştirilmeden önce belirlendi ve şirketler, bunlar bu varken, bu mevzuat varken bu mevzuatın üzerinde satıldı, bununla satıldı. Yani herhangi bir dağıtım şirketi özelleştirilme ihalesine giren dağıtım tarifesinin nasıl hesaplanacağını biliyordu ve o dağıtım tarifesinin içerisinde sayaç okuma hizmeti gibi birçok diğer hizmet de yer alıyordu. "Bunlar, bunlar üst üste konulur, şununla çarpılır, bununla çarpılır, EPDK tarafından şu belirlenir ve dağıtım tarifi çıkar diye biliniyordu." Bunun -beş yıl içerisinde- beş yıllık geçiş dönemi için bir ön belirleme yaptık ve yatırımcıya dedik ki biz 2006 yılında, 4628 sayılı Kanun'da da bu vazedilmiştir: "Bu beş yıl böyledir, beş yıl sonra bunlar yeniden değerlendirilecektir, kayıp kaçak oranları değişecektir. Kayıp kaçak oranları değişebilir, tarife değişebilir; brüt kâr marjı değişebilir, tarife değişebilir." Nitekim yani hangi gerekçeyle elektrik tarifesini, elektrik tarifesinin alt bileşenlerini herhangi bir şekilde kanun ile sabitlememiz ya da başka bir şekilde sabitlememiz söz konusu olabilir ki bunlar hayatın gerçekleri, bunlar değişebilir. Bunların usulsüz ve gereksiz değişmemesi için de EPDK var ve bu kanun var. Dünyanın her yerinde bu böyledir, EPDK tarifeleri belirlenir. Bunun adına biz "düzenlemeye tabi" tarife diyoruz. Dağıtım tarifi düzenlemeye tabi tarife, şu an serbest tüketici tarifi hâlen düzenlemeye tabi bir tarife. Piyasa serbestleştikçe bazı tarife alanlarında rahatlama söz konusu olacak. Nitekim, bununla beraber serbest piyasa egzersizi de yapıyoruz. Sonraki maddelerde serbest piyasanın nasıl çalışacağı da belirlendi. Yani bu yaşadıklarımız, bu yüzde 2,33'ün 1,5 baz puan artarak 3,44 olması olayı düşülebildi de artabilirdi de, bunu hiç kimse garanti edemez. Neticede, maliyetlerin "force" ettiği bir durum ve bu ne dağıtım şirketleri için bir sürprizdi ne de bizler için bir sürprizdi, onu söylemeye çalışıyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim.

Sayın Öztürk, buyurun.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Ben bu açıklamalar doğrultusunda iki şeyi algıladım: Bir tanesi, fatura yüzde 100 tahsilat üzerinden, bu şeylerin devlete ödeme yapıldığı, onun üzerinden. Burada tahsilatta kayıplar var, birincisi.

İkincisi de, biraz önce bahsettiniz ama çok detayına inemedik, perakende hizmetlerin bedellerinin artması noktasında, işte, bu dağıtım şirketlerine verilecek payın belirlenmesindeki parametrelerin yükselmesi sonucunda ortaya çıkan, bir formül kapsamında ortaya çıkan şey sonucunda bu değerin arttığı noktasında bende böyle bir şey oluştu, bilemiyorum tabii. Bunlar da tabii, EPDK tarafından muhakkak denetleniyordur yani hangileri arttı, niçin arttı, bunun gerekçeleri nedir, ilgili kurum tarafından da bunların denetlendiğini düşünüyorum en azından.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Kacır, buyurun.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Efendim, özelleştirme sırasındaki şartnameler ve sözleşmeler gereği olduğunu Sayın Müsteşarımız söylüyor. Doğrudur, mutlaka öyledir, yoksa kimse kimseye böyle "Hadi, sana şu kadar zam yaptım." diye bir zam yapamaz, bir mantığı vardır bu işin ama bu mantığı biz bilmiyoruz. Bilmediğimiz için de hemen bir "Ne oluyor?" diye bir irkilme oluyor, bu da doğaldır. Ben bir kanun görüşürken, bir madde görüşürken verilmiş olan bir önerge üzerine konu açıldı. Daha bu konuda da çok konuşulacak şeyler var, bilgi edineceğimiz şeyler var ve Komisyon üyeleri olarak, Türk milletinin seçtiği milletvekillerinden oluşan bir heyet olarak elbette ki milletin hak ve menfaatlerini gözetleme konusunda da hissiyatımız var. Bizim bu konularda bilgilendirilmemiz için benim zatîalinizden, Komisyon Başkanımızdan bir ricam var: EPDK'nın Sayın Başkanı ve bu konuyla ilgili uzmanları bizi bilgilendirsin, bilgilendirmek için bir toplantı düzenleyin. Biz oraya gidebiliriz.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Tasarı Meclisten geçmeden olsun ki Sayın Başkan...

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Hayır, bu tasarıyla alakası yok yani.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Katkı sağlarız.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Bizim burada değiştireceğimiz çok fazla bir şey yok yani eğer siz o sözleşmede, o ihale yapıldığı sıradaki şartnamede, arkasından yapılan sözleşmede "Sayaç okuma bedeli ayrıca şu şekilde belirlenecekmiş." denilmişse siz buna burada kanunla "Babam satmış ama ben satmıyorum." diyemezsiniz yani satılmış, öyle verilmiş, öyle gitmiş bu iş.

Şimdi, yalnız bu formül nedir, nasıl hesaplanıyor? Yani bir de şimdi formülün bir şeyi varsa... Asıl beni tedirgin eden şu Sayın Başkan: Şimdi, sektör temsilcisi, dernek başkanı "Biz daha fazla istedik ama bu kadar verdi." Ya, böyle bir şey olmaz ya. Hakkın

neyse o verilecek, hakkın da formülde yazılı. Fizik formülü değişir mi ya? Formülde ne yazıyorsa o verilir sana. Sen “Fazla istediydim, eksik istediydim...” Ya, o zaman keyfiyet var demektir yani birkaç kişiden oluşan kurulun, oradaki kişilerin inisiyatifiyle mi veriliyor bu? Hayır. Ortada bir sözleşme var, sözleşmede de maddeler var. Eğer öbür türlüyse o vahim yani inisiyatif kullanacak, yok 1 puan aşağı verecek, 1 puan yukarı verecek... Bu iş pazarlık olacak iş değil, mutlaka formül var, formülde ne varsa o olur. Yani “Ben daha fazla istediydim, belki bana daha fazla verirsiniz.” denilmesini ben çok yadırgadım, asıl orasını yadırgadım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederiz.

Evet arkadaşlar, önergeyi Hükûmete soruyorum: Katılıyor mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi Ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığı'na

Görüşülmekte olan 1/724 sayılı tasarının 9. Maddesinin 8. Fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir;

(8) Dağıtım şirketinin işletme sınırı, dağıtım şirketince teçhiz edilen ya da işletme ve bakım hizmetleri karşılığı kullanıcılardan mülkiyeti bedelsiz devralınan sayaçları kapsar. Dağıtım şirketleri sayaç teçhizi, bakımı, onarımı, işletmesi veya sayaç okunmasına dair hiçbir bedel, hiçbir şekilde tüketici tarifesine yansıtmaz. Dağıtım tesisleri ile dağıtım sisteminin işletme ve bakım sorumluluğu dağıtım şirketine aittir

Kemal Değirmendereli

Osman Aydın

Ümit Özgümüş

Mehmet Ali Susam

Edirne

Aydın

Adana

İzmir

BAŞKAN – Evet, gerekçe...

Gerekçe:

Bugüne kadar tüketici tarafından satın alınan ve kanunla dağıtım şirketinin mülkiyetine verilen sayaçlarla ilgili maliyetlerin tüketiciye yansıtılmasının önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Hükûmet katılıyor mu efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi Ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığı'na

1/724 Esas numaralı Tasarının 9. Maddesinin (12). fıkrasına aşağıdaki cümlelerin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

“Dağıtım şirketi, dağıtım bölgesindeki tüketicilerden “kayıp kaçak bedeli ve TRT payı” adları altında ayrıca bir bedel alamaz.”

Alim Işık

Emin Haluk Ayhan

Kütahya

Denizli

BAŞKAN – Alim Hocam, gerekçeyi okutayım mı?

ALİM IŞIK (Kütahya) – Bir konuyu...

BAŞKAN – Buyurun.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Başkanım, biraz önceki önergemizde olduğu gibi burada da “kayıp kaçak bedeli ve TRT payı” adı altında doğrudan tüketicilerden alınan bir bedel var. Zaten bu dağıtım özelleştirmeleri yapılırken hangi bölgenin hangi oranlarda kayıp kaçak enerjisi olduğu bilinerek bu fiyatlar verildi yani yüzde 10 kayıp kaçak oranının olduğu bir bölgeye yüzde 3'lük kayıp kaçak veya yüzde 8'lik kayıp kaçak oranının olduğu bir bölgeye verilen fiyat verilmedi. Dolayısıyla, bu zaten özelleştirme bedelinin içerisinde baştan tahsil edilmiş ama Sayın Enerji Bakanının da ifade ettiği gibi, Bakanlığın da uzun vadede bunun azaltılması yönünde tedbirler aldığı bir konu. Ancak burada tamamen fatura vatandaşla çıkmakta ve TRT'nin de artık eskiden olduğu gibi bu tür ek kaynaklara ihtiyacı olmadığı bir dönemdeyiz; TRT bugün kâr eden bir kuruluş ve bu paya da ihtiyacı yok. O nedenle, doğrudan

tüketicilerin ödemek zorunda bırakıldığı ve çok sayıda mağdurun yaratıldığı bu sistemin değiştirilmesi amaçlanmaktadır. Herkes kendi bölgesindeki kayıp kaçağa zaten o bölgenin ihalesi sırasında bir ölçüde ortak olmuştur ama şimdi, örneğin bizim Osmangazi Elektrik Dağıtım AŞ'nin bulunduğu, benim de seçim bölgemin yer aldığı bölgenin yüzde 7-8'lik bir kayıp kaçağıyla bir başka bölgenin yüzde 50'lik kayıp kaçağını ortalama bir paçal edip Türkiye'deki her vatandaşa yayan bir sistemi burada savunmanın bir anlamı yok. Bu aslında şu andaki ulusal tarifenin de bir ölçüde bölgesel tarifeye geçişini öngören bir yasayla düzenlenmesi gerektiği gerekçesiyle verilmiş bir öneridir. Komisyon üyelerinin takdirindedir.

Teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Susam, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sayın Başkan, az önce siz de dinlediniz. Sayın Osman Kaptan ve diğer Sayın Milletvekillerimiz Sezgin Tanrıkulu ve Alaattin Yüksel'in vermiş olduğu önergeler vardı TRT payının kaldırılmasıyla ilgili. Komisyonunda bunların birleştirilmesi noktasında bir karar almıştınız. Bu karar çerçevesi içerisinde, bu verilen önergeyle paralel, TRT payının özellikle düşünülmesi gerekmektedir. Bu noktada çok açık bir şey var: TRT de artık Türkiye'de piyasada önemli bir medya grubu olarak yer almakta ve diğer medya gruplarının piyasadaki rekabet edebilme noktasındaki konumlarını zora sokacak şekilde elektrikten aldığı bu yüzde 2'lik destekle de çok ciddi haksız bir rekabet de yapabilmekte. Yaptığı, eğer kamuya ve devlete işlevleri varsa bunun kamu tarafından tespiti yapılarak bir... Nasıl kamu spotunda bir şeyler koyuluyor veyahut da destekler verilmesi gerekiyorsa, böyle yapılması gerekiyor ama 74 milyon herkese “Sen tükettiğin elektrikten yüzde 2 TRT'ye pay vereceksin.” diye bir kural koymak... Bu noktada bir adaletsizlik olduğu çok açık bir gerçektir. Birçok vatandaşa sorarsanız, baktığınız da -zaten bir gerçek bu- izlenme oranlarına baktığınızda, belki TRT'nin payı bugünkü medya içerisinde belirli bir noktalarda. İzlemeyen insanların da almadıkları hizmet karşılığında böyle bir bedel ödemesi doğru değil. Siz de “Bu kanunları birleştirelim.” şeklinde bir öneri yapmıştınız. Bu anlamıyla, Alim Işık'ın verdiği önergenin bir kısmı da TRT payının kaldırılması içeriyor. Biz, TRT payının kaldırılması konusunda diğer tekliflerin de birleştirilerek bir karar alınmasını Komisyonun takdirlerine sunuyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Evet, Sayın Kacı, buyurun.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; şimdi, “Dağıtım şirketi TRT payı alamaz.” diye teklif geliyor. Diyelim ki bu teklif kabul olsa, Genel Kuruldan da geçse, bu TRT payını kaldırmaz. “Dağıtım şirketi alamaz.” diyor ama TRT payı alır tüketilen elektrikten diye bir kanun var bir yerde. O değişmedikçe, bu sefer onu farklı...

ALİM IŞIK (Kütahya) – Onu çıkarırsak öteki kolay olur Sayın Başkan.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – ...bir şekilde tahsil cihetine gider yani bu işin yeri ve usulü bu değil.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Onu onlar düşünsün ama biz bir taraftan...

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Biz kanun yapıyoruz şimdi. Kim düşünecek? Hep biz düşüneceğiz bunları.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Yani öbür kanundaki değişikliği...

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Eğer bu konuda genel bir kanaat oluşturulursa, diyelim ki “TRT payı ödenmesin.” diye bir kanaat oluşursa dahi bunun teknik yeri burası değil. O kanunun ilgili maddesinin yürürlükten kaldırılması lazım. Onun yeri burası değil ama o ayrıca konuşulur, tartışılır “Buna ihtiyaç var mıdır, yok mudur?”

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sizin görüşünüz nedir?

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Bu konuda tabii bütün bilgileri almak lazım ama şimdi TRT'nin de desteklenmesi gerektiğini düşünürüm. TRT'yi sıradan, bütün şeylerle bir tutamayız. Türkiye'nin en ücra köşesinde bile yayın yapan, en...

ALİM IŞIK (Kütahya) – Kâr ediyor Sayın Başkan, çok kâr ediyor.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Elbette kâr edecek. Şükürler olsun ki kâr ediyor, evelden batmıştı, batmış gidiyordu yani şimdi...

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Ne zaman?

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Hakikaten bunun kaldırılmasına elverişli şartlar oluşmuşsa kaldırılır ama o bilgiler önümüzde olur, ilgili TRT genel müdürü vesaire, onun dünü, bugünü, konular rakamlar önümüze; o da elbette olabilir yani kaldırılmaz diye bir şey yok ama bunun yeri ve yöntemi bu değil.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Evet, Hükûmet katılıyor mu efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

1/724 Esas numaralı Tasarının 9. maddesinin (6). fıkrasının son cümlesinin madde metninden çıkartılmasını arz ve teklif ederiz.

Alim Işık
Kütahya

Emin Haluk Ayhan
Denizli

BAŞKAN – Evet, Alim Hocam, gerekçe mi?

ALİM IŞIK (Kütahya) – Bir açıklamada bulunayım.

Sayın Başkan, bu, tabii, lisansların iptaliyle ilgili olan bir konu. “Kurul, hizmetin verilmesini sağlayacak yatırımların teklif edilmemesi hâlinde talep eder ve onaylanmış yatırımlar gerçekleştirilmediği takdirde lisans iptal edilerek yeniden ihale yapılır.” şeklindeki cümlelerin bu madde metninden çıkartılarak, bu konuda daha önce lisans almış ancak herhangi bir nedenle öngörülen sürede bu yatırımları yapamamış olan şirketlerin mağduriyetinin önlenmesi amaçlanmaktadır. Bence bu cümlelerin çıkartılması doğru olacaktır. Aksi takdirde bu alanda yatırım yapmak isteyen fakat şimdiye kadar yapamamış ama önümüzdeki dönem bunu yapabilecek bazı firmaların önü tıkanmış olur. Bence bu bir hak ihlali anlamına geliyor. Uygun görürse değerli Komisyon üyeleri, bu cümlelerin çıkartılması yerinde olacaktır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Müsteşarım, buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sayın Başkanım, bu önergede yer alan talebe katılıyoruz ancak başka bir önergede de bunu da içeren ve (6)'ncı ve (7)'nci fıkraların birleştirilmesini içeren bir önerge var. Takdir sizin...

BAŞKAN – Orada değerlendirelim.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – ...ama Sayın Vekilimin gerekçelerine ve önergesine katılıyoruz.

BAŞKAN – Katılıyoruz.

Yani şey olarak katılıyoruz ama daha derli toplu bir önerge var.

Evet, bu önergeyi...

ALİM IŞIK (Kütahya) – Ona da bakmak lazım yani eğer uygun...

BAŞKAN – O zaman bunu çeker misin, yoksa bunu oylayayım veya birlikte işleme alayım.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Onu çekelim o zaman.

BAŞKAN – Peki.

Evet, diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/724 esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu Tasarısı'nın 9'uncu maddesinin;

- beşinci, altıncı ve sekizinci fıkralarının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini,
- yedinci fıkrasının madde metninden çıkarılmasını,
- onuncu fıkrasında yer alan “bedelsiz” ifadesinin madde metninden çıkarılmasını,
- on üçüncü fıkrasında yer alan “ayrıca belirtilmesi” ifadesinden sonra gelmek üzere, “ve TEİAŞ'ın uygun görüşünün alınması” ifadesinin eklenmesini ve “dağıtım tesisi” ifadesinin “tesis” olarak değiştirilmesini,

- on dördüncü ve on beşinci fıkra olarak aşağıdaki fıkraların eklenmesini ve fıkra numaralarının buna göre teselsül ettirilmesini, arz ve teklif ederiz.

Mustafa Öztürk
Bursa

Orhan Karasayar
Hatay

“(5) Kurul tarafından onaylanan talep tahminleri doğrultusunda yatırım planlarının hazırlanması ve Kurul onayına sunulması, onaylanan yatırım planı uyarınca yatırım programına alınan dağıtım tesislerinin projelerinin hazırlanması ile gerekli iyileştirme ve kapasite artırımı yatırımlarının yapılması ve/veya yeni dağıtım tesislerinin inşa edilmesi görevi ilgili dağıtım sistemini işleten dağıtım şirketine aittir.”

“(6) 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde yapılan özelleştirme sonrası elektrik dağıtım tesislerinin iyileştirilmesi, güçlendirilmesi ve genişletilmesi için yapılan yatırımların mülkiyeti kamuya aittir. Özelleştirilen elektrik dağıtım tesis ve varlıklarına ilişkin her türlü işletme ile yatırım planlaması ve uygulamasında onay ve değişiklik yetkisi Kurula aittir. Dağıtım hizmetinin bu Kanunda öngörülen nitelikte verilmesini sağlayacak yatırımların yapılması esastır. Kurum dağıtım faaliyetlerini yönlendirir, izler ve denetler. Kurul tarafından onaylanmış yatırımlar, belirlenen sürede ve nitelikte gerçekleştirilmediği takdirde 16’ncı madde hükümleri uygulanır.”

“(8) Dağıtım sistemi kullanıcılarının elektrik enerjisi ölçümlerine ilişkin tesis edilen sayaçların mülkiyeti dağıtım şirketine aittir. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla mevcut kullanıcıların mülkiyetinde olan sayaçlar, işletme ve bakım hizmetleri karşılığı kullanıcılardan izbedelle devralınır. Uygulamaya ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından yönetmelikle düzenlenir.”

“(14) Dağıtım şirketi, dağıtım sisteminin işletilmesi için ihtiyaç duyulan telsiz sistemi de dâhil her türlü iletişim ve bilgi sistemleri altyapısını kurar ve işletir. Fiber optik kablo altyapısının bir kısmını, kendi faaliyetlerini aksatmayacak şekilde ilgili mevzuat çerçevesinde Kurum görüşleri doğrultusunda üçüncü kişilere kullanırabilir. Bu fıkra kapsamında iş ve işlemlere ilişkin gelir ve giderler Kurum tarafından belirlenecek usul ve esaslar dahilinde tarife hesaplamalarında dikkate alınır.”

“(15) Bir dağıtım bölgesinin onaylı sınırları içerisinde yapılan bağlantı taleplerinin karşılanmasının teknik ve/veya ekonomik olmaması durumunda, söz konusu bağlantı taleplerinin başka bir dağıtım bölgesince karşılanması hususu Kurul tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”

BAŞKAN – Evet, Sayın Öztürk...

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Gerekçe...

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Beşinci fıkroda yapılan düzenleme ile uygulamada, dağıtım şirketlerinden bazılarının, yatırım programına alınan dağıtım tesisleri için gerekli projeleri hazırlamadan yatırıma başladıkları ve bu durumun bazı sıkıntılara yol açtığı görüldüğünden, düzenleme ile bu uygulamaların önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

Düzenleme ile, dağıtım yatırımlarının gerçekleştirilmemesi halinde uygulanacak yaptırımlar konusunda altıncı ve yedinci fıkralarda öngörülen düzenlemeler arasındaki çelişkinin giderilmesi ve uygulanacak yaptırımlar hakkında hukuki belirliliğin sağlanması amaçlanmıştır.

Sekizinci fıkroda yapılan düzenleme ile, dağıtım şirketinin işletme sınırına ilişkin hususlar metinden çıkarılmaktadır. Çünkü dağıtım şirketinin işletme sınırının 3’üncü maddede yer alan “Dağıtım tesisi” tanımı ile belirlendiğinden ayrıca bu fıkra hükmünde belirtmeye gerek duyulmamıştır. Ayrıca, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla mevcut kullanıcıların mülkiyetinde olan sayaçların, işletme ve bakım hizmetleri karşılığı kullanıcılardan izbedelle devralınacağı düzenlenmiştir.

Onuncu fıkroda yapılan düzenleme ile, Dağıtım gerilim seviyesinden bağlı tüketicilerin sayaçlarının mülkiyetinin bedelsiz olarak devralınmaması hususu hüküm altına alınmıştır.

On üçüncü fıkroda yapılan düzenleme ile, 154 kv niteliğindeki hatların tesisinde TEİAŞ’ın uygun görüşünün alınması sağlanarak, şebeke işletimi ve güvenliğinde bir bütünlük sağlanması amaçlanmıştır.

On dördüncü fıkroda yapılan düzenleme ile, şebeke işleyişi ve işletiminde verimlilik artışı sağlanması amaçlanmıştır.

On beşinci fıkrada yapılan düzenleme ile uygulamada, bir kısım üretim veya tüketim tesislerinin, bulundukları dağıtım bölgesindeki bağlanabileceği bağlantı noktasına oranla, komşu dağıtım bölgelerinde daha yakın bağlantı noktaları olabilmektedir. Düzenleme ile, bu gibi durumlarda söz konusu bağlantı taleplerinin başka bir dağıtım bölgesince karşılanabilmesi amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Evet, Sayın Susam, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sayın Başkan, bu konuda, gerçekten, üzerinde aydınlatmamıza ihtiyaç olan birçok şey var. Sayın Bakanlık iki tane yeni madde tesis etti. Bir kere bu maddeleri gerekçede sayılanın ötesinde de bize açıklamaya ihtiyaç vardır, bir.

İkincisi, sayaç bedelleri bedelsiz olarak dağıtıcı şirketlere alınacaktı. Şimdi değişiklik yapılmış gözüküyor ama iz bedelle deniyor. İz bedel dediğiniz nedir?

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Sabit karşılama...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Yani, 1 lira iz bedeldir mesela, 1 kuruş iz bedeldir.

Yani, şimdi arkadaşlar, dağıtım şirketleri sayacı da almak isteyebilirler veya EPDK dağıtım şirketlerine “Bu sayacı da siz alın, bunun sorumluluğunu alın.” diyebilir. Kim teklif etmiştir, nasıl bu noktaya gelmiştir onu bilmiyorum. Tabii, Bakanlığın açıklamalarında bize bunu söyleyeceklerdir ama şöyle bir mantık olamaz: Bakın, daha önceki maddelerde dedik ki saatten önce bina içerisindeki hattın sorumluluğunu almayan dağıtım şirketleri şimdi sayacı da alıyor. Demek ki o alana kadar kontrol etme noktasında olacaklar. Sayın Müsteşarım açıkladı. İnşaatla, işte, içeriden geçiyordur, orada kaçak vardır, bilmem nedir ama ya bu sayaca sahip oluyorsanız o noktaya kadar tüm sorumluluğu alın ya da sayacı alıyorsanız bu anlamıyla bir başka değerlendirme talep etmemeniz lazım, bir.

İkincisi, şimdi, sayacın alınması başka şeyler de getiriyor. Sayaç dağıtım şirketlerine giriyorsa bundan sonra sayaçlarla ilgili bütün yaptırımlar dağıtım şirketinin kontrolüne geçiyor. Burada oluşmuş bir sektör var, daha önce de belirttim. Sayaç fabrikalarımız var, bu sayaçları üreten, piyasaya sunan güçlü firmalarımız var. Peki, dağıtım şirketleri bundan sonra bu sayaçları alıp değiştirdikleri zaman nasıl bir fiyat uygulayacaklar? Sayın Bakan dedi ki: “Hiçbir şekilde tüketiciden sayaç değiştirme bedeli alınmayacaktır.” Ben burada bunu öğrenmek istiyorum. Peki, bu değişimden doğan maliyeti kim karşılayacaktır? EPDK mı karşılayacak, dağıtım şirketi mi karşılayacak? Bunun açıklığa kavuşturulması lazım. Bir hizmetin her zaman bir bedeli vardır. Bu bedel eğer tüketiciden alınmayacaksa kimden alınacak bilmek lazım ama tüketiciden alınmayacak diye söyleyip daha sonra tarifelere yatırım bazında yansıtılıp oradan tahsil edilecekse o zaman bu ayrı bir konudur, burada tüketicinin bir yanıltılması var demektir.

Peki, sektör ne olacaktır? Sayaçlar artık dağıtım şirketlerine geçtiğine göre dağıtım şirketleri bu piyasada kurulu fabrikaları satın mı alacaklar, yoksa hiç satın almayıp ithal yoluyla uluslararası piyasadaki sayaç mı alacaklar? Bu sektöre emek vermiş, yatırım yapmış insanların durumu ne olacak? Bu konudaki şüphelerimizin gerçekten giderilmesine ihtiyaç var. Bu konuda Sayın Bakanlığın ve elektrik dağıtım işini alan arkadaşlarımızın bir açıklama yapmasına ihtiyaç var.

BAŞKAN – Genel bir açıklama alalım arkadaşlar.

Sayın İlknur Hanım, buyurun.

İLKNUR DENİZLİ (İzmir) – Sayın Müsteşardan ben de bir şey rica edeceğim.

Şimdi, birtakım düzenlemeler yapıyoruz. Örneğin, tabletlerle ilgili düzenleme yaptığımızda yerli kullanımla ilgili olarak orada bir düzenleme yaptık, bir tahdit koyduk. Şimdi, bu gerçekten Türkiye’de çok önemli bir pazar, dünyada da rekabetin çok yüksek olduğu bir pazar. Biz kendi yönetmeliğimizde bu şirketlere “Yüzde şu kadar oranında yerli ürün kullanacaksınız.” gibi bir şey koyacak mıyız? Bir kere, hem -bıraktım ben kurulu kapasiteyi ve çalışan firmaları- sektörün gelişmesi açısından -biz dünyaya saat satan bir ülkeyiz- bunu geliştirmenin yolu da bu firmaları korumaktan geçiyor. Bununla ilgili bir düzenleme yapıldı mı? Yapılmadıysa bence bu düzenlemeyi buraya koymamız gerekiyor.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Firmalarımız iyi satıyor aslında ya. Çok da güzel sayaçlar gördüm fuarlarda.

İLKNUR DENİZLİ (İzmir) – Ama oradaki temel şey, teknolojiyi, hepsini Çin’den ya da başka bir ülkeden...

BAŞKAN – Dağıtım firmalarıyla çok yeni teknolojileri taşıdıklarını biliyorum da o açıdan söyledim yani tartışma girmek adına değil.

İLKNUR DENİZLİ (İzmir) – Onun için söyledim yani yurt dışından belki ucuz fiyatla buldular. Bizim burada kendimizi geliştirmek açısından buna ihtiyacımız var.

BAŞKAN – Evet, bu konularla ilgili Sayın Müsteşarlığımızın...

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Müsaade ederseniz ben de bir şey söyleyeyim.

BAŞKAN – Öyle mi efendim?

Sayın Ünal Kacır' dan sonra Hükûmete söz vereyim, bir genel açıklama alalım.

Buyurun.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Şimdi, öncelikle, bir önergeyle bu kadar detaylı ve köklü değişiklik yapılması, üzerinde yeterince düşünüp çalışmadan karar verilecek manasına gelir. Yani bunun üzerinde çalışılması gerekir çünkü bu tasarıda olmayan şeyler buraya eklendi. Az önce Sayın Susam söyledi. Şimdi, bir yandan dağıtım faaliyetleri madde 9 deyip hemen (1)'inci fıkrada diyoruz ki: "Dağıtım şirketi dağıtım faaliyeti dışında bir faaliyetle iştigal edemez." Ama şimdi 14'te geldik diyoruz ki fiber optik kablo, bilmem ne, falan filan; telsiz sistemi, falan filan, bilmem ne ekledik ona bir şeyler. Şunları da yap dedik, yapabilirsin dedik. Şimdi, burada iş değişiyor.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Yapma değil de kiraya verme...

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Müsaade buyurun.

Fiber optik kablo döşeme işi ayrı şey, elektrik hattı üzerinden bazı iş yapma, o ayrı bir şey ama o da var bunun içinde. Bir kere, dağıtım şirketleri kamunun malı olan dağıtım hatlarını...

Kaç yıllığına Sayın Müsteşarım? Yirmi dokuz mu, otuz mu, kaç yıl?

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Kırk dokuz...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Otuz yıllığına...

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Otuz zannediyorum, kırk dokuz değil.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Kırk dokuz...

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Dağıtım şirketlerinin...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – İşletme hakkı otuz yıl.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – ...işletme hakkı otuz yıl.

Şimdi, kamuya ait olan işletme hakkını otuz yıllığına aldılar. Ne işletecekler? Hatlar var, tesis var; bu hat üzerinden elektrik dağıtacaklar, bu işin ihalesi bunun üzerine yapıldı. Hatların üzerinden elektrik dağıt. Dağıtacak. Yatırım yap. Yatırım yap ama yapacağın yatırımı fiyata yansıtacağız. Dolayısıyla, yaptığın yatırım da kamunun malı oluyor. Yani ilave ettiğin her hat da kamunun hattı. On yıl içerisinde tahsil edeceksin ama kamuya ait bir şey yapıyorsun. Şimdi, kamuya ait hatlar üzerinden elektrik dağıtılmasının ihalesini yapmışız ama biz buradan, efendim, diğer bilgisayar sistemleriyle ilgili dağıtımın yapılmasının ihalesini yapmadık.

BAŞKAN – O değil ama o.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – O hakkı veriyoruz.

BAŞKAN – Peki, şöyle bir müsaade edelim, bir genel bir açıklama alalım, onun üzerinde madde madde tartışalım.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Bitireyim cümlemi.

BAŞKAN – Evet, sözünüzü bitirin.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Şimdi, biz "Bu hat üzerinden İnternet hattı dağılımını da kiraya verebilirsin, yaptırabilirsin bunun üzerinden." diyoruz değil mi?

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – "Kiraya verebilir." diyoruz, evet.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Tamam, "Kiraya verebilir." diyoruz ama hat onun değil ki neyi kiraya veriyor? Hat, devletin hattı. O, üzerinden geçen elektriğin tahsilatını, dağıtımını, onun üzerinden payını alacak. Bunun üzerinden bilgisayar hattının geçişiyle ilgili bir ihale yapmadık. Ha, bununla ilgili biz bedava yaptırmayacağız bu işi. Altta bir yönetmelik var, yönetmeliğe koyacağız. Arkadaş, karşıdaki muhatabın yok ki. A firması almış, B firması belki daha uygun yapacak bu işi. Niye yani? Elektrik dağıtım hakkı var onun, öbürünün dağıtım hakkı yok. Ondan sonra aynı kişiye sen o bölgede fiber optik altyapı, bilmem ne falan da yap, onu da bu sisteme entegre et, yap. E, güzel; o zaman bunun da ihalesini yapalım.

Burada bunun üzerinde iyi çalışmak lazım diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Arkadaşlardan genel bir değerlendirme alalım, ondan sonra detaylarına girelim.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Başkanım, müsaade eder misiniz? Ben de bu önergeyle ilgili bir iki endişemi dile getireyim.

BAŞKAN – Efendim, önce bir dinleydim. Endişelerimiz belki ortadan kalkar, o açıklamalar üzerinden, maksat üzerinden gidelim.

Şimdi, biz yani o maksadı netleştirelim.

Buyurun Sayın Müsteşarım.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Şimdi, hemen bu fiber optik meselesinden başlayayım izin verirsiniz Sayın Başkanım.

Fiber optik dağıtım şirketi ya bu elektrik dağıtım alanının üzerine bir de fiber optik yapalım, bu işten de para kazanalım diye fiber optik yapmıyor, kendi ihtiyacı için bir fiber optik kapasitesi kuruyor çünkü dağıtım sisteminin de okunabilmesi için bir fiber optik ağa ihtiyaç var. Bu ihtiyaçtan bir kısmını kendi hizmetini aksatmayacak şekilde üçüncü kişilere kullanılabiliyor bedeli karşılığında. Bu kullandırma hâlinde de, son cümlesinde, bunlardan elde ettiği gelirler, eğer fazladan bir gelir elde etmişse o dağıtım şirketinin uygulayacağı tarifede düşücü bir etki yapacaktır. Böyle bir etki yapma ihtimali olduğu için... Ama her halükârda zaten bir fiber optik network kuruyor kendi işi için. Eğer bunu üçüncü kişilere kullandırma imkânı vererek buradan bir gelir de elde etmiş olacak. Dolayısıyla, tarifeye negatif olarak yansıyan miktar ya az olacak ya da pozitif bir getirisi olacak, bunun, gelir olarak getirisi olacak ki buna benzer bir maddeyi iletim sistemi için de yaptık. Kaldı ki bu, dağıtım sisteminin içinde var olması gereken, yapılmadığı takdirde de bir altyapının israfına yol açabilecek bir durum.

İzin verirsiniz...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bu tasarı hazırlanırken böyle bir durum yok muydu Sayın Müsteşarım?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Dağıtım özelleştirmeleri hazırlanırken...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Yok, yok. Bu tasarı hazırlanırken böyle bir fiber optik ihtiyacı yok muydu? Niye bir ilave madde yaptık?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Vardı, bu vardı, iletim sistemiyle ilgili bunu öngörmüştük ama benzer ihtiyacın dağıtım sistemi için de olduğunu daha sonra fark ettik tabii. Aradan birkaç ay geçince tekrar bakma ihtiyacı ortaya çıkıyor, o eksiklikleri tespit etmiş oluyoruz.

BAŞKAN – Evet, sayaçlarla ilgili...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Efendim, hızlıca, önergeyle getirilen değişikliklerle ilgili... Bir tanesi, 5'inci maddede, dağıtım şirketlerinin proje hazırlanması ile buna ilişkin çalışmalarını da bildirmesini istiyoruz. Daha önceki önergeyle çıkartılan cümleyi yine çıkartıp dağıtım şirketlerinin dağıtım lisansının iptal edilemeyeceğini ve 16'ncı maddede düzenlenen yaptırımların uygulanacağını ifade ediyoruz. Dolayısıyla...

BAŞKAN – Evet, Alim Hoca'nın dediği konu.

ALİM İŞİK (Kütahya) – Ama 16'ncı maddede sizin şeyler var, eğer o değişmezse, orada da aynı şeyler var.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Evet, 16'ncı maddede de belki bazı değişiklikler olabilir.

BAŞKAN – Değişiklikler olacak.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sayaçların dağıtım şirketine devrine ilişkin olarak bedelsiz olarak düzenlenmişti. Şimdi, iz bedel ve işletme bakım hizmetleri karşılığında devralınması öngörülüyor önergeyle. Bedelsiz devrin, Anayasa Mahkemesi kararları çerçevesinde problem olacağı düşüncesiyle hem bir karşılığının ifade edilmesi hem de iz bedel dahi olsa bir bedel tanımlanması ihtiyacı ortaya çıktı. O nedenle o ifade değişikliği yapıldı.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Peki, nasıl olacak, bunu bir açar mısınız? Aldınız, devraldınız. İz bedeli dışında bir şey verecek misiniz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Hayır, bu sayacın işletme bakımını yapacağız. Kalibrasyon giderlerini üstlenmiş olacak dağıtım şirketi. Sayaçla ilgili herhangi bir idame maliyetini tüketiciye yüklememiş olacağız. Aksi takdirde bunların yaptırılması, tüketiciye yaptırmak zorunda bırakılmasıyla, tüketiciye birtakım maliyetler yüklenilmesi söz konusuydu. Sayaçların devralınmasıyla birlikte mülkiyet...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ama bu bütün şeyler, yeni alınmış bir sürü sayaçlar vardır. Bu bir kısım için, sizin dediğiniz.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Tabii, onda da haklısınız. Yeni alınmış sayaçlar için belki buradan sağlanan menfaat nispeten daha az olacaktır tüketici açısından baktığımızda ama onların da belli bir kullanım

dönemi olacaktır. Ama bu sistemin daha etkin bir şekilde işleyebilmesi, sayaçların dağıtım networkünün kontrolüne verilebilmesi için önemli olduğunu düşünüyoruz.

AHMET ERDAL FERLAN (Nevşehir) – Değiştirilmesi gerektiğinde Sayın Müsteşar?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Değiştirilmesi gerektiğinde...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Değiştirmeden para almayacağız dedi Sayın Bakan.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – ...dağıtım şirketi aboneden para almayacak. Ancak, sayaç için ödediği parayı tabii ki dağıtım tarifelerine yansıtacak ama buradaki yansıtma daha adil bir yansıtma olacaktır, daha dengeli bir yansıtma olacaktır. Sayaçların hepsi bir anda değişmeyeceği için, zaman içerisinde değişeceği için, çok cüzi miktarlarda yani nihai tarifeyi etkilemeyecek ölçülerde bir yansıtma söz konusu olacaktır. Öyle tahmin ediyorum.

En son eklenen iki maddenin bir tanesi fiber optikti, onu önce söylemiştim. Bir diğeri de, dağıtım taleplerinin eğer bir dağıtım bölgesinin içerisinde teknik sınırları bakımından o dağıtım bölgesine bağlanması güçlük arz eden bir abone varsa -bu sanayi abonesi olabilir, tüketici, hane halkı abonesi olabilir- kurulun kararıyla ve kurulun belirleyeceği ilkelerle bir dağıtım bölgesinin uç noktasında olabilir ama bir diğer dağıtım bölgesine yakın noktada olabilir. Şimdiki durumda bu mümkün değildi, bunun mümkün hâle getirilmesine matuf bir düzenleme 15'inci fıkra, eklenen 15'inci fıkra. Sınırlar açıklamalar...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sektör en olacak? O konuda, sayaçlarla ilgili o sektörün güvencesi nasıl olacak, ne yapacak? Var mı bu konuda bir bilgi?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Açıkçası, sektöre ilişkin bir düzenlemeyi bu kanunda düşünmedik, bu kanun yeri değildir diye düşündük sayaç sektörüne ilişkin. Bu tamamen sanayi sektörüyle ilgili bir konu. Biz bu konuda dağıtım sistemi açısından bakıyoruz. Sayaçların yerli üretimi konusu da önemli bir konu, fikren katılıyorum ancak bunun da bizim konumuz olmadığını, bu kanunun konusu olmadığını ifade etmek isterim. Bu da Sanayi Bakanlığının değerlendirmesi gereken bir konu, yani Elektrik Piyasası Kanunu içerisinde yer almasının mümkün olmadığını söylemek isterim efendim.

ELDER GENEL SEKRETERİ UĞUR YÜKSEL – Bir bilgi verirsem belki yardımcı olabilir, izninizle.

BAŞKAN – Buyurun.

ELDER GENEL SEKRETERİ UĞUR YÜKSEL – Sanayi Bakanlığı sadece elektrik değil, doğal gaz ve su sayaçlarıyla ilgili olarak bir kurul oluşturdu. Bunun içinde tüm sivil toplum kuruluşları yer alıyor. Biz de Türkiye'deki Sayaç Üreticileri Derneğiyle birlikte hem sayaçların standartları hem de onların üretim kapasitelerine uygun bir uygulama programı da dâhil olmak üzere pek çok detayı düzenli olarak çalışıyoruz. Yani dağıtım şirketlerinin 1'inci önceliği Türkiye'deki yerli üreticilerden bu sayaçları tedarik etmek. Sadece ülke ekonomisi açısından değil dağıtım şirketleri açısından da rasyonel bir karar olduğu için, bu iş birliği bir müddettir Sanayi Bakanlığı koordinasyonunda devam ediyor.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Firmalar ve fabrikalar öyle demiyor.

BAŞKAN – Peki, Uğur Bey, affedersiniz. Bu fiber konusunda niye öyle bir şeye ihtiyaç var? Ne işinize yarayacak fiber? Yani niye öyle bir telsiz ve fiber şebekenize katmak istiyorsunuz?

ELDER GENEL SEKRETERİ UĞUR YÜKSEL – Şimdi, bu yasada çok tartışılmadı ama önümüzdeki günlerde sıkça gündeme gelecek farklı etkinliklerle "akıllı şebeke" diye bir zorunluluğumuz var hepimizin. Yani SCADA başta olmak üzere, şebekelerin akıllı olması konusunda bir zorunluluğumuz var. Tüm dünya bununla uğraşıyor, verimliliği artırmak, maliyetleri düşürmek anlamında. Türkiye'de başta TÜBİTAK olmak üzere farklı kuruluşlar da buna çalışıyor, biz de çalışıyoruz. Akıllı şebekenin en temel ihtiyaçlarından birisi veriyi doğru, zamanında ve hatasız olarak şebeke yönetim merkezlerine iletebilmek. Mevcutta bunun için kullanılan teknolojilerden birisi PLC "Power Line Carrier" diye. Elektrik hattı üzerinden veri transfer ediyorsunuz. 400 metrenin üzerine gitmiyor, çok yüksek maliyetli, hata marjınız çok yüksek.

BAŞKAN – Evet, onu İtalya'da bir kasabada çalıştılar.

ELDER GENEL SEKRETERİ UĞUR YÜKSEL – İtalyanlar ağırlıklı olarak buraya yatırım yaptılar, o yüzden de bu konuları Türkiye'ye taşımaya çalışıyorlar.

GSM bir başka seçenek, GSM operatörlerinin "network"ünü kullanmak bir başka seçenek ama hem mevcut vergi yükü hem de GSM operatörlerinin kendi maliyetleri bu veriyi taşımayı yüksek maliyetli hâle getiriyor ve bu, sonuçta tüketiciye yansıyor. Oysa dağıtım şebekesindeki böyle bir "network"ün varlığı hemen kısa vadede, orta vade bile demiyorum, bu tür maliyetleri ciddi şekilde

düşürecektir. Bu maliyetler de düşünüldüğünden daha yüksek olacaktır akıllı şebek uygulamaları arttıkça. Temel bir ihtiyaçtır şebekeyi sağlıklı yürütebilmek adına, TEİAŞ'ta o yüzden yapmaktadır.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederiz.

Sayın Alim Hocam, buyurun.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Tabii, bu önerge benden önce konuşan arkadaşlarımızın da endişelerini giderecek bir önerge değil bu hâliyle, üzerinde çalışılması lazım. Biraz önce bizim verip de geri çektiğimiz önergeyle ilgili (5)'inci ve (6)'ncı fıkralardaki değişiklikler tamam, onda bir sıkıntı yok, yukarıdaki düzeltmeler de tamam ama özellikle sonradan eklenen (14) ve (15)'inci fıkralarla (8)'inci fıkradaki sayaç konusunun mutlaka daha açık ifadelerle açıklığa kavuşturulması lazım. Özellikle, kullanım ömrü dolmadan... Biraz önce Sayın Susam da ifade etti, bir yıl önce kooperatif yeni sayaçları almış ve bu kanun çıktıktan sonra da dağıtıcı firma geldi “Bir yıllık sayaçları değiştirmek istiyorum.” dedi, engelleme şansımız var mı? Yok. Dokuz yıllık sayaç da aynı kapsamda, dokuz aylık sayaç da aynı kapsamda.

Dolayısıyla, bir de bu sayaçların mutlaka en azından belli bir oranının yurt içinden karşılanma zorunluluğu gibi bir zorunluluğu buraya koymamız lazım ki şu anda buna yatırım yapmış birçok işletmeciyi de kurtarmamız gerekiyor. Aksi takdirde, sizin de bir ara ifade ettiğiniz gibi, daha ucuz bedelle, örneğin, Çin malı sayaçların Türkiye'ye geldiği bir piyasayı düşünün. Buradan binlerce insan ekmek yiyor, biz bu sektörü korumak zorundayız. (8), (14) ve (15)'inci fıkralarla ilgili yeniden bir düzenleme yapmak üzere, bence bunun oylanmadan geçilmesinde ve daha sonra buraya geri dönülmesinde yarar olduğunu düşünüyorum. Takdir Komisyonun.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Peki.

Buyurun İlknur Hanım.

İLKNUR DENİZLİ (İzmir) – Sayın Müsteşarım, gerçekten bu sayaçlar meselesinin çok önemli olduğuna inanıyorum. Bunun içinde bu düzenleme yapılmıyorsa bile ki yapılması konusunda ben bir yöntem bulunabileceğine inanıyorum çünkü “enerji güvenliği” dediğimiz pek çok konuda çok ince ayrıntısına kadar pek çok şeyi maddeler hâlinde burada yazdık. Bu çok önemli bir iştir, yani bu ülke ekonomisi açısından bu bir örnek. Bu ve benzeri şeyleri bundan sonraki kanunlarda da arkadaşlarımıza örnek olabilmesi açısından, yerli sermayeyi güçlü kılabilmek açısından burada bu düzenlemeye bir biçimde bir atıfta bulunulması ya da bu düzenlemenin yapılması gerektiğini düşünüyorum ya da eğer bu işi Sanayi Bakanlığı yapacaksa, nasıl yapacaksa bununla ilgili hemen bir acil toplantı, kanun, düzenleme vesaire, neyse bunu yapmamız lazım ama ben bu işin burada halledilebileceğini düşünüyorum. Bu anlamıyla bir madde ekleyerek buraya, en azından “Şu oranda yerli ürün kullanmak zorundadır.” diyerek bir maddeyi buraya koyabilirsek tabletlerde yaptığımız gibi sektörün gelişmesinde ve rekabetinde de çok ciddi bir katkı sağlarız diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Başkanım, EPDK'dan bir...

BAŞKAN – Ünal Bey'in de bir sorusu var, onu da...

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Şimdi, şunu öğrenmek istiyorum: Dağıtım sistemi ile ilgili yapılan her türlü yatırım, neticede on yıl içerisinde tahsil edilse de ya da on yıl içerisinde dağıtım firması onu tahsil etse de fiyata yansıyor, elektrik fiyatına yansıyor. Dolayısıyla, bu 14'üncü maddeyle ilgili düşünürken o aklıma geldi. Şimdi, dağıtım sisteminin işletilmesi için ihtiyaç duyulan telsiz sistemleri de dâhil her türlü iletişim ve bilgi sistemleri altyapısını kurar, işletir. Şimdi, bu da sistemin bir parçası olup maliyetlere etki edecek mi? Elektrik maliyetine etki edecek mi? Çünkü burada ayrı bir maksatla bu yapılıyor ya da yapılacak denilmiyor. Dağıtım sisteminin işletilmesi için yapılıyor bu, o sistemin bir parçası olarak yapılıyor, yapılacağı düşünülüyor.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – İleride, kiralamak suretiyle elde edilecek gelirler de yine bu tarifelere etki edecek mi? Orada kurum tarafından belirleniyor. Onu da sorarım da onun cevabını alalım.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Mutlaka onlar etki edecek. Netice itibarıyla, şimdi burada usul ve esasları belirlenecek de bakın, önce muhataplar belli, dağıtım firmaları belli, hepsi belli, işin sahipleri belli; şimdi siz kural koyacaksınız, yeni kural koyacaksınız, “İşte, ben bunu koyuyorum, bunlar fiyata şöyle etkiyecek, şuradan da şunu keseceğiz, şuradan da şunu koyacağız...” Ama bu 7-8... Kaç kişiden oluşuyor bizim kurul?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – 9.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – 9 kişiden oluşan kurula bu inisiyatifi vermiş oluyoruz. Çok devasa bir piyasadaki inisiyatifi 9 kişilik bir heyete vermiş oluyoruz ve bu arkadaşlarımız da hem zan altında kalırlar hem baskı altında kalırlar. Yani eğer böyle bir şey yaparsak biz bunun tarifesi çok daha adil bir şekilde... Tabii, mesele adil şekilde olması, yoksa kimsenin şeyi değil, yani hem kamu adına hem özel sektör adına adil olmak lazım, bu iş üzerinde çalışmak lazım.

BAŞKAN – Evet, Sayın Hükümetimizin...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Bu fiber optik yatırımlar için yapılan yatırımlar tarifeye yansıtılıyor çünkü faaliyetin gereği olarak yapılmış yatırımlardır. Tabii, bu yatırımlardan elde ettiği, üçüncü şahıslara kullanılarak elde edilen gelirler de ve verimlilik artışı suretiyle sağlanan avantajlar da yine tarifelere yansıyor. Bu, normal tarife düzeninin içerisinde yapılan bir işlemdir. Evet, bu yeni bir kural koymadır, eski kuralın değiştirilmesi anlamı taşıyor. Yeni teknolojik gelişmeler çerçevesinde, kanunun evrimi çerçevesinde konulmuş yeni bir kuraldır. Böyle bir gereklilik vardı. Bunun tayininin kurula bırakılması... Kanunun genel mantığı çerçevesinde, kurulla düzenlenen bir sektör olduğu için, regülatörün birçok konuda görev alanı, yetki alanı vardır. O çerçevede de bu konudaki belirleme de kurula bırakılmıştır.

Arz ederim.

BAŞKAN – Şimdi, burada arkadaşların tereddüdü şu: Biz elektrik dağıtımını verdik. Bu şebekelerin tamamı zaten devletin, işletme hakkını verdik. Yeni yapılacak bu fiber optik kablolar filan da tarifeye yansıdığı için onlar da devletin olacak. Dolayısıyla sizin dediğiniz şey şu: “Onun işletilmesinden elde edilecek gelir, üçüncü şahıslara, tarifeye yansıtılıp düşürülecek; gelir varsa.”

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Geliri de devletin olması lazım.

EPDK ELEKTRİK PİYASASI DAİRESİ BAŞKANI AHMET OCAK – Yani müşteriye yansıyacak efendim. Daha ucuz elektrik dağıtım bedeli verecek.

BAŞKAN – Yani şunu bir netleştirsek: Şimdi, arkadaşlarımızın kafasında şöyle bir şey var, diyorlar ki: “Biz elektrik şebekesini verdik, bir de üstüne, adama bonus verdik, fiber optiği de verdik.” Yani bu fiber optiği de bu işletirse -zaten millet dünyanın parasını yatırıyor bu işe girmek için- buradan bedavadan bir kaynak çıkacak. Bu nedir, bu neden ihtiyaç oldu ve buradan üçüncü şahıslara açılmalı mıdır? Yoksa yalnızca kendi faaliyetlerinde mi kullanılmalıdır? Üçüncü faaliyetlere açılırsa onun geliri nasıl pay edilecek? Bu konularla ilgili bir netlik olursa ona göre devam edeceğiz.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – “Devletin olacak.” diye yazalım.

ALİM İŞİK (Kütahya) – Üçüncü şahıslara devretmeden dağıtım şirketi bunu yapamaz mı?

BAŞKAN – Ahmet Bey, müsaade ederseniz, Telekom’dan gelen bir milletvekili arkadaşımız var.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; bu madde aslında şunu ifade ediyor, yani açıklayıcı olarak bir bilgi aktarmak istiyorum: Bu akıllı şebekeler dünyanın gündeminde, biraz önce bahsedildi. Bu aslında hem kaliteli hizmet vermek hem de maliyetlerin düşürülmesi açısından bir araç. Evet, ilk yatırım maliyeti var ama daha sonra sayaç okumaya gitmeyecek veya sayaç okumaya giderken kaç kişiyle sayaç okumaya gideceğini kurul belirleyecek, yani burada fazla gösterdiği zaman zaten kurul diyecek ki: “Kardeşim, bak, sen bu akıllı şebekeyi kurdun, bu akıllı şebekeyle senin sayaç okumaya personele ihtiyacın yok, dolayısıyla buradaki giderlerini ben almıyorum.” Örnek söylüyorum, 1’inci bu, yani sadece bir örnekle, çok fazla uzatmamak için.

2’inci: Elinizde sadece, burada değil, bakın, Karayollarında da -örnek söylüyorum- Karayolları bir ihale yapıyor, diyor ki: “Benim şöyle bir güzergâhım var, buradan fiber optik kablo ihalesine çıkıyorum, şunların bir kısmını ben kullanacağım, bir kısmını da ilgili kuruluşlara ihale ediyorum.” İhale sonucunda bunun bedelini alıyor. Burada zaten dağıtım şirketleri kendi işgal sahaları dışında bir ticaret yapamaz. Ancak ilgili kurum tarafından -örnek, Telekom hizmeti yapacak, BTK tarafından- belirlenen kuruluşlara bunu kiraya verebilir. Dolayısıyla, bu atıl kapasitenin değerlendirilmesi anlamında kalır. Tabii ki burada devletin kazancını, tüketicinin kazancını ben de önemli görüyorum. O nedenle bu madde ihdas edildi, yoksa şey değil.

15’inci maddede de çok açık. Yani burada biz de yaşıyorduk onu, yani hizmet götüremiyorsunuz, çok sınırda kalıyor, yan bir bölgeye bu hizmeti götürme imkânını tanıyorsunuz, burada bir sıkıntı yok.

BAŞKAN – Onda bir problem yok.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Ama 14’üncü madde tartışmaya açık, tartışıyoruz işte.

BAŞKAN – Sayın Susam, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – İyi niyetle otomasyona geçecek dağıtım şirketleri bu fiber sistemi kullanarak sayaç okuma bedellerini düşürecek gibi düşünceler gerçekten iyi düşünceler ama kanun düzenlerken sistemi de iyi düşünmek lazım. Sonuç itibarıyla,

bu yatırımların tümü bu sayaçtan geçen elektriği kullanan tüketicilerden çıkıyor. Bakınız, bütünüyle sanayici veya son tüketici, evinde yapan bu yatırımın karşılığını koyuyor. Bu noktada, Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun bu noktaları düzenlerken gerçekten çok objektif ve tüketicinin hak ve menfaatlerini koruyacak bir durumda olması lazım veya buna 2'nci bir kontrol mekanizması koymak lazım; örneğin, Rekabet Kurumunu koymak lazım, Tüketici Hakları Kurumunu koymak lazım. Yani burada bu denetlemeyi neyle yapacağız? Ticari kurallar içerisinde şu açıktır: Dağıtım şirketinin her zaman buradan en verimli sonucu ve en kârlı sonucu almak istemesi hem hakkıdır hem ticaretin gereğidir. Tüketicinin de en ucuza elektriği almak istemesi ve en ucuza mal etmek istemesi de en doğal hakkıdır. Bu iki çelişkinin arasında objektifliği sağlayacak mekanizmayı sadece Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu şeklinde bırakıp tüketiciyi veya bu konudaki şeyleri bu işin içine almadıktan sonra zordur. Niye dedim ben konuşmamın bütününde, ilk konuşurken? EPDK'nın şu anki yönetiminde tüketiciler olmalı, EPDK'nın şu anki yönetiminde sektörün diğer bileşenleri olmalı, organize sanayi bölgeleri olmalı ki EPDK'nın bu konuda bu dağıtım şirketinin objektifliğini denetleyebilecek bir noktası olmalı. EPDK'nın uzmanları sonuç itibarıyla atanmış insanlar. Belki bilgilerinin, birikimlerinin ve vatanseverliklerinin en üst düzeyini kullanacaklar ama yetmeyebilir o düzeyleri. Bunu daha objektif kılabilmenin demokrasilerde kıstası katılımcılıktır. Sektörden yararlanan bileşenlerin bu sektörün içine girip o karar sürecinde görüşlerini belirtilebilir. E, EPDK'ya bunu koymuyorsunuz, ondan sonra, bu yatırımı yapacak insanların parasıyla yatırım yapıyorsunuz, "Dağıtım şirketi daha iyi noktaya getirecek." diyorsunuz. Bunlar hep iyi duygularla sağlanmış, güzel düşüncelerdir. Ama bu düşüncelerin pratikte doğru olabilmesi için başka denetim mekanizmalarını demokrasi de koymak lazım.

BAŞKAN – Peki, EPDK bu dengeyi nasıl sağlıyor? Bu denetimde yeterli mi? Bu fiber optik konusu da dâhil olmak üzere...

Ahmet Bey, buyurun.

EPDK ELEKTRİK PIYASASI DAİRESİ BAŞKANI AHMET OCAK – Sayın Başkanım, Ahmet Ocak, EPDK Elektrik Piyasası Dairesi Başkanı.

Efendim, en son sorudan başlayayım. Bizim aldığımız bir karar tamamen kendi nezdimizde değil, hem tüketiciler tarafından hem de tarafları tarafından denetlenen bir yönümüz var. Biliyorsunuz, bizim kurul kararları her zaman Danıştaya götürülebiliyor, gerçi yeni kanunda idari mahkemelere de gidiyor ama her taraftan, hem tüketiciler hem de diğer taraflar, her türlü, mahkeme nezdinde haklarını arayabiliyorlar. Binlerce davayla uğraşıyoruz şu anda. Tabii, haklı haksız, ona karar verecek mahkemedir bu yönde.

Tabii, kurulumuzda -aynı bugünkü Medisimizde kanun yapılırken- çeşitli fikirler ortaya atılıyor, sonuçta onların bir sentezi çıkıyor, yani tek başına hiç kimse karar almıyor, her şey istişare ediliyor.

Tabii, kurulumuz taraflı olsa bile dairedaki uzmanlar farklı görüşler yapabiliyor. Bunlara mahkemelerde dava da açılabilir. Mesela, orada uzmanımız bir kelime farklı bir şey yazsa mahkeme bunu delil olarak da kullanabilir. Hakikaten bunu görüp de Sayıştayda kurum tarafına açılmış söz konusu bir soruşturma da var. Yani bunlar kesinlikle kişiye özel kararlar değil, bunların her tarafı düşünülüp, tartışılıp verilen kararlardır.

2'inci konu, sayaç konusu efendim. Sayın Vekilimin endişelerine katılıyoruz. Biz de sayaç tebliği yayınladık biliyorsunuz, sayaçlarda olması gereken asgari müşterekleri belirledik. Örneğin, yerli sayaç sanayicilerimiz bize geldiler, dediler ki: "Bizim şu anda sizin şu şu vasıfta koyduğunuz uluslararası standartlardaki tesislerimizi yapabilmemiz için altı aylık bir süreye ihtiyacımız var. Bunu bize şey yapabilir misiniz?" Tabii, biz de bu ülkenin insanı olarak hemen altı aylık... Kaç ayda yaparsınız? Altı aylık sürede yaparsınız. Direkt bizim teşvik etme hakkımız yok.

Bir de biz rekabet açısından da bakıyoruz. Şimdi, Çin'den getirdi 10 liralık bir sayaç, biz şirkete dedik ki: Sen illa 30 liralık sayaç takarsan sonuçta bu müşteriye tarife yoluyla gidecek bir bedel olacak. Ama biz nasıl teşvik ettik bunu? Siz rekabet edecek bir şekilde bunları yapabilecek altyapıyı kurun... Biz bunu tebliğimizde düzenledik ve onlara zaman verdik. Yerli sayaçlarımızı da uluslararası rekabet edecek düzeyde yapabileceklerini bize söylediler, "Eğer zaman verirsiniz..." Bu altyapıyı hazırladık sayaçlar hakkında.

Fiber optiğe gelince efendim, örneğin, uzun bir şeye siz elektrik götürdünüz, oradaki bilgileri de fiber optik kablo üzerinden - biz serbest tüketici arttıkça otomasyona geçeceğiz, bu bilgileri de, kayıtları da, arıza kayıtlarını da, sigortaların, kesicilerin, ayırıcıların uzaktan kesilmesi konusunda ve coğrafi bilgi sistemleri de dâhil olmak üzere bu bilgileri- taşıyan bir sistem kuruyoruz, yani son model bir sistem kuruyoruz. Bunları yaparken biliyorsunuz -bazı şeyleri arkadaşımız da söyledi- PLC'ler var, onlarla götürmek çok zor, daha uzaklara götürmek için fiber optik kablo... Buna yatırım olarak zorunluluk getirdik, iyileştirmek için. Bu yatırım yapılacak ve bu

dağıtım hizmeti için görülecek. Buradaki düzenlemeyle ilgili ise, diyelim ki Telekom oraya bir daha, yeniden hat çekerse “Onun 3-4 tane kanalını da bana kirala.” diyecek veya başka bir telefon şirketi, “Bana kirala oraya şey götürüyüm.” diyecek.

Bu gelirleri ise tarifieden... Zaten dağıtım şirketinin gelir tavanı belli. Onun fazla bir şeyi gelirse, bu, tüketiciye tarife bedelinden yeniden düşülmüş olarak yansıyacak. O yapılan fiber optik şebekesi de zaten şey bittiği zaman devlete kalacak. Ha, yeniden ihale edilir, o dağıtım şirketi işletme hakkını alır falan, onlar farklı şey. Ancak biz, Sayın Vekilimin dediği gibi, yerli üretimini Dünya Ticaret Örgütü nezdinde... Mesela, yenilenebilirde o teşviki verdik ama hâlâ tartışılıyor, hâlâ önümüzde Demokles’in kılıcı gibi duruyor, bazı sıkıntılarımız oluyor. Zaten bunun siyasi olarak, kanunen çözülmesi gerekiyor.

BAŞKAN – Evet, buyurun.

İLKNUR DENİZLİ (İzmir) – Sayın Başkanım, söylediklerinizin büyük kısmına katılabilirim ama şunu diyebilir misiniz bana: Biz her yerde bu serbest piyasa ekonomisi koşulları içinde çalışıyoruz, saygıda da aynı şeyi yapıyoruz. Yani böyle bir şey yapmıyoruz biz. Sanayiden bahsediyoruz, sanayinin, teknolojinin gelişmesinden bahsediyoruz ve burada bizim bir koruma duvarına ihtiyacımız var. Sonuç itibarıyla, bazı örneklerimizi yapıp, tablette olduğu gibi doğru şeyler yaparken neden burada aynı şeyi yapmıyoruz, ben onu anlamaya çalışıyorum.

EPDK ELEKTRİK PİYASASI DAİRESİ BAŞKANI AHMET OCAK – İşte, yasal diyorum ama.

İLKNUR DENİZLİ (İzmir) – Şimdi, sizin altı aylık... Siz devletsiniz, adam üretici orada “Altı ay süre ver bana, ben de rekabet ederim.” diyor, ne yapacak ki başka? “Hayır, yapamazsınız.” diyemeyeceği için bir yöntem bulmaya ve bir orta yol bulmaya çalışıyor, “Teknolojimi değiştireyim.” diyor. Ben de diyorum ki: Bir yere kadar biz bu firmaları korumak durumundayız. Nasıl rüzgâr enerjisinde, başka yerlerde korumaya yönelik ve onların bu sistemin içine girmesine yönelik birtakım teşviklerimiz varsa, oluşmuş, ihracat yapan ve ihracat potansiyeli artabilecek elimizde bir sektör var, bu sektörü çok ciddi baltalar, hele hele Bakanımızın “25 milyon saat değişecek.” gibi bir açıklaması var, öyle bir şeyden bahsediliyor. Hani, az önce Sayın Müsteşar şeyi söyledi: “İşte, bizi değil, Sanayi Bakanlığı...” Eğer öyleyse, bunu Enerji Bakanı söylemez, Sanayi Bakanı söylerdi. Yani burada bu düzenlemenin yapılması gerektiğini düşünüyorum, bir biçimiyle buraya yerli üretimi ve firmaları koruyacak bir şey yapılması gerekiyor.

BAŞKAN – Kaçınıcı fıkraya? 8 miydi?

ÜNAL KACIR (İstanbul) – 8.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Sayın Başkan, ben de bir şey sormak istiyorum.

Değerli arkadaşlar, acaba kaç milyon abonemiz var? Kaç milyon saat değişecek?

ALİM IŞIK (Kütahya) – 33 milyon abone var.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Yani 33 milyon saat mi değişecek?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KILCI – Ekonomik ömrünü dolduran herhâlde bu 33 milyon, sekiz-on yılda falan.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Bir de yerli olsun ağırlıklı olarak, bunların fiyatının, saatin, sayacın fiyatının belirlenmesi EPDK tarafından mı yapılacak acaba?

EPDK ELEKTRİK PİYASASI DAİRESİ BAŞKANI AHMET OCAK – Belirli onlar zaten şu anda.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Yani dağıtım şirketinin tasarrufunda mı olacak, yoksa EPDK mı, bir kurum mu “Arkadaşlar, şu bedel üstünden değerlendireceksiniz.” diyecek? Yani tüketicinin korunması anlamında bir şey var; yani, 33 milyon diyorsak, 10 dolar farkla satarsa, 330 milyon dolar gibi bir rakam eder tüketicinin cebinden çıkacak. Yani fark anlamında söylüyorum ben. O anlamda, bu sayaç fiyatlarını da kurulun, uygun olan, makul fiyat ne ise tüketiciyi de gözetecek şekilde belirlenmesi uygun olur. Bu saptamayı hangi kurum yapacak?

BAŞKAN – Evet, Sayın Müsteşarım.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Ben de sorayım da.

BAŞKAN – Buyurun.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Şimdi, tabii, bu kadar sayacın değişmesi mevzubahis. Sayaçların sayısı konusu da netleştirilmedi. Şimdi, vatandaş olarak bana ait olan bir sayaç var. Ben vatandaşım, benim bir sayacım var. Yeni, geçen sene taktırdım, geçen sene taktırdığım sayaç. Burada kanun çıkarıyoruz. Bu vatandaşa diyoruz ki “Senin sayacını dağıtım şirketine verdik kardeşim, iz bedelinden verdik.” ya da “Beş sene önceki sayaçtı, iz bedeli 1 liraya verdik.” Sen benim malımı nasıl veriyorsun ya? Devlet kendi malını versin, benim malımı nasıl verecek? Böyle bir şey olur mu? Belki, değişmesi gereken, artık ömrünü tamamlamış olan sayaç için

bunu söyleyebiliriz ama sen bütün sayaçları -benim var, belki 20 tane, 30 tane sayaç var- hepsini aldın. Ne hakla? Hangi hakla? Böyle bir şey olur mu?

Ben bunun doğru olduğunu zannetmiyorum, yani bu doğru bir mantık değil ama işte, benim ömrünü dolduran sayacım var, o artık bitti, tamam, ömrünü doldurmuş, onun için tamam, o kabul ama her sayacı, bunun hepsini veremeyiz, böyle bir şey yok. Yanlış bir şey olur.

Sonra, o sayaç senin olduğu için artık sen onu değiştireceksin. Peki, az önce Daire Başkanı arkadaşımızı dinlerken dedi ki: “Sayaç bedelleri -dağıtıcının şeyi- netice itibarıyla fiyata yansıtacak.” Öyle mi?

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) - Evet, evet. Tabii, aynen.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Sürçülisan olarak söylemediyseniz öyle.

EPDK ELEKTRİK PİYASASI DAİRESİ BAŞKANI AHMET OCAK – Zaten bir hizmet varsa karşılığı da olur.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Şimdi, herkesin sayacı değişeceğine göre...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Herkesin değişecek diye bir şey yok efendim. Bir yanlış anlama olmasın.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Yine vatandaş parayı ödeyecek demektir.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Yani şu anda da sayaçlar, vadesi dolan, ömrünü dolduran sayaçlar şu anda da değişiyor. Şu anda vatandaş cebinden parasını ödeyerek alıyor. Bu değişen uygulamayla, bundan böyle eğer sayaç ömrünü doldurmuşsa dağıtım şirketi değiştirecek. Bu kanun çıktıktan sonra da sayaçlar iz bedelle işletme bakım karşılığında...

İLKNUR DENİZLİ (İzmir) – Parasını da bizden alacak.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Tabii canım, fiyata yansıtacak, parası elektrik fiyatına yansıtacak.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Daha önce sayaç...

ÜNAL KACIR (İstanbul) – “Sayaç fiyatı” diye yazıyorlardı... Şimdi, bakın...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Efendim, sayacı nasıl siz geçen yıl kendi paranızla aldıysanız, dağıtım şirketi alacak, bunu elektrik faturanıza yansıtacak, yani sonuçta para gene cebinizden çıkacak.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Sayın Müsteşarım, benim sayacım bir senelik sayaç -üç senelik sayaç de, neyse- duruyor, ben 1 liradan verdim sana. Arkadaşımın sayacı da on senelik sayaç, onu da 1 liraya aldın, değiştirdin. Onunkinin parasını...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sizininki değiştirmeyeceğiz efendim.

EPDK ELEKTRİK PİYASASI DAİRESİ BAŞKANI AHMET OCAK – Ömrü dolmayanı değiştirmeyeceğiz.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Benimkini değiştirmedin, tamam. Onunkini değiştirdin, parasını benim elektriğime yansıtıyorsun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Evet.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Evet mi?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Evet.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Evet, aynen öyle.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Ne hakkın var ya? Adamın sayacı eski ya, bana ne?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Dokuz sene sonra veya sekiz buçuk sene sonra sizininki değiştirdiğimizde de diğer arkadaşımızinkine yansıtmış olacağız.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – O zaman da ben öderim ya.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sayın Vekilim, yani şimdi...

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Çok mantıklı görmedim ben bunu.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Peki, o zaman sayaçları yine tüketiciler ödesinler, tüketiciler taksınlar.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Ödesin bence ya. Niye ben elektrik parasının içerisinde ödeyeceğim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Ciddi bir kalibrasyon sorunu var.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Bakın, sanayici de bütün değişen sayaçların parasını bu elektrik parasını elektrik maliyeti içerisinde ödeyecek, o da fiyata yansıtacak, yani elektrik fiyatları yükselecek, mamul fiyatları yükselecek, maliyetler yükselecek.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bu konuda bir açıklama var herhâlde, dinleyelim.

EPDK ELEKTRİK PİYASASI DAİRESİ BAŞKANI AHMET OCAK – Sayın Vekilim, Sayın Başkanım, şöyle düşünelim: Bu sorun aslında nereden kaynaklandı? Sayaçların, yani bütün ayar ve ölçü aletlerinin on yıllık bir sürede bakım ve onarımı gerekiyor, yani bir sayaç, özellikle mekanik sayaçlar bu on yılın sonunda hakikaten ölçüm hataları meydana getiriyor. Bu da, en azından, en doğru ölçen bir sayaç bile on yıl sonunda yüzde 1,5-2 hata yapma payına sahip. Yani bunları ölçmek için, Sanayi Bakanlığının böyle bir mevzuatı var, böyle bir kanunu var, buna göre bir sayaç değişimi gerekiyor. Peki, siz sayacınızın sağlam olduğuna eminsiniz ama on yıl itibarıyla oraya götürüp ölçü, ayar yapmak zorundasınız. Dolayısıyla, bizim tarifelere baktığımızda işte bu sayacın açma, kapama, kesme, götürme getirisi 60 TL'ye falan mal oluyor yani bizim tarifelere göre toplamda 60 liraya şey yapıyor fakat bunun yeni sayaç alınması, müşteriye alıp takılması 30-40 liraya mal oluyor.

ALİM IŞIK (Kütahya) - 40 lira 40. Geçen hafta benim eve gelmişler, “Gelecek ay faturaya yazacağız.” demişler.

EPDK ELEKTRİK PİYASASI DAİRESİ BAŞKANI AHMET OCAK - Ama bu konu nereden çıkıyor? Daha önce on yılını devletteyken insanlar pek bunu şey yapmamış ama tabii birdenbire yığıldı bu yani özele de geçince “Ya, bizi acaba soyuyorlar mı?” diye bir mantık ortaya çıktı. Hâlbuki bu yapılması gereken bir olaydı, bir de enerji kayıplarını azaltmak için yapılması gereken bir olay en azından çünkü oradaki her türlü kayıp, ölçüm hatası doğru ölçenlere bir fatura olarak gidebilir. Dolayısıyla, bundan kaynaklanıyor ve bu kanun düzenlemesiyle dedik ki tüketiciyi bununla hiç şey yapmayalım, dağıtım şirketleri bunu yüklensin ve devlete kalacak bir uygulama bu. Ha, yani tabii karar siyasi bir karardır, öyle yapılır, böyle yapılır ama sonuçta -Sayın Vekilimin de endişesini gidermek için- onun sayacı değiştiği zaman da gelecek, onun da bir bedeli olacak yani bugünkü aldığımız sayacı hemen...

ÜNAL KACIR (İstanbul) – “Bugün sana yarın bana” diyorsun.

EPDK ELEKTRİK PİYASASI DAİRESİ BAŞKANI AHMET OCAK - ...değiştirmek diye de bir niyetimiz de yok. Zaten diyor ki: “Belirli bir plan dâhilinde alınır.” ve biz de zaten yani ömrünü ölçü şeyine gelenleri şey yapacağız. Sayın Vekilim, orada siz yanlış anladınız. Biz, geri, tüketicileri desteklemek için o süreyi verdik yani o anlamda söyledim, başka türlü söylemedim.

İLKNUR DENİZLİ (İzmir) - Üreticileri mi, tüketicileri mi?

EPDK ELEKTRİK PİYASASI DAİRESİ BAŞKANI AHMET OCAK - Üreticileri, sayaç üreticilerini.

İLKNUR DENİZLİ (İzmir) – Tamam, anlıyorum desteklemek için olduğunu da onun yeterli olmadığını düşünüyoruz.

BAŞKAN – Arkadaşlar bir dakika. Şimdi, biz buraya “Yerli elektrik sayacı üretenlerden başka sayaç kullanamayız.” diye bir şey yazabilir miyiz veya bir formül üretebilir miyiz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KILCI – Hayır efendim.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) - Yeni bir şeyle bir öneri vermek istiyorum.

BAŞKAN - Evet, yani...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) - Biz sayaçları bu şeyin dışına çıkaralım, bütün tüketici sayacını kendisi alsın. Bu hem sektörü koruma açısından hem sektörde iş yapanlar açısından çok önemli bir şeydir.

ALİM IŞIK (Kütahya) - Ve kademeli bir geçiş sağlar.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – EPDK da burada ne yapsın? Sistemi modernleştirme noktasında kurallar koysun desin ki...

ALİM IŞIK (Kütahya) - Standartları koysun...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) - ...şu yaştakiler değişecek, şu vasıfta olacak bunlar olabilir efendim. Bakın, şimdi, böyle olmazsa siz mahkemelerden kurtulamayacaksınız. Örneğin benim saatim yeniydi, başkasının saatini değiştirdi, benim faturamdan bunu tahsil etti. Ben dava açtığım zaman tüketici mahkemelerine bu noktada kazanç noktasında olacağım. Az önce dediği gibi hiç mülk sahibi olmayan, yüz tane mülk sahibi olanla aynı bedeli ödemek noktasında olacak.

Şimdi, şu anlamıyla diyorum: Şimdi, tüketici olan bir insan, kiracı kiracıysa o sayacı eğer mal sahibi almışsa bunun elektrik parasına yansıtılmasına bir şey var mı? Yok ama kiracıya şimdi yansıtılacak çünkü tükettiği elektrik üzerine yansıtılmış olacak. Bunun için, bakın çıkartalım bu sayaçları hepimizin işini görecek...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KILCI - Ama nasıl böyle bir sistem öngörebiliriz ki? Yani bütün sayaçlar, tüketicilerin her biri farklı, her birinin sistemleri farklı... Dağıtım network'undan skalasından akıllı şebekeden söz ediyoruz.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sizin koyduğunuz kurallara herkes uyacak yani siz nasıl saat istiyorsanız, hangi ölçülerde saat istiyorsanız o saatin kurallarını belirleyeceksiniz, piyasaya da diyacaksınız ki “Bu saatleri üretin.” tüketici de alacak.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Tüketicilere de yazık değil mi? Sanayi Bakanlığına veya da ilgili sanayi il müdürlüklerine gidecekler, sayaçları ölçtürecekler, kalibrasyonu olmuş, olmamış, bir dağıtım şirketi, bir sanayi il müdürlüğü yani bütün bu kaosa ne gerek var? Yani buradaki dağıtım şirketi yapıyorsa bu işi sistematik bir şekilde ne mahzur olabilir Sayın Vekilim?

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) - Ben mahzur olarak şunu görüyorum, burada az önce bu mahzurları söyledim: Bir, dağıtım şirketlerinin bu saatleri kontrolüne almasının getirmiş olduğu bir sektör açısından, sektörü güvence altına alamayacağımız noktasında bir sıkıntı var, yerli sektörü.

İki, bakınız, bu saatlerin takımıyla birlikte, bu sektörde bu işten ekmek yiyen bir sürü insan yerine dağıtım şirketlerinin yeni kuracağı yapılanmalar oluşacaktır. Bu anlamıyla, bir sürü insan burada iş bulurken kendi işlerini kaybedeceklerdir.

Üç, dağıtım şirketleri bunu yatırım içerisinde saydığı için maliyet açısından ne anlamda olacağı denetlenme noktasında olmayacaktır. Yani biraz önce konuşmalarında söyledim ben şuna karşı değilim: Bu dağıtımda kullanılan sayaçların modernizasyonu ve çağa uygun hâle getirilmesi konusundaki yeniliğe açığız ama bunu tüketici kendi cebinden verdiği parayla yapsın, siz kurallarını koyun, piyasada bunu mecbur etmeyin yani ben bunu söylüyorum.

BAŞKAN – Evet.

Son olarak Alim Hoca, buyurun.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Ben, on beş gün önce başıma geleni paylaşmak istiyorum: 2008 yılında iskân almış binada otururken hanıma birisi geliyor, diyor ki: “Sayacınız yanlış ölçüm yapmış.” “Kimsiniz?” falan deyince işte dağıtım şirketinin kartını falan gösteriyor. “Ne yapmamız lazım?” “Bunu değiştireceğiz.” sökmüşler, yenisini takmışlar, “42 lira önümüzdeki ay faturana gelir.” demişler. Şu anda uygulama bu.

ÜNAL KACIR (İstanbul) - Kaç yıllık dedin?

ALİM IŞIK (Kütahya) – Dört yıllık, dört. 2008’de geçtik eve.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) - Dağıtım şirketinin tasarrufuna kalıyor yani hepsi yanlış ölçüyor olabilir.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Tasarrufuna kalıyor.

BAŞKAN – Siz mi 2008’de geçtiniz, saat mi dört yıllık?

ALİM IŞIK (Kütahya) – Hayır, hayır, bina 2007’de yapılmış, 2008’den itibaren herkes oturmaya başladı yani dört yıllık bir sayaçtan bahsediyorum, on dört yıllıktan falan değil. Dört yıllık sayacı dağıtım şirketinin elemanı geliyor, “Yanlış ölçmüş.” diyor. Kalibrasyonunu yapsa, tamir için alıyoruz” dese amenna ama hanımda “Ne yapacaksınız?” deyince “Bunu alacağız, yenisini getireceğiz.” “Kaç para?” İşte...

ÜNAL KACIR (İstanbul) - Yanlış ölçtüğünü nasıl anlamışlar?

ALİM IŞIK (Kütahya) - Bilmiyorum onu, öyle gelmiş. Dolayısıyla, şimdi, burada bu şekilde bir düzenleme geçerse inanınız -Sayın Susam’ın görüşlerine katılıyorum- binlerce mahkemeye uğraşırsınız. “Hadi bize ‘42 liranın peşine düşüyor.’ derler, uğraşmayalım, tamam hanım, ne yaparlarsa yapsınlar.” dedik geçti ama buradan gerçekten ekmek yiyen insanlar var. Şimdi, dağıtım şirketi milyonlarca abone için alacağı sayaçları elbette ki belli bir pazarlık payıyla daha ucuza alacak ve müşteriye ne kadarını yansıtacağını bilemeyiz. Bence, ekonomik ömrü dolmak kaydıyla ve kullanıcının muvafakati alınarak bir düzenlemeyi ancak getirmemiz lazım, o zaman belki bu anlam ifade eder, yoksa bu şekilde “Bir yıllık sayacı ben değiştiriyorum.” dediğinizde, Sayın Başkanım, elinizde bir şans yok söktüm aldım diyecek, size sormayacak bile belki.

ÜNAL KACIR (İstanbul) - Zaten onun oldu, ben şimdi söyledim.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Zaten onun, siz verdiniz ve ben, işte, bu ay parasını ödeyeceğim sayacı önümüzdeki ay değiştirmeye geldiğimde oraya vermiş olacağım. 40 liralık sayacı 1 liraya vereceğim.

EPDK ELEKTRİK PİYASASI DAİRESİ BAŞKANI AHMET OCAK - Benden çıkmayacak para, sizden çıkacak onun için önemli.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Elbette. Dolayısıyla, bu düzenlemenin bence yeniden gözden geçirilmesi lazım. Ayrıca, 15’inci fıkrada çok ciddi bir değişiklik getiriliyor, bu sektörü komple değiştirecek iki dağıtım şirketi...

BAŞKAN - Hangisi 15’te mi?

ALİM IŞIK (Kütahya) – 15'inci fıkra.

BAŞKAN – Yok, yok.

ALİM IŞIK (Kütahya) - Bu önergede, bu önergede.

BAŞKAN - Tamam, onu söylüyorum yani.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Bir dağıtım bölgesi “Ben işi yapamıyorum.” diyecek, komşu dağıtım bölgesine veya başkasına...

BAŞKAN - Yok, yok öyle değil.

ALİM IŞIK (Kütahya) - ...bağlantı taleplerini “Gel, bana yap.” dediği zaman, bunun maliyeti kime yansıyacak?

BAŞKAN – Yok, yok öyle değil. Şimdi, bazı şeyler var, diyelim ki mesela mezra var öbür şebekenin yanında, bu tarafta 150 direk oraya ulaşması lazım, öbür tarafta, yanında direk var. Böyle sınırdaki o tip köyler var, onları rahat bağlasın diye şey yapıyor, onun şeyi öyle.

ALİM IŞIK (Kütahya) - O şekliyle ama burada “teknik veya ekonomik olmaması durumunda...”

BAŞKAN - İşte “teknik” dediği ya dağıttığı...

ALİM IŞIK (Kütahya) - Gücü yetmedi, elemanı yetmedi, “Benim kapasitem yetmiyor.” derse ne olacak?

BAŞKAN - Yok, yok öyle değil. Onu ben biliyorum.

ALİM IŞIK (Kütahya) - Peki, öyleyse mesele yok tamam.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

EPDK ELEKTRİK PİYASASI DAİRESİ BAŞKANI AHMET OCAK – Sayın Vekilimin, öyle bir şeyi varsa ben hemen yarın onu inceleyeceğim efendim abone numarasını versin.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Hemen, hemen. On beş gün önce bu.

EPDK ELEKTRİK PİYASASI DAİRESİ BAŞKANI AHMET OCAK - Tamam, bana verin.

ALİM IŞIK (Kütahya) - Fatura bende size gönderirim.

EPDK ELEKTRİK PİYASASI DAİRESİ BAŞKANI AHMET OCAK – Hayır, fatura ayrı bir şey o dediğiniz şey...

ALİM IŞIK (Kütahya) - 42 lira gelmiş...

BAŞKAN – Evet, Sayın Müsteşarımızı dinliyoruz.

Buyurun.(Gürültüler)

Efendim bir saniye Müsteşarımız da bir açıklama yapıyor.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Bozuk olmadığı hâlde -Sayın Vekilimizin de ifade ettiği gibi- bir sayacın değiştirilmesi söz konusuysa bu her şeyden önce adi bir suçtur yani dağıtım şirketinin böyle bir keyfiyetinin asla söz konusu olmaması lazım. Sayın Vekilim, EPDK burada...Eğer, gerçekten dağıtım şirketi böyle bir tutum içerisinde olabilir sayaç satmak için

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Müsteşar, ben on beş gün önce yaşadım bunu, hanım telefon açtı, hanım uğraşma...

BAŞKAN – Hayır, sizin söylediklerinizle ilgili değil.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Biz sizin söylediklerinize itimat ediyoruz.

ÜNAL KACIR (İstanbul) - Mülkiyeti o adamın, zaten karışamazsın.

ALİM IŞIK (Kütahya) - Şimdi, dört yıllık sayacı tamir etme yerine “Ben yenisiyle değiştiriyorum.” diyor. Bunun örneğini çok yaşadık.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Değiştirir ama parayı senden alıyor.

BAŞKAN – Evet, TEDAŞ Genel Müdürümüz, sen bu işleri nasıl yapıyordun eskiden?

Sayın Müsteşarım, ben TEDAŞ Genel Müdürüne bir...

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Müsteşar, bu olay da Ankara’da oluyor, Kütahya’da falan değil yani Ankara’da.

BAŞKAN – Arkadaşlar, şimdi...

TEDAŞ Genel Müdürüm, sen bu işleri nasıl yapıyordun eskiden? Sesimiz çıkmıyordu sana ondan mı oldu, nasıl oldu?

TEDAŞ GENEL MÜDÜRÜ HAŞİM KEKLİK – Sayın Başkan, şimdi, tartışmalarda sanki ya bu sayaç tekrar abonenin mülkiyetinde kalsın gibi bir şey çıktı ortaya. Zaten bu mevcut bir durum yani ekonomik ömrünü dolduran sayaçları -yani on yılda doluyor- abonenin bunu değiştirme mecburiyeti var, çoğu zaman da abonenin bundan haberi olmuyor ve değiştirmedeği takdirde de yasal olarak ciddi bir yaptırım da var. Şimdi, bir de tabii sayacın okunması, işte arızalanması, bakımı bütün bunların hepsi gerçekten ciddi

komplikasyonlara sebep oluyor. Yani müşteriyle, aboneyle dağıtım şirketi arasında gerçekten sürekli bu konu bir problem olarak duruyor. Her halükârda mutlaka sayacın dağıtım şirketinin mülkiyetinde olması şart, bizim geldiğimiz yani edindiğimiz tecrübe bunu gerektiriyor. Bunun ötesinde -bu madde gerçi geçmiş- yani bu dağıtım kutusuyla sayaca kadar olan kısım veya alçak gerilim hattı dediğimiz noktadan, trafodan sayaca kadar olan kısmın da dağıtım şirketinin uhdesinde olması lazım, arada bir kısım var yine müşteriye ait. Bunun problem olan kısmı şudur: Çoğu zaman bir apartmanda -ben kendim de yaşadım- bir kazı çalışması yapılıyor, geliyor orada bir kepçe hattı koparıyor, yani dağıtım hattından binaya kadar olan kısmı koparıyor. Dağıtım şirketi aranıyor, gelin burada bir arıza var... Gidiyorlar diyorlar ki: "Vallahi, buradaki hat size ait bizim sorumluluğumuzda değil, bunu siz yapacaksınız." Şimdi bakın, bu...

EPDK TEMSİLCİSİ – O dağıtım şirketinin işi.

ALİM İŞİK (Kütahya) – Çıkardığımız maddede öyle yazdık.

EPDK TEMSİLCİ – Haşim Bey, o dağıtım şirketinin işi binaya girişten sayaca kadarki kısım.

TEDAŞ GENEL MÜDÜRÜ HAŞİM KEKLİK – Hayır, hayır. Bakın, dağıtım şirketi...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Niye yapmadınız? (Gürültüler)

BAŞKAN – Efendim, bir saniye, birbirimizi anlayalım.

TEDAŞ GENEL MÜDÜRÜ HAŞİM KEKLİK – Yani bakın, dağıtım kutusundan sayaca kadar olan kısım abonenin kendisine ait olan kısımdır. Dolayısıyla, onun da dağıtım şirketine verilmesi gerekir. Dolayısıyla yani sayaca kadar olan uç noktanın, ölçüm noktasına kadar olan kısmın tamamının dağıtım şirketinin kontrolüne bırakılması lazım. (Gürültüler)

BAŞKAN – Bir saniye, bir saniye arkadaşlar, birbirimizi dinleyelim hepimiz konuşacağız, bir anlayalım birbirimizi.

Evet.

TEDAŞ GENEL MÜDÜRÜ HAŞİM KEKLİK – Yani ben o dağıtım şirketinde olmayan o kısmın da dağıtım şirketine verilmesi, sayacın da dağıtım şirketine verilmesi, böylece müşteriyle dağıtım şirketi arasındaki bu münakaşanın ortadan kaldırılmasını öneriyorum.

BAŞKAN - Şimdi, bakın orada... Biz, şimdi, direktan yani hattan binanın girişindeki kofraya kadar -kofra deyim yani teknik- sorumluluğu dağıtım firmasına, kofradan sonrasını sitenin kendisine bıraktık.

OSMAN AYDIN (Aydın) - Saati de dağıtım şirketine verdik.

BAŞKAN - Şimdi, biz bunu yaptık. Şimdi, Haşim Bey'in söylediği şey "Sayacın çıkışına kadar dağıtım firmasında olsun." diyor.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) - Bu konuda önerge verdik biz.

BAŞKAN – Bir müsaade edin, bir birbirimizi anlayalım. Birbirimizi çözmek adına konuşuyoruz.

Şimdi, Haşim Bey, diyor ki "Böyle bir şey yapalım." Peki, sayaçları biz her katın kendi kapısına koyuyoruz, değil mi? O zaman, o bina içindeki tüm ana dağıtımı, sayaçlara kadar olan dağıtımı da vermemiz lazım.

TEDAŞ GENEL MÜDÜRÜ HAŞİM KEKLİK – Sayın Başkanım, yeni uygulamada sayaçların hepsi kofradan hemen sonra yani binanın katlarında olmuyor ve eski uygulama o.

BAŞKAN – Peki, şimdi orada ne yapıyoruz, büyük bir dolap yapıyoruz, pano yapıyoruz. Panonun bir kısmı giriş kısmı, onun hemen yanındaki barayla da sayaçların olduğu kısma geçiyoruz değil mi?

TEDAŞ GENEL MÜDÜRÜ HAŞİM KEKLİK – Evet, evet.

BAŞKAN – Bir barayla bağlıyoruz. Dolayısıyla, o ilk giriş kısmını ve giriş sigortalarının olduğu yeri dağıtım şirketi hepsini mühürlüyor, diğer taraftan da geçiyor, öbür kapağı açıyor, sayaçları da mühürlüyor ve alttaki çıkış sigortalarını serbest bırakıyor. Yani o aradaki dolabın üst kısmını da mı siz istiyorsunuz?

TEDAŞ GENEL MÜDÜRÜ HAŞİM KEKLİK – Hayır, sayaca olan kısmını diyorum.

BAŞKAN - Zaten aynı o ikisi, zaten yan yana gelmiş oluyor, değişen bir şey olmuyor ki. Yani eğer o uygulama Türkiye'nin geneline geçtiyse ama eğer katlarda sayaçlar varsa o ayrı bir konu ama katlarda sayaç yoksa onun için biz burada özellikle... Çünkü hâlâ eski binaların birçoğunda sayaçlar katlarda. Dolayısıyla, oradaki bir belirsizliği kaldırmak adına giriş kofrası dedik, zaten giriş kofrasıyla sayaç dolapları yan yana olduğu için -iki hücre gibi düşünün yan yana bir kapağı açtınız kofra var, bir kapağı açtınız sayaçlar var, zaten ikisi yan yana- orada bir problem yok bana göre, teknik açıdan yani bir...

TEDAŞ GENEL MÜDÜRÜ HAŞİM KEKLİK – Benim söylediğim dağıtım kutusuyla sayaca kadar, binaya kadar olan, kofraya kadar olan kısım da dâhil edilmemiş gibi anladım, onun için. Eğer o dâhil edilmediyse mesele yok.

BAŞKAN – Yok, onu düzelttik. Yalnız buradaki şey şu: Sayaçlar tüketicinin kendisinde mi kalsın, yükümlülükleri kendisi mi üstlensin...

ÜNAL KACIR (İstanbul) - Alamazsın zaten ya, benim malımı nasıl alacaksın ya! Mal benim, nasıl alacaksın ağabey ya!

BAŞKAN – O zaman, Sayın Müsteşarım, şurada hukuki anlamda bir şey var.

ÜNAL KACIR (İstanbul) - Zaten “devredilir” diyor, ben kabul edersem devralır, etmezsem alamaz ki.

BAŞKAN – Evet, yani “Ben kabul etmezsem nasıl devralacak?” diye bir soru var.

ALİM IŞIK (Kütahya) – “Muvafakati alınmak kaydıyla” yazıyor orada.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Hayır, öyle demesen de alamaz benim mülkiyetimdeki şeyi nasıl alacaksın ya.

BAŞKAN – Arkadaşlar, böyle biz birbirimizi anladık da problemi Bakanlıkla çözelim.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Tüketicinin mülkiyetindeki sayacı tüketicinin iyiliği için iz bedelle alıp tüketiciye fazla maliyet yüklemeyen bunu nasıl yaparız, bu sistemi nasıl geliştiririz diye tasarlanmış bir madde. Dünyanın bütün dağıtım şirketlerinde sayacın mülkiyeti, daha doğrusu ölçme aletinin mülkiyeti dağıtım şebekesindedir, dağıtım şirketindedir. Artı, biz dağıtım şirketlerini kayıp kaçaktan dolayı sorumlu tutuyoruz. Eğer, kayıp kaçağı hedeflenen miktarın altına düşüremezse bunun bedelini ödüyor dağıtım şirketleri, kârlılıklarından fedakârlık ediyorlar. Sayaçlardaki kalibrasyon bozuklukları da kayıp kaçakların bir yolu veyahut da farklı müdahalelerle yapılan işlemler de kayıp kaçakların önemli bir kaynağı. Diğer taraftan, şu anda doğal gaz dağıtım şebekesinde de sayaçların mülkiyeti dağıtım şirketlerine ait yani sayacın mülkiyetinin dağıtım şirketine ait olması kadar normal bir şey olamaz. Ha, bu somut geçişi nasıl sağlayacağız?

BAŞKAN – Evet, şimdi, oradaki şey şu: Sayaçları dağıtım şirketine verelim, kabul. Mülkiyeti vatandaşta olan, parasını ödediği sayacı nasıl oraya devredeceğiz? Sıkıntı burada.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ - İşletme ve bakım sorumluluğunu dağıtım şirketine yüklüyoruz ki bu bedelin -az önce Ahmet Bey’in verdiği örnekte de- yeni sayaç bedelinden daha fazla olduğu ortaya çıkıyor. Yani bu iz bedelle denilirken bilabedeli alıyoruz anlamı çıkmasın, bedelsiz desek dahi dağıtım şirketine maliyet yüklüyoruz efendim burada.

EPDK ELEKTRİK PİYASASI DAİRESİ BAŞKANI AHMET OCAK – Ayarını, şeyini, hepsini yüklüyoruz.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ - İşletme ve bakım bedellerini, bakım hizmetleri karşılığında alıyoruz aksi takdirde sayacın mülkiyeti tüketicide olsaydı birçok işletme ve bakım bedeli...

BAŞKAN – Peki, “Dünkü aldığım sayacı da mı devralacak?” diyor.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Hayır, efendim, böyle bir şey söz konusu değil yani bu adi bir suçtur, tamamıyla adi bir suçtur.

BAŞKAN – Evet, on senesi dolanları alacak.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – On senesi dolanları değil, bozulduğu zaman...

ÜNAL KACIR (İstanbul) - Hayır, hayır, bozuk değil, sağlam, sağlam. Vatandaş dün takmış onu da devralacaksınız.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ - Hayır efendim, böyle bir şey yok. Yani devralacağız ayrı mesele...

ÜNAL KACIR (İstanbul) – “Devralacağız bakım bedeli karşılığında” diyorsunuz. Dün aldığı sayaca ne bakım bedeli...

BAŞKAN – Şimdi, burada mülkiyetle ilgili bir...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ - Mülkiyetle ilgili “bedelsiz” ifadesi vardı efendim. Mülkiyetle ilgili “bedelsiz” ifadesini aşabilmek için onu yazacağız.

BAŞKAN - Şuraya o zaman şöyle bir şey ilave edilebilir mi? “Süresi dolan...”

ALİM IŞIK (Kütahya) – “Ekonomik ömrünü dolduran...”

BAŞKAN – “Süresi dolan veya arızalı olan” diye bir ifade yazabilir miyiz?

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) - Salı gününe kadar bütün tereddütlerimizi bir değerlendirsınler, buna göre bu maddeyi tekrar konuşalım.

BAŞKAN – Peki, bir müsaade edin.

Evet, arkadaşlar, şimdi, burada sayaçların devri konusunda bir problem var. Arkadaşlar diyor ki, endişe şu: Bu sayaçların, mülkiyeti bizde olan sayacı nasıl devredeceğiz? Dolayısıyla, bununla ilgili bir...

ALİM IŞIK (Kütahya) - Veya yeni sayacı...

BAŞKAN – Veya yeni sayacı...

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Ömrünü doldurana da alsınlar ya da çalışmıyor, bozuk, arızalı, tespit edilmiş alsınlar tamam mı ve o geçişte o olunca da birdenbire hepsini...

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, bu önerge de dâhil olmak üzere salı günü saat 15.15'te toplanmak üzere ben oturumu kapatıyorum.

Kapanma Saati: 17.21